

Hiểu về TÀI CHÍNH

TIẾN SĨ NGÔ NGỌC QUANG VÀ CỘNG SỰ

CẨM NANG
QUẢN LÝ TÀI CHÍNH
THÔNG MINH

Hiểu về TÀI CHÍNH

Cẩm nang quản lý tài chính thông minh

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	09
TÁC GIẢ	15
LỜI GIỚI THIỆU	17

CHƯƠNG

01

TÀI CHÍNH CÁ NHÂN	20
TÀI CHÍNH CÁ NHÂN LÀ GÌ?	21
KẾ HOẠCH QUẢN LÝ TIỀN	24
“KHÁM SỨC KHỎE” TÀI CHÍNH CỦA BẠN	26
CHI TIÊU	34
BẢNG CÂN ĐỐI TÀI CHÍNH CÁ NHÂN	43

CHƯƠNG

02

MỤC TIÊU TÀI CHÍNH	49
CÁC LOẠI MỤC TIÊU TÀI CHÍNH	50
LÊN KẾ HOẠCH TÀI CHÍNH	53
TIẾT KIỆM	64
QUẢN LÝ CHI TIÊU HIỆU QUẢ	67
TÌM HIỂU VỀ THẺ THANH TOÁN	72
BẢO HIỂM: BẢO VỆ TÀI SẢN	80

Now you know - A guide for smart money management
Copyright © 2022 by Dr. Ngo Ngoc Quang & Home Credit.
All rights reserved
First published in Vietnam in 2022 by Home Credit,
District 1, Ho Chi Minh City.

Bản quyền bản tiếng Việt © bởi Tiến Sỹ Ngô Ngọc Quang, 2022.

Bản quyền tác phẩm đã được bảo hộ. Mọi hình thức xuất bản, sao chép, phân phối dưới dạng in ấn hoặc văn bản điện tử, đặc biệt là việc phát tán trên mạng internet mà không có sự cho phép bằng văn bản của nhà xuất bản là vi phạm pháp luật và làm tổn hại đến quyền lợi của nhà xuất bản và tác giả.

CHƯƠNG
03

VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG	86
ĐẨY NHANH TIẾN ĐỘ ĐẠT MỤC TIÊU TÀI CHÍNH	87
TÍN DỤNG TIÊU DÙNG	92
CÔNG TY TÀI CHÍNH TIÊU DÙNG	95
CHÂN DUNG NGƯỜI ĐI VAY	103
NGƯỜI ĐI VAY CẦN BIẾT	108
ĐIỂM TÍN DỤNG	117

CHƯƠNG
04

QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG	126
RỦI RO CHO NGƯỜI ĐI VAY	131
KẾ HOẠCH TRẢ NỢ	144
VAI TRÒ CỦA QUẢN TRỊ RỦI RO	147
BẢO HIỂM TÍN DỤNG	152

CHƯƠNG
05

AN VUI TÀI CHÍNH	161
AN VUI TÀI CHÍNH LÀ GÌ?	162
BÍ MẬT ĐỂ ĐẠT ĐƯỢC AN VUI TÀI CHÍNH	163
CHI TIÊU THỂ NÀO CHO HỢP LÝ?	170
THANG GIÁ TRỊ CỦA BẠN	174
ĐẦU TƯ GIA TĂNG TÀI SẢN	178
ĐẦU TƯ THỂ NÀO CHO TƯƠNG LAI?	186
LỜI KẾT	192

Thị trường mà Home Credit đang hoạt động đem đến cho chúng tôi một cơ hội đặc biệt để giúp đỡ người dân và cộng đồng. Tận dụng cơ hội này một cách có trách nhiệm và đáng tin cậy là điều vô cùng quan trọng. Tôi tin tưởng chắc chắn rằng đây là cách tiếp cận duy nhất để đảm bảo người dân được tiếp cận đúng với những dịch vụ tài chính mà họ cần.

Home Credit bắt đầu hoạt động tại Việt Nam từ năm 2008. Tới nay, gần 6.000 nhân viên của Home Credit đang phục vụ hơn 14 triệu khách hàng trên khắp cả nước, hầu hết không được các ngân hàng truyền thống phục vụ. Home Credit là công ty tài chính tiêu dùng đầu tiên tại Việt Nam đưa các nguyên tắc ESG vào hoạt động kinh doanh của mình. Từ cách tiếp cận này, chúng tôi hiểu rằng cam kết về một giải pháp tài chính toàn diện là một phần cực kỳ quan trọng trong công việc hàng ngày của chúng tôi.

Trong nhiều năm, Home Credit đã và đang phát triển chiến lược tài chính toàn diện. Thúc đẩy phổ cập kiến thức tài chính là một phần cốt lõi của trong chiến lược toàn cầu này của chúng tôi trong suốt một phần tư thế kỷ. Những nỗ lực của chúng tôi trong lĩnh vực này bao gồm thúc đẩy các hoạt động trực tuyến và trực tiếp trong suốt hành trình khách hàng. Ngoài ra, chúng tôi có bề dày kinh nghiệm làm việc với nhiều đối tượng người dân để hỗ trợ cải thiện kiến thức tài chính. Cho dù là sinh viên mới tốt nghiệp, hưu trí, hay các cộng đồng ở nông thôn, chúng tôi tin rằng mọi người đều có quyền hiểu biết hơn về tài chính.

“Hiểu về Tài chính – Cẩm nang Quản lý Tài chính Thông minh” là một bước đệm cho Home Credit trong việc đưa kiến thức tài chính đến gần hơn với người tiêu dùng Việt Nam. Khi hiểu được những kiến thức cơ bản về tài chính, người dân có thể quản lý thu nhập và chi tiêu tốt hơn, nắm bắt cơ hội để cải thiện chất lượng cuộc sống và bảo vệ bản thân khỏi những rủi ro từ thị trường. Trên hết, chúng tôi cam kết trở thành một nhà cung cấp dịch vụ tài chính có trách nhiệm, thúc đẩy tài chính toàn diện theo cách đóng góp vào sự phát triển của một xã hội bền vững và một tương lai sôi động cho Việt Nam.

Annica Witschard

Tổng Giám đốc – Home Credit Việt Nam

Tài chính cá nhân đang là một lĩnh vực thu hút ngày càng nhiều sự quan tâm của mọi người, đặc biệt là giới trẻ. Trên thế giới, những hiểu biết về tài chính cá nhân đã dần trở nên phổ biến và nhu cầu hoạch định ngân sách cá nhân cũng đang phát triển và mở rộng. Những năm qua, việc tìm hiểu về lĩnh vực này cũng như nhu cầu quản lý tài chính cá nhân một cách khoa học, hiệu quả để thích ứng với sự phát triển và hội nhập nhanh chóng của nền kinh tế Việt Nam cũng trở thành một xu hướng rõ nét. Trong khi đó, chúng ta lại đang sống và làm việc trong một môi trường ngày càng trở

nên bất định mà đại dịch toàn cầu Covid19- là một minh chứng rõ ràng. Đại dịch đã làm lay chuyển đời sống của mọi người và đến nay nó vẫn còn đang tác động mạnh mẽ đến mọi mặt của đời sống – xã hội, từ y tế đến kinh tế. Tại Việt Nam, chúng ta đã chứng kiến làn sóng người dân phải tìm đường rời thành phố về quê vì mất thu nhập, kiệt quệ tài chính. Dịch bệnh và giãn cách xã hội kéo dài đã khiến người lao động đối mặt với khó khăn nghiêm trọng về tài chính cá nhân: mất việc, không thu nhập, cạn kiệt quỹ dự phòng khẩn cấp, không có tiết kiệm tích lũy, không có bảo hiểm phòng vệ.

Vì vậy, thực tế đã chứng minh một xu thế rõ ràng là khi mà cuộc sống ngày càng có nhiều bất định thì chúng ta càng phải chú ý nhiều hơn nữa đến việc tích lũy và kiểm soát, dự phòng rủi ro tài chính cá nhân. Nói cách khác, việc quản lý tài chính của cá nhân vốn đã quan trọng sẽ trở nên ngày càng quan trọng hơn. Để có thể đáp ứng được nhu cầu vô hạn của đời sống và đối phó những rủi ro có thể xảy đến bất cứ lúc nào, trong khi nguồn lực tài chính cá nhân thì có hạn, mỗi cá nhân cần phải tự xác lập mục tiêu tài chính cụ thể, lên kế hoạch từng bước để đạt được mục tiêu đó, kiểm soát hiệu quả ngân sách qua các trụ cột: thu, chi, tích lũy, dự phòng khẩn cấp, đầu tư, quản lý nợ và phòng ngừa rủi ro.

Bên cạnh đó, sự bùng nổ và lan tỏa của cách mạng công nghiệp 4.0 mà đặc biệt là các ứng dụng tài chính công nghệ fintech đã mang đến cho chúng ta nhiều giải pháp và công cụ thuận lợi để kiểm soát chi tiêu, sử dụng tiết kiệm, mua sắm thông minh,... Thế nhưng, cũng vì có quá nhiều sản phẩm dịch vụ mới từ rất nhiều nhà cung cấp có quy mô và danh tiếng khác nhau, quá nhiều thông tin khó kiểm chứng nên cũng tiềm ẩn không ít rủi ro.

Thực tế này đòi hỏi chúng ta cần phải trang bị những hiểu biết tối thiểu, căn bản về tài chính cá nhân. Mặc dù gần đây đã rất nhiều tài liệu khác nhau về tài chính cá nhân đã được xuất bản, nhất là từ Internet nhưng còn tồn tại một hạn chế là

“cách học” này là chưa có hệ thống, chưa toàn diện. Tôi cho rằng để có thể tiếp cận tài chính cá nhân một cách hiệu quả, đặc biệt là cho những người không quá nhiều am hiểu hay được đào tạo về tài chính thì tài liệu phải vừa cơ bản vừa có tính học thuật nhưng phải dễ đọc, dễ hiểu, sinh động để người đọc có thể hình dung cách vận dụng vào đời sống, đặc biệt là phù hợp với hoàn cảnh của Việt Nam.

Dựa vào những tiêu chí trên thì tôi đánh giá rất cao cuốn sách **Hiểu về tài chính - Cẩm nang quản lý tài chính thông minh** mà bạn đọc đang cầm trên tay. Với hướng tiếp cận thực tế thông qua minh họa các tình huống cụ thể xuyên suốt các chương, tác giả đã giải thích một cách sinh động các kiến thức tài chính thường bị xem là khô khan. Nhờ vậy, người đọc sẽ dễ dàng hiểu rõ các phương thức hoạch định dòng tiền, thiết lập mục tiêu và lập kế hoạch tài chính cá nhân trên cơ sở sử dụng các công cụ nợ, các cơ hội đầu tư cũng như kỹ thuật quản lý rủi ro tài chính để hướng đến tương lai an vui tài chính, tự do tài chính.

Xin trân trọng giới thiệu đến bạn đọc cuốn sách bổ ích và thú vị này về tài chính cá nhân.

PGS.TS Nguyễn Khắc Quốc Bảo

Phó hiệu trưởng Trường Công nghệ và Thiết kế
Đại học Kinh tế TP HCM – UEH

Bạn thân mến,

Home Credit cùng nhóm tác giả xin chào mừng bạn đến với chặng đầu tiên trong hành trình **“Hiểu về tài chính”**!

“Tài chính” thường được cho là một chủ đề khá khô khan. Tuy nhiên, việc nắm chắc các kỹ năng về quản lý tài chính lại vô cùng quan trọng không chỉ trong kinh doanh mà trong cả các hoạt động hàng ngày của chúng ta.

Chúng tôi luôn trăn trở về việc làm thế nào để Home Credit có thể giúp các bạn tiếp cận đầy đủ và chính xác nhất với các kiến thức tài chính. Từ đó, ý tưởng về chuỗi hoạt động “Hiểu về tài chính” được ra đời. Cuốn sách “Hiểu về tài chính – Cẩm nang quản lý tài chính thông minh” là sản phẩm đầu tiên ra đời, với sự kết hợp giữa Home Credit và các chuyên gia tài chính tại Việt Nam. Nội dung của cuốn sách cũng được Home Credit truyền tải qua nhiều hình thức khác như video & hình ảnh trên mạng xã hội, hay trò chơi trên Ứng dụng Home Credit nhằm bao phủ kiến thức về tài chính cá nhân một cách dễ hiểu, dễ nhớ hơn tới công chúng.

Chúng tôi hi vọng thông qua chuỗi hoạt động “Hiểu về tài chính” của Home Credit, bạn sẽ tự tin và sẵn sàng để nắm bắt những cơ hội phía trước.

Nhóm dự án sách Hiểu về tài chính -
Home Credit Việt Nam

“ Tài chính toàn diện luôn phải đi đôi với hiểu biết về tài chính. Tại Home Credit, chúng tôi đã có kinh nghiệm phổ cập kiến thức tài chính qua hàng thập kỷ. Cuốn sách này chứa đựng những kiến thức cần thiết cho một cuộc sống tài chính lành mạnh của người dân thời hiện đại. Chúng tôi hi vọng cuốn sách này sẽ góp phần giúp người tiêu dùng đưa ra được những quyết định tài chính tốt hơn cho riêng mình. ”

Vit Papousek
Trưởng phòng Phát triển Bền vững -
Tập đoàn Home Credit

“ Dự án sách “Hiểu về tài chính” được chúng tôi ấp ủ và thực hiện bằng tất cả tâm huyết và đầu tư chĩn chu nhất về mặt nội dung nhằm mang đến những kiến thức thực tiễn và gần gũi, từ đó giúp góp phần xây dựng một cộng đồng bền vững với nền tảng kiến thức tài chính vững chắc. ”

Phạm Thị Bích Liên
Trưởng phòng Vận hành Tiếp thị và Phát triển Bền vững -
Home Credit Việt Nam

Trong bối cảnh xã hội, nền kinh tế có nhiều bất định và khó đoán trước ở tương lai, câu chuyện về quản lý tài chính cá nhân ngày càng được quan tâm nhiều hơn:

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CÂN ĐỐI NGÂN SÁCH CHI TIÊU ĐỂ VỪA CÓ THỂ TẬN HƯỞNG CUỘC SỐNG, VỪA CÓ NGUỒN TIỀN DỰ PHÒNG TRONG CÁC TÌNH HUỐNG CẦN THIẾT, VỪA TÍCH LŨY ĐƯỢC CHO TƯƠNG LAI?

Hơn hết, quản lý tài chính cá nhân còn là việc giúp chính mình gia tăng tài sản nhờ vào việc lựa chọn đúng kênh đầu tư vào đúng thời điểm.

Với gần 96% dân số Việt Nam không tham gia vào thị trường chứng khoán, gần 70% dân số tiếp cận được với dịch vụ ngân hàng, chúng ta dường như chỉ mới dừng ở việc “có nghe tới” và vẫn còn chưa thật sự hiểu đầy đủ về quản lý tài chính cá nhân. Thậm chí đối với nhiều người thì khái niệm này còn khá xa lạ vì cho rằng quản lý tài chính cá nhân dường như chỉ dành cho những người “có của ăn của để”. Thực tế, quản lý tài chính cá nhân là công việc cần thiết, xảy ra thường nhật với tất cả mọi người, mọi giới bất luận có thu nhập cao

hay thu nhập thấp chỉ có điều có thể chúng ta không nhận ra mà thôi.

Đó là những việc đơn giản như tính toán chi tiêu, tích góp hay tiết kiệm để đi du lịch, mua máy tính, mua xe hay lớn hơn là mua nhà hoặc tìm nơi phù hợp để vay vốn để tiêu dùng hay kinh doanh. Với nhiều người, các quyết định này thường dựa trên thói quen hoặc bản năng, chưa quan tâm đến việc thu thập thông tin, ước tính rủi ro, lựa chọn phương án tối ưu trong điều kiện bất trắc với dự phòng rủi ro. Các kiến thức cơ bản về tài chính cá nhân chưa được quan tâm đúng mức, chưa được đưa vào giảng dạy ở bậc phổ thông, thậm chí cả bậc đại học ở Việt Nam-điều mà hầu hết khá phổ biến ở các nước phát triển.

Trong khuôn khổ của cuốn sách này, nhóm tác giả chúng tôi rất hy vọng sẽ đem đến cho bạn đọc những chỉ dẫn cơ bản về tài chính cá nhân cùng một số kiến thức phổ biến và gần gũi nhất về tài chính tiêu dùng để giúp bạn đọc xây dựng phần nền tảng trên chặng đường phát triển tài chính của bản thân và gia đình.

– Nhóm tác giả

¹ Trung tâm Lưu ký Chứng khoán Việt Nam (VSD)

² Merchant Machine 2021

TS. NGÔ NGỌC QUANG

Tiến sĩ Ngô Ngọc Quang, giảng viên Đại học Ngân hàng Tp.HCM, đồng thời là nhà sáng lập công ty cổ phần đầu tư FIKASH.

Tiến sĩ kinh tế - trường Europa Viadrina (Đức)

Thạc sĩ về tài chính - ĐH Dublin (Ireland)

Chuyên gia Quốc tế được chứng nhận về cố vấn (mentor), người đào tạo (trainer) và khai vấn (coach); chuyên về mảng tài chính, đầu tư và hoạch định tài chính cá nhân

Với 15 năm kinh nghiệm trong lĩnh vực đầu tư, đào tạo và giảng dạy về tài chính, hoạch định tài chính trong nước và quốc tế, anh Quang cho rằng sự khác biệt giữa Giàu Có và Thịnh Vượng, đó là Giàu Có chỉ sở hữu về vật chất, trong khi Thịnh Vượng là sự đầy đủ về tài chính, sức khỏe, kiến thức và tình yêu cuộc sống. Những kiến thức và trải nghiệm trong hoạt động tài chính đã truyền cảm hứng cho anh Quang trong việc nhận ra một sứ mệnh quan trọng của mình: Giúp mọi người đạt được sự thịnh vượng trong cuộc sống.

TH.S NGÔ THÀNH HUẤN

Ngô Thành Huấn có trên 10 năm kinh nghiệm làm việc trong các lĩnh vực tài chính khác nhau như tài chính doanh nghiệp, quản lý tài chính và đầu tư cho khách hàng cá nhân, là chuyên gia tài chính hiếm hoi tại Việt Nam được đào tạo chính quy, tốt nghiệp Thạc sĩ loại Ưu chuyên ngành Hoạch định Tài chính cá nhân tại Đại học Griffith (Úc). Anh giữ các vị trí:

Giám đốc Tài chính (Công ty CP dược phẩm Ampharco U.S.A)

Giám đốc Khối Tài chính cá nhân (Công ty CP FIDT)

Sau nhiều năm kinh nghiệm làm việc thực tế trong ngành dịch vụ tư vấn tài chính tại Úc, anh đã trở về Việt Nam và bắt đầu xây dựng và phát triển mô hình Quản lý tài chính cá nhân đúng chuẩn quốc tế đầu tiên tại Việt Nam cho phân khúc khách hàng từ trung lưu trở lên, với mục tiêu nâng cao dân trí tài chính cho cộng đồng và mang đến những dịch vụ tư vấn tài chính chất lượng và nhiều giá trị cho khách hàng.

NGUYỄN THỊ THU HƯƠNG

Hương hiện là chuyên viên cao cấp trong lĩnh vực Tài chính - ngân hàng của FIDT - công ty chuyên về tư vấn đầu tư, hoạch định tài chính cá nhân với danh mục quản lý hơn 5000 tỷ.

Hương đã hợp tác cùng Tiến sĩ Ngô Ngọc Quang và Thạc sĩ Ngô Thành Huấn để xây dựng những chương trình liên quan đến mảng quản lý và hoạch định tài chính cá nhân trong nhiều năm qua với mong muốn truyền tải tới mọi cá nhân và gia đình một thông điệp rằng: Hoạch định tài chính cá nhân – Không bao giờ là quá sớm!

GIỚI THIỆU

CŨNG NHƯ CÁC DOANH NGHIỆP, BẢN THÂN MỖI CÁ NHÂN ĐỀU CẦN QUẢN LÝ TÀI CHÍNH.

Việc này đòi hỏi chúng ta phải tuân thủ các bảng biểu, số liệu, nguyên tắc về tài chính trông có vẻ phức tạp thoạt nhìn có thể làm chúng ta choáng ngợp và e dè. Tuy nhiên, khi vượt qua cảm giác ban đầu, chúng ta sẽ thấy quản lý tài chính cá nhân thực chất chỉ là việc thiết lập những thói quen kiểm tiền và chi tiêu sao cho bản thân hay gia đình bạn vươn tới một sự an tâm tài chính trọn đời, hay nói đơn giản là kiểm soát dòng tiền vào và dòng tiền ra.

Dòng tiền vào bao gồm các khoản thu nhập từ lương thưởng, lợi nhuận từ kinh doanh, đầu tư,... Dòng tiền ra bao gồm các khoản chi tiêu, mua sắm, chi đầu tư,... Nếu bạn không có khả năng quản lý tiền bạc, bạn sẽ gặp rất nhiều khó khăn về tài chính khi các nguồn thu nhập của mình trôi đi đâu hết không biết, và bạn cũng rất khó tiết kiệm cho các mục tiêu dài hạn như mua nhà, mua xe, lập gia đình,...

Để tránh kịch bản tồi tệ diễn ra, thông qua hai nhân vật chính là Tuấn và Mai trong cuốn sách này, chúng ta sẽ cùng học cách “chẩn đoán” sức khỏe tài chính, xây dựng các mục tiêu, kế hoạch cho hai nhân vật để bạn có thể tiếp cận với các vấn đề tài chính cá nhân của bạn một cách dễ dàng nhất.

Sau khi hoàn thành chương sách đầu tiên, bạn sẽ hiểu được sức khỏe tài chính của bản thân và gia đình. Đó chính là nền móng vững chắc để chúng ta tiếp tục đến với các chương tiếp theo để tìm hiểu về mục tiêu tài chính, tín dụng, quản lý rủi ro, an vui tài chính.

▶ CHÂN DUNG HAI NHÂN VẬT CHÍNH: TUẤN VÀ MAI

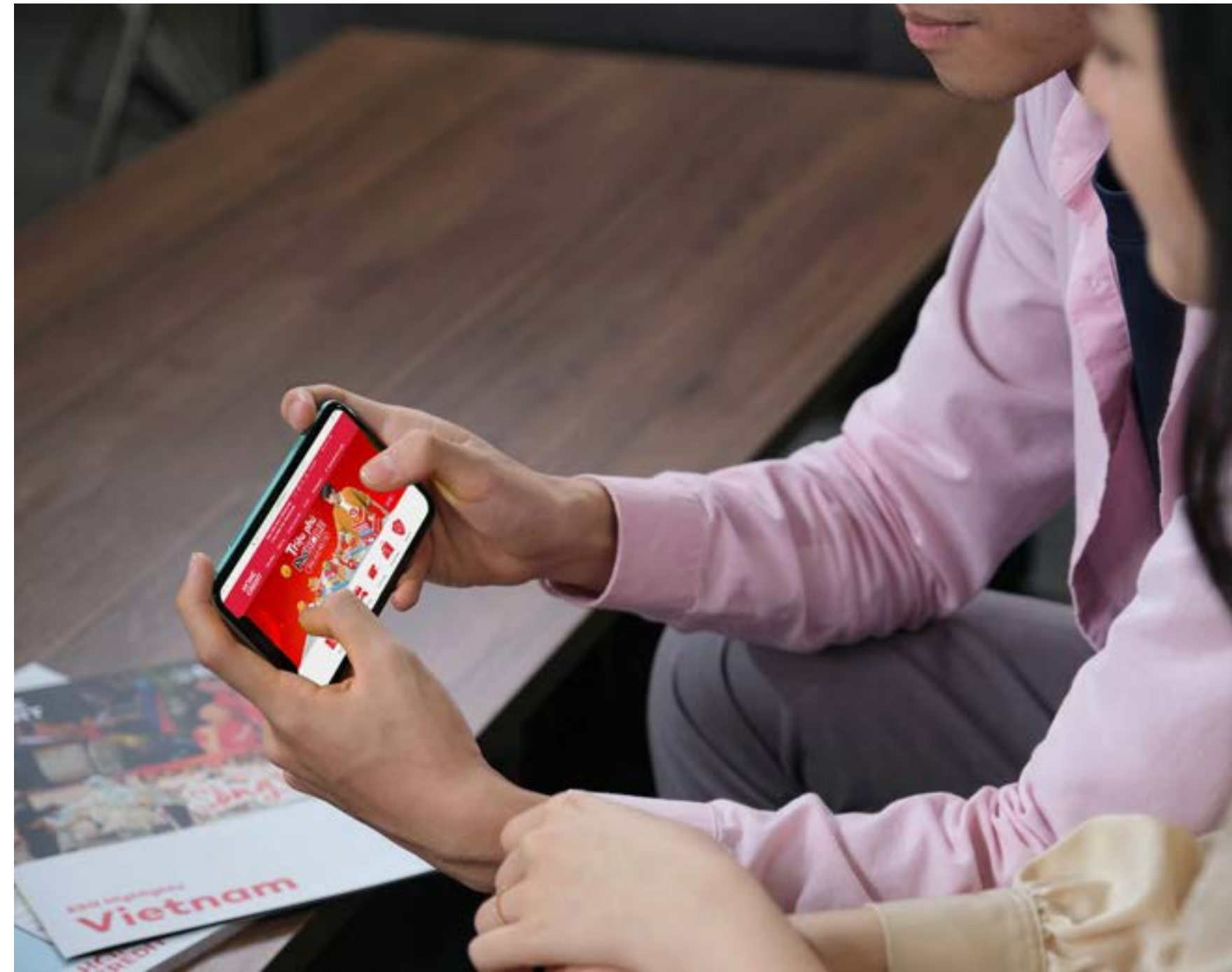
TUẤN, 27 TUỔI, LÀ TRƯỞNG NHÓM KINH DOANH CỦA MỘT CÔNG TY BẤT ĐỘNG SẢN TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH (TP.HCM).

Tuấn có nguồn thu nhập tạm ổn để trang trải cho cuộc sống độc thân tại TP.HCM. Anh đang cần mua một chiếc xe máy mới để phục vụ cho công việc và đã tiết kiệm được 1/2 chi phí của chiếc xe anh muốn mua. Ngoài ra, anh hiện đang hỗ trợ chi phí sinh hoạt cho cha mẹ ở quê và em trai đang chuẩn bị vào đại học. Cuối cùng, Tuấn muốn lên một kế hoạch.

MAI, 22 TUỔI, LÀ MỘT SINH VIÊN MỚI RA TRƯỜNG, ĐANG SỐNG CÙNG MẸ VÀ MỘT NGƯỜI CHỊ GÁI TẠI HÀ NỘI.

Cô mới tốt nghiệp và được mời thực tập tại một tập đoàn nước ngoài mà cô mong ước. Cô không gặp khó khăn với các khoản chi tiêu hằng ngày của mình, nhưng trong một năm tới, Mai muốn có một khoản tiền để mua tặng bản thân một chiếc laptop mới và cả một chiếc điện thoại đắt tiền mà cô rất yêu thích. Còn về dài hạn thì Mai muốn có một kế hoạch cụ thể để tự tích lũy một khoản kha khá cho việc tự học thêm các chứng chỉ học thuật quốc tế nhằm hỗ trợ cho con đường sự nghiệp hiện tại và sau này của bản thân. Ngoài ra, Mai cũng muốn xác định một phương pháp quản lý chi tiêu phù hợp để bản thân vừa có thể thỏa mãn các sở thích cá nhân như đi du lịch, làm đẹp,... vừa giữ cho mình không vung tay quá trán. Cô muốn giống như mẹ của mình, một người phụ nữ độc lập, tháo vát, “cân” cả tài chính của gia đình rất hiệu quả suốt nhiều năm qua.

Hai nhân vật trẻ tuổi Tuấn và Mai đều có những vấn đề và câu hỏi mà nhiều người phải đối diện, đặc biệt là những người mới tập tành quản lý tài chính cá nhân. Thông qua câu chuyện của hai bạn trẻ trong từng chương sách, bạn đọc sẽ tìm được câu trả lời cụ thể về một kế hoạch tài chính cá nhân và tiêu dùng cho chính mình.

CHƯƠNG 1

TÀI CHÍNH CÁ NHÂN LÀ GÌ?

Tài chính cá nhân được hiểu đơn giản là tất cả những gì liên quan đến tiền trong cuộc sống của bạn. Các hoạt động tài chính cá nhân chủ yếu tác động đến dòng tiền vào (thu nhập) và dòng tiền ra (chi tiêu).

Cũng giống như doanh nghiệp, các cá nhân hay gia đình (tập hợp của một số cá nhân) luôn có các hoạt động về tài chính. Xét về cơ bản, các hoạt động này xoay quanh 3 vấn đề chính yếu nhất, đó là:

Chương 01
Tài chính cá nhân

Tuy nhiên, trong khi các doanh nghiệp có cả một hệ thống sổ sách kế toán, phần mềm quản lý và nhân viên có chuyên môn bài bản để quản lý tiền bạc của tổ chức thì các cá nhân hoặc gia đình nhỏ lại không có nền tảng ban đầu để kiểm soát tài chính cho hợp lý. Dù cho quy mô tài sản của gia đình thường nhỏ hơn và tính chất công việc quản lý tài chính trong gia đình ít phức tạp hơn so với doanh nghiệp thì cũng không thể vì thế mà có thể xem nhẹ việc này.

Nếu gõ các từ khóa như là “Xây dựng tài chính cá nhân” hay “Phương pháp quản lý tài chính cá nhân” trên Internet, chúng ta có thể nhanh chóng tìm thấy một loạt bài viết về các bí quyết để cải thiện tài chính cá nhân như: hãy tiết kiệm, hãy cắt giảm chi tiêu, hãy đầu tư sớm và nhiều nhất có thể, hãy trả bớt nợ và hạn chế nợ nần,... NHỮNG BÍ QUYẾT NÀY CÓ THỂ ĐÚNG NHƯNG LỜI KHUYÊN CHUNG CHUNG NHƯ THẾ THÌ SẼ RẤT KHÓ ĐỂ ÁP DỤNG VÀO CÂU CHUYỆN RIÊNG BIỆT CỦA MỖI NGƯỜI VÌ CHÚNG TA KHÔNG BIẾT NÊN BẮT ĐẦU NHƯ THẾ NÀO.

Nhiều người ban đầu nhiệt tình soạn ngay một loạt các kế hoạch về tài chính cho bản thân nhưng rồi để chúng chìm dần vào quên lãng vì không có kỷ luật để duy trì việc đánh giá biến chuyển và điều chỉnh kế hoạch liên tục cho phù hợp với thực tế. Ta không thể đưa ra các hành động cụ thể nếu không biết tình trạng tài chính hiện thời của mình như thế nào:

1. Thu nhập hằng tháng của mình bao nhiêu và từ những nguồn nào? Tổng cộng các khoản đầu tư hiện đang nắm giữ là bao nhiêu, đang lãi hay lỗ?

2. Số tiền đã chi tiêu hằng tháng ra sao, so với thu nhập là nhiều hay ít?

3. Đã có các khoản dự phòng hay đã mua bảo hiểm để có tiền hỗ trợ trong các tình huống ốm đau, tai nạn hay chưa?

Do đó, trước khi bắt đầu có những kế hoạch tài chính cho riêng mình, bạn cần phải nắm vững một số nguyên tắc căn bản để thiết lập hệ thống ghi chép, thống kê các hoạt động tài chính của bản thân nhằm phân tích, đánh giá và hỗ trợ ra quyết định. Nó không cần quá chi tiết và phức tạp như sổ sách kế toán của doanh nghiệp nhưng cần sự chính xác, rõ ràng và quan trọng là chúng ta cần liên tục thực hiện việc này, không nhất thiết phải là hằng ngày mà cần phải định kỳ hằng tháng, hằng quý hay ít nhất mỗi nửa năm một lần.

Trong các chương sắp tới, chúng ta sẽ cùng Tuấn và Mai tìm hiểu về Tài chính cá nhân – Tận dụng tiêu dùng: cách sử dụng hiệu quả tối đa số tiền mình kiếm được để tránh tình trạng căng thẳng tài chính và nhận được nhiều hơn những gì ta muốn; cách đưa ra các quyết định vay, cách tổ chức và quản lý các hạng mục tài chính như tạo thu nhập, lên ngân sách trả nợ vay, chi tiêu, tiết kiệm, đầu tư và bảo vệ các nguồn tiền theo thời gian và các sự kiện trong tương lai.

QUÁ TRÌNH NÀY CHÍNH LÀ HOẠT ĐỘNG QUẢN LÝ TÀI CHÍNH CÁ NHÂN.

CHƯƠNG 1 TÀI CHÍNH CÁ NHÂN LÀ GÌ?

KẾ HOẠCH QUẢN LÝ TIỀN

Nếu bạn tổ chức một chuyến đi chơi với gia đình, liệu bạn có tính toán và chuẩn bị tất cả vào phút cuối không? Dĩ nhiên là không! Đầu tiên, bạn phải nhận được sự đồng ý từ các thành viên trong gia đình. Sau đó, bạn cần quyết định sẽ đi đâu, trong thời gian bao lâu, cần xin nghỉ phép ở chỗ làm bao nhiêu ngày, và tổng chi phí trong khoảng bao nhiêu. Bạn cũng sẽ phải xác định những nơi bạn sẽ đi, theo tour hay tự túc, đi bằng phương tiện nào và nếu có đồng người thì cần phải đảm bảo an toàn như thế nào. Nói cách khác, bạn sẽ quyết định mục tiêu – một chuyến đi tuyệt vời – và đi từng bước ngược lại để tìm ra mọi thứ bạn cần làm để biến chuyến đi tuyệt vời ấy thành hiện thực.

Bạn nên làm điều tương tự với tiền bạc của mình. Nhiều người mua sắm, ăn uống và rồi vào lúc phải thanh toán các hóa đơn lại xanh mặt vì phát hiện không đủ tiền, hay những lần tự hỏi vì sao không bao giờ có tiền cho những thứ họ thực sự muốn.

“ NẾU ĐẶT MỤC TIÊU RÕ RÀNG, LẬP KẾ HOẠCH ĐỂ ĐẠT ĐƯỢC CHÚNG VÀ TRUNG THÀNH THỰC HIỆN KẾ HOẠCH NHƯ KHI THEO DÕI IDOL CỦA MÌNH, HỌ SẼ BỚT CĂNG THẲNG VÀ HẠNH PHÚC HƠN NHIỀU. ”

Trong phần giới thiệu về Tuấn và Mai, chúng ta đã nắm được cơ bản về tình hình tài chính và mục tiêu ngắn hạn của hai nhân vật. Vậy họ cần làm gì để hiện thực hóa các nguyện vọng của mình? Liệu Tuấn sẽ cứ ra cửa hàng xe máy để chọn một chiếc xe máy ưng ý nhưng vượt quá khả năng chi trả, còn Mai sẽ lấy hết tiền tiêu vặt, ăn uống, học tập trong 3 tháng tới của mình để dành tiền mua ngay một chiếc laptop? Để đạt được các mục

tiêu đó mà không tạo ra những áp lực tài chính tiêu cực, Tuấn và Mai cần có một kế hoạch tài chính cụ thể. Kế hoạch tài chính là kim chỉ nam giúp chúng ta có thể tự tin đưa ra quyết định tài chính cũng như kế hoạch hành động đúng đắn.

Trong quá trình lập kế hoạch tài chính cá nhân nói riêng, bước quan trọng đầu tiên là tìm ra được mục tiêu của bản thân, tìm ra điều gì bạn thực sự khao khát. Quyển sách sẽ hướng dẫn bạn cách xác định mục tiêu và lập kế hoạch để đạt được mục tiêu đó. Nhưng trước hết, bạn cần biết tình hình sức khỏe tài chính của mình.

CHƯƠNG 1 TÀI CHÍNH CÁ NHÂN LÀ GÌ?**“KHÁM SỨC KHỎE”
TÀI CHÍNH CỦA BẠN**

Để biết được hấu bao của mình đang khỏe mạnh như thế nào, bạn phải nắm được dòng tiền vào (thu nhập) và dòng tiền ra (chi tiêu). Đầu tiên, chúng ta sẽ cùng đánh giá thu nhập của mình.

CÁC NGUỒN THU NHẬP

Hãy coi số tiền bạn thu về được, hay còn gọi là Thu nhập, như một bên của cán cân. Thu nhập bao gồm bất kỳ khoản nào sau đây:

Tiền lương, tiền công
Phụ cấp từ công việc (ngoài lương cơ bản)
Tiền ngoài giờ, tiền thưởng
Tiền được cho tặng: thẻ quà tặng, voucher mua sắm hoặc tiền mặt cho ngày sinh nhật của bạn, v.v.
An sinh xã hội, trợ cấp khuyết tật hoặc thất nghiệp.
Học bổng
Tiền bồi thường
Tiền thu được từ hoạt động thanh lý đồ đạc
Tiền lãi kiếm được từ tài khoản tiết kiệm
Tiền trả cho các công việc làm thêm, công việc tay trái,...
Các khoản thu nhập từ đầu tư, kinh doanh

Như đã liệt kê phía trên, thu nhập của chúng ta có thể đến từ nhiều nguồn và nhiều hình thức khác nhau. Nhưng trừ các nguồn tiền không liên quan đến năng lực cá nhân và cũng là những khoản thu nhập không thường xuyên (ví dụ như trúng thưởng, thừa kế), về cơ bản, chúng ta sẽ có hai cách để tạo ra thu nhập. Hai cách này dựa theo mô hình Cashflow Quadrant (Kim Tứ Đồ) của tỷ phú người Mỹ gốc Nhật Robert Kiyosaky.

THU NHẬP CHỦ ĐỘNG

Chúng ta dùng trực tiếp nguồn lực của bản thân (kiến thức, kỹ năng, thời gian và sức khỏe) để kiếm tiền thông qua việc đóng góp và tạo nên một giá trị nhất định cho người khác (chủ của công ty mà chúng ta đi làm thuê) hoặc cho chính mình (tự kinh doanh riêng và doanh thu của công việc này gắn liền với sự có mặt và làm việc của bạn, như mở quán cơm tự nấu, tự mua đồ về và bán hàng trên các kênh online,...)

THU NHẬP BỊ ĐỘNG

Nói đơn giản là chúng ta không trực tiếp đánh đổi sức lao động và thời gian mà vẫn tạo ra thu nhập cho bản thân. Có hai loại hình tạo thu nhập bị động.

Để hệ thống làm việc cho mình (mở công ty riêng, có người điều hành và quản lý thay): Không cần sự có mặt và tham gia của bản thân nhưng hệ thống vẫn hoạt động và tạo ra lợi nhuận.

Tiền tạo ra tiền: Hay còn gọi là đầu tư, hình thức này có thể là gửi tiền tiết kiệm theo kỳ hạn ở ngân hàng (phần lãi là thu nhập tăng thêm bên cạnh số tiền gốc ban đầu. Vì nếu chúng ta để tiền ở ống heo trong nhà hoặc để yên trong tài khoản ngân hàng của mình thì không bao giờ có thêm phần thặng dư này), mua bất động sản (nhà đất), mua cổ phiếu,...

THU NHẬP CHỦ ĐỘNG	THU NHẬP BỊ ĐỘNG
Đánh đổi thời gian, kiến thức để lấy tiền. Hết làm là hết “ăn”	Sử dụng thời gian làm việc, kiến thức của người khác hoặc TIỀN để kiếm tiền cho bản thân Bản thân không làm việc thì TIỀN và hệ thống vẫn làm ra thu nhập TỰ DO TÀI CHÍNH
Đi làm thêm	Đầu tư vốn vào công ty, có đội ngũ làm việc cho bạn
Tự kinh doanh riêng (làm một mình)	Tiền tự làm việc

XÁC ĐỊNH CÁC KHOẢN THU NHẬP

Nếu bạn không có việc làm, thu nhập của bạn có thể không ổn định ở thời điểm hiện tại. Ngay cả khi bạn đang có một công việc cố định, tiền lương của bạn có thể thay đổi nếu số giờ làm việc của bạn thay đổi. Điều đó làm cho việc dự đoán thu nhập của bạn khó hơn, nhưng không phải là không thể dự đoán được.

Thu nhập của Mai và Tuấn trong năm qua được liệt kê trong bảng sau.

NGUỒN THU NHẬP	MAI	TUẤN
Công việc toàn thời gian*	7,000,000 VND/tháng	20,000,000 VND/tháng
Thưởng*	0 VND/tháng	5,000,000 VND/tháng
Thu nhập không thường xuyên (Tiền được cho/ tặng)	6,000,000 VND/năm	6,000,000 VND/năm
Phụ cấp*	0 VND/tháng	0 VND/tháng
Thu nhập ước tính hằng tháng**	7,000,000 VND/tháng	25,000,000 VND/tháng

*Tính theo thu nhập ròng (tức là thu nhập sau khi trừ thuế và các khoản khấu trừ bắt buộc khác)

** Bao gồm thưởng và phụ cấp. Không tính tiền được cho / tặng – được nhận một hoặc hai lần mỗi năm

Như bạn có thể thấy, Tuấn có mức thu nhập thường xuyên (bao gồm lương và thưởng) là 20,000,000 VND/tháng và có phần phụ cấp thêm khoảng 5,000,000 VND/tháng (1,200,000 VND/tuần). Mai có thu nhập khoảng 7,000,000 VND/tháng từ những công việc thời vụ của mình và khoảng 6,000,000 VND/năm cho các khoản được cho/ tặng.

Tương tự Tuấn và Mai, bạn hãy điền vào bảng liệt kê dưới đây để kiểm tra sức khỏe dòng tiền của bạn nào!

THU NHẬP (NĂM)	SỐ TIỀN (VND)
Công việc chính	
- Lương thực lãnh	
- Thưởng KPI	
- Thưởng năm	
Thu nhập khác	
Thu nhập từ tài sản đầu tư (không tính thu nhập được dùng để tái đầu tư)	
- Cho thuê bất động sản	
- Lãi tiền gửi	
- Lãi chứng khoán	
- Khác (cụ thể)	
Thu nhập từ nguồn được cho/ tặng	
TỔNG THU NHẬP	

NGUYÊN TẮC TẠO THU NHẬP

1. BẮT ĐẦU SỚM: Không bao giờ là quá sớm để bắt đầu kiếm tiền

Nhưng bạn cần biết cân bằng giữa việc kiếm tiền và các mục tiêu cũng như niềm vui khác trong cuộc sống. Tuấn và Mai đã có những trải nghiệm về kiếm tiền và chi tiêu ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Việc bắt đầu sớm giúp cho hai bạn có những trải nghiệm xã hội cần thiết và quý trọng hơn giá trị của đồng tiền. Tuy nhiên, Tuấn và Mai vẫn chưa có mục tiêu tài chính cụ thể nên chủ yếu việc kiếm tiền nhằm phục vụ cho nhu cầu chi tiêu và mua sắm cá nhân.

2. ĐA DẠNG HÓA: Có nhiều hơn một nguồn thu nhập

CHỈ CÓ MỘT NGUỒN THU NHẬP THÌ SẼ KHÔNG ĐỦ BẢO ĐẢM CHO CUỘC SỐNG KINH TẾ CỦA BẠN. Hãy cứ nhìn vào thực trạng giá cả leo thang, ảnh hưởng của dịch bệnh Covid, kinh tế biến động, nhu cầu sống tăng cao,... Tuấn và Mai có nguồn thu nhập tương đối phù hợp với nhu cầu của cá nhân trong hiện tại, nhưng hai bạn đều xác định phải tạo thêm những nguồn thu nhập khác để không lệ thuộc vào lương cố định. Nguồn thu nhập thêm đó có thể là khoản thưởng nếu đạt doanh số, hoặc thu nhập từ việc làm thêm một công việc không đòi hỏi nhiều thời gian vào cuối tuần.

3. ƯU TIÊN các nguồn thu nhập có tăng trưởng bền vững

Dù Tuấn và Mai chọn làm thêm để có nhiều hơn một nguồn thu nhập, cả hai vẫn xác định rằng mục tiêu đi làm thêm là để giúp hai bạn giỏi chuyên môn hơn. Các công việc phụ vẫn có sự liên quan đến công việc chính, để Tuấn và Mai có thể tận dụng năng lực, kinh nghiệm và mối quan hệ của mình. Việc trở thành chuyên gia giúp hai bạn tự tin tạo ra thu nhập có sự tăng trưởng bền vững.

4. TĂNG TRƯỞNG tối thiểu 20% thu nhập mỗi năm

Việc đa dạng hóa thu nhập giúp số lượng nguồn thu nhập của Tuấn và Mai tăng lên, nhưng hai bạn cũng xác định rằng đó là nguồn thu nhập tăng trưởng. Bên cạnh làm thêm để giỏi chuyên môn hơn, Tuấn và Mai xác định phải có bước tiến trong thu nhập. Con số tối thiểu 20% một năm sẽ tạo động lực giúp hai bạn không làm nhiều việc hơn mà làm việc hiệu quả hơn. Từ đó được công ty sẽ trả lương hậu hĩnh hơn.

5. TẠO RA GIÁ TRỊ: Thu nhập sẽ tăng khi bạn tạo ra giá trị đích thực

Một yếu tố giúp Tuấn có một vị trí cao trong công ty từ rất sớm chính là nhờ anh không ngừng tạo ra giá trị cho doanh nghiệp. Giá trị anh tạo ra cho doanh nghiệp luôn cao hơn nhiều lần giá trị doanh nghiệp chi trả cho Tuấn. Để giữ chân một nhân viên xuất sắc như Tuấn, công ty liên tục đánh giá hiệu suất và tăng thu nhập cho Tuấn dựa trên những giá trị thực tế mà anh đã mang lại cho công ty. Chăm chỉ, vững tin và luôn nâng cao giá trị bản thân là điều kiện tiên quyết để đạt mục tiêu tăng trưởng thu nhập.

6. KIÊN TRÌ: Bạn sẽ không thể trở thành tỷ phú sau một đêm. Hãy kiên trì, bền bỉ và lao động nghiêm túc

Tuấn không có được mức thu nhập 25 triệu đồng ngay khi anh vừa ra trường. Mức lương xuất phát điểm của Tuấn chỉ ngang mức tối thiểu vùng. Công việc của một Trưởng phòng Kinh doanh công ty bất động sản như Tuấn vốn áp lực cao. Để đạt được mức lương này, anh đã cố gắng không ngừng nghỉ trong suốt bốn năm, có nhiều giai đoạn khó khăn nhưng anh chưa bao giờ nghĩ mình sẽ bỏ cuộc.

CHƯƠNG 1 TÀI CHÍNH CÁ NHÂN LÀ GÌ?

CHI TIÊU

“**THU NHẬP VÀ CHI TIÊU LUÔN ĐI SONG HÀNH CÙNG NHAU, VÀ SỐ TIỀN THU NHẬP SAU KHI TRỪ ĐI CHI TIÊU CHÍNH LÀ KHOẢN TÍCH LŨY CỦA BẠN.**”

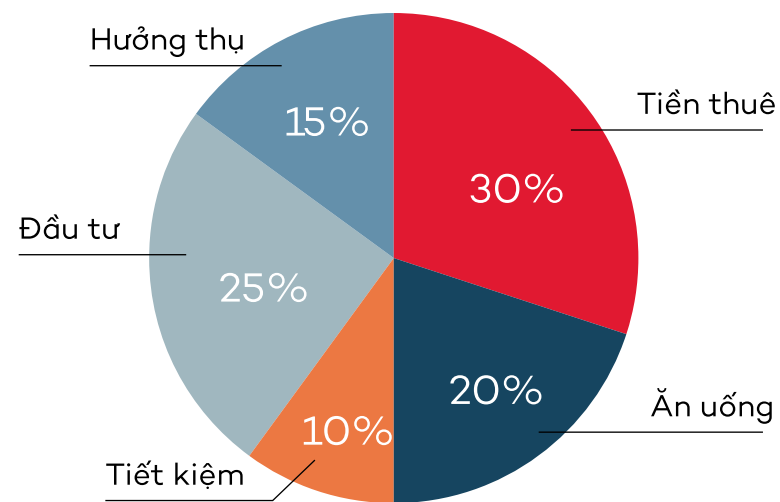
Hãy cùng tìm hiểu dòng tiền ra – những hoạt động có dính dáng đến tiền trong cuộc sống hằng ngày của bạn.

Tương tự như thu nhập, chúng ta cũng cần lập bảng chi tiêu để đánh giá xem lượng tiền vào có đủ (hay còn gọi là “cân đối”) cho các khoản tiền phải chi ra hay không.

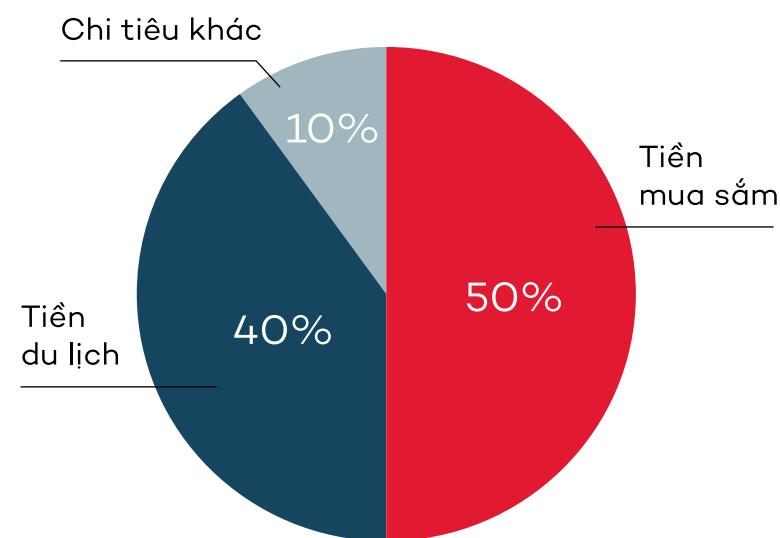
Hãy cố gắng nhớ lại và viết ra một cách chi tiết nhất những gì bạn đã chi cho tháng trước, sau đó chia các khoản chi phí của bạn thành các danh mục. Tiếp theo, tính toán phần trăm tổng chi tiêu của bạn được sử dụng cho mỗi danh mục là bao nhiêu.

Ví dụ, Tuấn và Mai ước tính tỷ lệ các danh mục chi tiêu của mình như sau:

DANH MỤC CHI TIÊU CỦA TUẤN

DANH MỤC CHI TIÊU CỦA MAI

PHÂN LOẠI CHI PHÍ

Chi phí có thể chia làm 3 loại chính như sau:

1. Chi phí cố định: Là mức tiền phải chi ra như nhau trong mọi thời điểm – thường là những khoản thanh toán hằng tháng, ví dụ như tiền thuê nhà. Đây là những chi phí có thể lên kế hoạch dễ dàng bởi vì bạn biết cần chính xác phải chi trả bao nhiêu và vào thời điểm nào. Nhược điểm là số tiền này thường do người khác quy định cố định, vì vậy bạn không thể điều chỉnh thanh toán (hoãn, chi ít lại,...) nếu thiếu tiền.

2. Chi phí biến đổi: Là những chi phí thông thường mà số tiền chi tiêu mỗi lần là khác nhau, chẳng hạn như trả tiền mua hàng tạp hóa hoặc đi ăn uống bên ngoài. Bạn có quyền kiểm soát mức độ chi tiêu cho khoản này. Ví dụ, bạn có thể thay đổi tần suất ăn ngoài và đi những đâu. Vì vậy, nếu bạn thực sự eo hẹp về tiền bạc, bạn chỉ có thể ngừng ăn ngoài và tiết kiệm chi phí đó bằng cách tự nấu ăn.

Một nhược điểm thường hay xảy ra là bạn có thể tiêu xài cho mục chi phí biến đổi quá nhiều và thâm hụt sang ngân sách chi phí cố định. Bằng cách sử dụng nhật ký chi tiêu, bạn có thể ước tính số tiền trong kế hoạch chi tiêu của mình.

3. Chi phí không thường xuyên: Là các chi phí phát sinh một vài lần trong một năm, thường ít hơn một lần một tháng. Ví dụ như học phí hay chi phí du lịch. Tin tốt là bạn không phải đối phó với nó hằng tháng. Tin xấu là khi chi tiền cho những hạng mục này, nó hoàn toàn có thể thổi bay ngân sách của bạn.

Sau khi tìm hiểu cách phân loại chi phí, Tuấn và Mai đã liệt kê các khoản chi tiêu điển hình hàng tháng từ nhật ký chi tiêu của họ trong bảng sau:

CHI TIÊU HÀNG THÁNG	MAI (VNĐ/THÁNG)	TUẤN (VNĐ/THÁNG)
Chi phí cố định		
Tiền nhà và dịch vụ sinh hoạt	0	5,000,000
Trả nợ	0	1,000,000
Ăn uống	2,000,000	3,000,000
Đi lại	800,000	1,500,000
Chi phí biến đổi		
Trang phục	1,500,000	3,000,000
Giải trí	1,500,000	2,000,000
Chăm sóc cá nhân	1,000,000	1,000,000
Chi phí không thường xuyên		
Quà tặng/ Dự tiệc, từ thiện ...	300,000	1,000,000
Tổng chi phí hàng tháng	7,100,000	17,500,000
Tổng thu nhập dự kiến hàng tháng	7,000,000	25,000,000
Chênh lệch	-100,000	7,500,000

SO SÁNH CÁC CHI PHÍ TIÊU BIỂU VỚI KHOẢN THU NHẬP ƯỚC TÍNH CỦA HỌ. HỌ ĐANG CHI TIÊU NHƯ THẾ NÀO? LIỆU HỌ CÓ THỂ ĐẠT ĐƯỢC MỤC TIÊU TIẾT KIỆM VÀ CHI TRẢ CÁC KHOẢN CHI TIÊU HÀNG THÁNG CỦA MÌNH KHÔNG?

CHI PHÍ CỐ ĐỊNH	CHI PHÍ BIẾN ĐỔI	CHI PHÍ ĐỊNH KỲ HOẶC KHÔNG THƯỜNG XUYÊN
Khoản vay mua xe	Giải trí	Khám sức khỏe
Khoản vay sinh viên	Hóa đơn điện thoại (trả trước)	Du lịch
Hội viên Phòng tập thể dục	Ăn uống	Sửa chữa xe máy
Hóa đơn điện thoại (trả sau)	...	Dự tiệc
...

THÓI QUEN CHI TIÊU

Bạn có các thói quen chi tiêu nào? Liệt kê các thói quen chi tiêu của bạn. Đánh dấu chúng là hợp lý (+), không hợp lý (-) hoặc trung tính bình tính (N). Chúng ta sẽ quay lại để hoàn thành cột bên phải trong bảng này sau.

THÓI QUEN	+ / - / N	KẾT QUẢ
Ngừng mua cà phê trên đường đi làm hằng ngày	+	Vì tôi có thể đến công ty sớm pha cà phê và số tiền đó có thể được sử dụng cho những việc khác quan trọng hơn
Để những tờ tiền lẻ vào ống tiết kiệm mỗi tháng	+	Tôi có thể sử dụng nó để mua thứ gì đó tôi muốn trong vài tháng tới
...
...

Hiện tại, thói quen chi tiêu có thể không phải là vấn đề quan trọng đối với bạn. Nhưng thói quen chi tiêu sẽ đi theo bạn suốt cả cuộc đời, và đó là một trong những nhân tố cốt lõi ảnh hưởng đến tình hình tài chính của bạn. Những thói quen tốt giúp bạn kiểm soát bản thân để đạt được mục tiêu. Còn những thói quen xấu có thể dẫn bạn đến tình trạng tài chính không mong muốn. Càng tiến gần đến việc tự lập, bạn càng cần phải kiểm soát hành vi dùng tiền của bản thân.

VÌ LÝ DO ĐÓ, THỜI ĐIỂM TỐT NHẤT ĐỂ BẮT ĐẦU THỰC HIỆN NHỮNG THÓI QUEN SỬ DỤNG TIỀN KHÔN NGOAN CHÍNH LÀ NGAY BÂY GIỜ.

Bằng cách đó, bạn sẽ dễ dàng có được những thứ mình thực sự muốn ngay hôm nay!

Để bắt đầu quá trình quản lý tiền bạc có kế hoạch, Tuấn và Mai lập một danh sách những gì họ coi là thói quen chi tiêu tốt và xấu của riêng mình như sau:

THÓI QUEN của MAI		THÓI QUEN của TUẤN	
Tiêu cực	Tích cực	Tiêu cực	Tích cực
Mua sắm đồ hiệu ngay khi có thông báo giảm giá của cửa hàng	Không bao giờ hoặc rất hiếm khi ăn vặt	Đi cà phê mỗi ngày sau giờ tan sở	Thường so sánh giá tại các cửa hàng trước khi đưa ra một quyết định mua sắm
Không ngần ngại “mua những gì tôi yêu thích”	Mỗi tháng hỗ trợ trẻ em nghèo 200,000 VND	Mua thức ăn nhanh sau khi nhận lương	Thường xuyên xác minh hoạt động tài khoản của mình

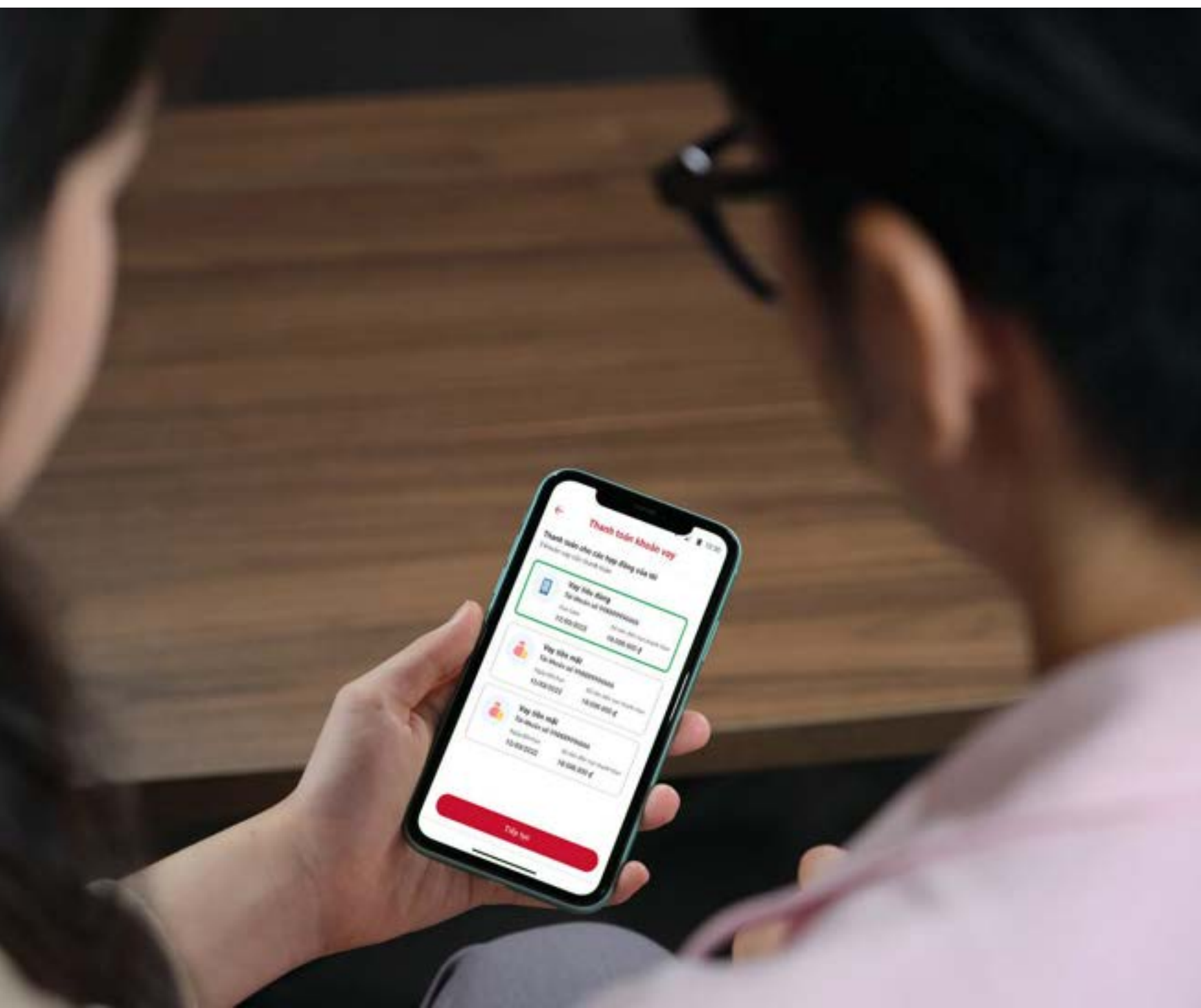
CÓ THÓI QUEN NÀO CỦA HỌ LÀM BẠN CẢM THẤY QUEN THUỘC KHÔNG?

Những thói quen không khôn ngoan tác động ngắn hạn lẫn dài hạn tới cuộc sống của chúng ta. Giả sử bạn là Tuấn và bạn chi 30,000 VND cho một ly cà phê mỗi sáng khi đi làm. Giả sử bạn không uống cà phê vào cuối tuần thì mỗi tuần bạn chi 150,000 VND cho thức uống này. Không quá kinh khủng, đúng không? Nhưng nếu cộng lại trong một tháng, số tiền sẽ là bao nhiêu? Trong một năm, số tiền sẽ là bao nhiêu? Số tiền đó cho thấy điều gì? Với số tiền đó bạn có thể mua được điện thoại mới hoặc thậm chí một chiếc laptop!

Không phải cứ tiêu tiền vào cà phê hay đồ ăn nhanh là không tốt. Có sở thích là điều bình thường. Câu hỏi đặt ra là, bạn có thể tận hưởng phần chi tiêu nhất định đó ít thường xuyên hơn để đủ tiền mua nhiều thứ khác mà bạn thích trong cuộc sống không?

HÃY VIẾT RA VÀ KIỂM TRA THÓI QUEN SỬ DỤNG TIỀN CỦA BẠN. NGHĨ XEM MỖI THÓI QUEN CÓ THỂ ẢNH HƯỞNG ĐẾN BẠN NHƯ THẾ NÀO TRONG TƯƠNG LAI. ĐỐI VỚI MỖI THÓI QUEN KHÔNG KHÔN NGOAN MÀ BẠN ĐÃ LIỆT KÊ, HÃY VIẾT RA MỘT THÓI QUEN HỢP LÝ ĐỂ THAY THẾ.

CHI TIÊU THIỂU KIỂM SOÁT

HƯỚNG DẪN LẬP BẢNG LIỆT KÊ CÁC
KHOẢN CHI TIÊU HÀNG THÁNG/ HÀNG NĂM

Hoạt động Lập bảng liệt kê các chi tiêu của bạn.

Gợi ý:

Tiền thuê nhà (1)	SỐ TIỀN (Hàng tháng) (2)	SỐ TIỀN (hàng năm) (3)	Ghi chú (4)
1. THANH TOÁN NỢ TÀI SẢN ĐẦU TƯ			
Bất động sản hoặc tương đương (trên 1 năm)			
2. THANH TOÁN NỢ TÀI SẢN SỬ DỤNG			
Nợ dài hạn trên 1 năm (Ôtô/ tương đương)			
Nợ ngắn hạn dưới 1 năm (Xe máy, điện thoại, đồ gia dụng,...)			
CHI PHÍ CỐ ĐỊNH			
3. CHI PHÍ SINH HOẠT			
Tiền thuê nhà			
Sinh hoạt (Điện, nước, Internet, điện thoại,...)			
Tiền hỗ trợ người thân			
Tiền học cho con cái			
Khác (cụ thể)			

(1)	(2)	(3)	(4)
4. CHI PHÍ CÁ NHÂN			
Thực phẩm			
Mỹ phẩm hằng ngày			
Mua sắm cá nhân theo nhu cầu cơ bản ³			
Khác			
5. CHI PHÍ ĐI LẠI			
Tự điều khiển (nhiên liệu, bảo dưỡng, lệ phí,...)			
Dịch vụ			
6. CHI PHÍ BẢO HIỂM			
Nhân thọ			
Sức khỏe			
Người phụ thuộc			
Bảo hiểm tín dụng			
7. CHĂM SÓC SỨC KHỎE			
8. TIÊU VẬT			
Linh tinh ⁴			
Ăn uống ⁵			
Khác ⁶			
9. CHI PHÍ KHÔNG THƯỜNG XUYỀN			
Các lớp học năng khiếu, thể dục,...			
Du lịch			
Ăn ngoài ⁷			
Mua sắm cá nhân hơn nhu cầu cơ bản ⁸			
10. MUA SẮM KHÁC			
Điện tử gia dụng			
Nội thất			

³Mua sắm cá nhân theo nhu cầu cơ bản: bao gồm quần áo, giày dép, mỹ phẩm, nước hoa, phụ kiện cơ bản,... Phần chi phí này chỉ nên tương đương từ 2 - 3% tổng thu nhập thực lãnh của bạn trong một tháng.

⁴Linh tinh trong mục Tiêu vật: ví dụ tiền mua sắm ngoài nhu cầu.

⁵Ăn uống ngoài khoản Chi phí cho ăn uống cố định hằng tháng.

⁶Khác trong mục Tiêu vật: ví dụ chi phí làm tóc, spa,...

⁷Gồm các bữa ăn với chi phí cao hơn từ 50% trở lên so với bữa ăn tiêu chuẩn thường ngày của bạn (theo tiêu chuẩn thu nhập).

⁸Phần giá trị vượt trội so với nhu cầu cơ bản.

CHƯƠNG 1 TÀI CHÍNH CÁ NHÂN LÀ GÌ?

BẢNG CÂN ĐỐI TÀI CHÍNH CÁ NHÂN

Đã bao giờ bạn mở ví tiền của mình để thanh toán cho một thứ gì đó và nhận ra đây là những đồng cuối cùng của mình? Trong khi tay bạn loay hoay cố gắng tìm ra một cách khác để thanh toán, bộ não của bạn có lẽ cũng chạy đua để giải đáp câu hỏi: “Số tiền còn lại biến mất đâu rồi?”. Tin tốt là bạn sẽ rất dễ bắt được “tên trộm” này. Chỉ cần nhìn vào gương! Và từ đó tự nhắc nhở bản thân rằng các khoản chi phí dù nhỏ nhưng khi cộng dồn lên sẽ nhiều như thế nào.

“ TẤT NHIÊN, CÁCH DUY NHẤT ĐỂ CHẮC CHẮN TIỀN CỦA BẠN ĐÃ ĐI VỀ ĐÂU LÀ THEO DÕI LỊCH SỬ CHI TIÊU CỦA BẠN. ”

Vì vậy, hãy bắt đầu ghi chép nhật ký chi tiêu. Trong đó, bạn sẽ ghi lại tổng số tiền bạn thu vào và số tiền bạn chi tiêu mỗi ngày. Khi bạn xem lại nhật ký chi tiêu, chắc chắn bạn sẽ phát hiện nhiều điều đáng ngạc nhiên đấy!

TÀI SẢN

Hoạt động Lập bảng kiểm kê tài sản

	QUYỀN SỞ HỮU		GIÁ TRỊ	GHI CHÚ
	Bạn	Gia đình bạn	VND	
Tiền mặt				
Tiền tiết kiệm				
Trái phiếu				
Vàng				
Chứng khoán				
Tài sản tài chính khác ⁹				
Nơi ở chính				
Bất động sản				
Xe cộ				
Khác (cụ thể)				

NỢ

Hoạt động Lập bảng tổng hợp các khoản nợ của bạn

Loại nợ	Chủ nợ	Lãi suất	Tần suất phải trả	Tiền trả nợ định kỳ	Dư nợ hiện tại
Nợ dài hạn 1					
Nợ dài hạn 2					
Nợ ngắn hạn 1					
Nợ ngắn hạn 2					
Nợ ngắn hạn 3					

Bạn có sử dụng thẻ tín dụng? Có / Không

Bạn có thanh toán đầy đủ dư nợ đến hạn của thẻ tín dụng? Có / Không

Bạn có từng để xảy ra tình trạng nợ quá hạn? Có / Không

⁹ Các tài sản tài chính là những tài sản có tính thanh khoản và chỉ nằm trên giấy tờ như tiền gửi ngân hàng, trái phiếu và chứng khoán.(Theo FSB)

TÀI SẢN RÒNG

Mục đích của việc lập Bảng cân đối tài sản cá nhân là để thấy được toàn cảnh bức tranh về tình hình tài sản cá nhân một cách rõ ràng và chính xác nhất. Con số tài sản ròng ở đây chính là số tiền chênh lệch giữa Tài sản và Nợ. Nói một cách dễ hiểu, giá trị ròng là sự khác biệt giữa những gì bạn sở hữu và những gì bạn nợ. Nếu tài sản của bạn vượt quá nợ phải trả, bạn có giá trị ròng dương. Ngược lại, nếu nợ phải trả của bạn lớn hơn tài sản của bạn, bạn có giá trị ròng âm.

Hoạt động: Lập bảng cân đối giá trị tài sản cá nhân

BẢNG CÂN ĐỐI GIÁ TRỊ TÀI SẢN CÁ NHÂN		
TÀI SẢN BẠN ĐANG SỞ HỮU		
Tiền mặt và tài khoản ngân hàng	Giá trị (VNĐ)	Ghi chú
Tiền mặt		
Tài khoản thanh toán (ATM)		
Tài khoản tiết kiệm		
Thu hồi nợ		
Khác (cụ thể)		
Đầu tư		
Giấy chứng nhận tiền gửi		
Chứng khoán		
Trái phiếu		
Bất động sản		
Khác (cụ thể)		
Tài sản cá nhân		
Phương tiện di chuyển (ô tô, xe máy,...)		
Đồ dùng có giá trị trong nhà		
Khác (cụ thể)		
TỔNG TÀI SẢN		
NỢ PHẢI TRẢ		
Nợ		
Các thẻ tín dụng		
Hoàn trả thuế		
Theo quy định/ quyết định pháp luật		
Khác (ghi cụ thể)		

	Giá trị (VNĐ)	Ghi chú
Thế chấp		
Nhà/ Đất đai		
Khác (ghi cụ thể)		
Khoản vay		
Ngân hàng/ Công ty tài chính		
Giáo dục		
Bảo hiểm		
Vay cá nhân (người thân, bạn bè,...)		
Khác (cụ thể)		
TỔNG NỢ		
TÀI SẢN RÒNG		
TÀI SẢN RÒNG = TỔNG TÀI SẢN - TỔNG NỢ		

Lưu ý rằng giá trị tài sản ròng của bạn sẽ dao động (dù không phải hằng ngày) và xu hướng tổng thể phải tăng lên về dài hạn. Tính toán giá trị ròng có thể mang đến một lời cảnh tỉnh nếu bạn hoàn toàn đi chệch hướng hoặc lời xác nhận “công việc hoàn thành tốt” nếu bạn đang làm tốt.

Khi biết mình đang đứng ở đâu về mặt tài chính, bạn sẽ quan tâm hơn đến chi tiêu của mình, chuẩn bị tốt hơn để đưa ra các quyết định tài chính đúng đắn và có nhiều khả năng đạt được các mục tiêu tài chính ngắn hạn và dài hạn hơn.

CHƯƠNG 2

MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

“TIỀN KHÔNG THỂ MUA ĐƯỢC HẠNH PHÚC, NHUNG NÓ ĐÓNG MỘT VAI TRÒ QUAN TRỌNG TRONG VIỆC GIÚP BẠN ĐẠT ĐƯỢC NHỮNG GÌ CÓ Ý NGHĨA NHẤT ĐỐI VỚI BẢN THÂN.”

Một khi xác định được những gì bạn cần để biến mục tiêu cá nhân thành hiện thực và đặt ra các mục tiêu tài chính cụ thể để giúp bạn đạt được những mục tiêu đó, ngày bạn tận hưởng thành quả sẽ không còn xa vời.

Sau khi nắm rõ tình hình sức khỏe tài chính hiện tại của mình, bước tiếp theo bạn cần làm là đặt ra những mục tiêu tài chính dài hạn và ngắn hạn, và từng bước đạt được nó. Đó cũng chính là định nghĩa của việc thiết lập và hoàn thành mục tiêu tài chính phù hợp với khả năng của bản thân.

Xét trên góc độ tiền bạc của một cá nhân hay gia đình, thì chúng ta có thể sẽ có hàng chục mục tiêu khác nhau. Tuy nhiên để dễ dàng hệ thống và sắp xếp hợp lý các mục tiêu tài chính của cá nhân thì nên đi theo “3 trụ cột” chính của Tài chính cá nhân như sau:

- Sở hữu tài sản
- Tích lũy tài sản
- Bảo vệ tài sản

- Phân loại theo “3 trụ cột” này giúp chúng ta:
- Đánh giá được chính xác tính khả thi của mục tiêu, nếu thấy không khả thi thì nên sớm điều chỉnh hoặc từ bỏ, tránh gây lãng phí thời gian và áp lực cho cuộc sống.
 - Phân tích được cách thức để đạt được “mục tiêu khả thi”.
 - Luôn chủ động được dòng tiền thu nhập và chi phí, tránh để các mục tiêu tài chính ngắn hạn ảnh hưởng đến các mục tiêu tài chính dài hạn hơn.

Phân tích tình huống của Tuấn và Mai, chúng ta nhận thấy:

	Mục tiêu sở hữu tài sản	Mục tiêu về tích lũy tiền bạc (để đạt được mục tiêu sở hữu tài sản)
Tuấn	Mua xe máy mới	Tuấn phải trích ra hàng tháng một số tiền nhất định để dành cho việc mua xe máy mà không làm ảnh hưởng đến các nhu cầu thiết yếu khác của cuộc sống (ví dụ phải giảm bớt tiền đi ăn ngoài với bạn bè, đi du lịch hay giảm bớt phần tiền tiết kiệm dành cho tình huống khẩn cấp).
Mai	Mua laptop mới	Mai phải trích ra hàng tháng một số tiền nhất định để dành cho việc mua laptop mà tránh không ảnh hưởng đến các nhu cầu thiết yếu khác của cuộc sống (có thể là giảm bớt tiền mua sắm trang phục).

Chương 02
Mục tiêu tài chính

CHƯƠNG 2 MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

CÁC LOẠI MỤC
TIÊU TÀI CHÍNHXÉT THEO YẾU TỐ
THỜI GIAN

Xét theo yếu tố thời gian, chúng ta có thể phân loại mục tiêu tài chính thành hai loại:

MỤC TIÊU TÀI CHÍNH NGẮN HẠN

Mục tiêu ngắn hạn gắn liền với sức khỏe tài chính hiện tại của bạn, dựa trên thu nhập thực tế mà bạn đang có. Đây thường là các mục tiêu cần được hoàn thành trong khoảng thời gian dưới 1 năm. Do vậy, bạn cần có kế hoạch tiết kiệm cho mục tiêu ấy một cách đều đặn, và bạn cũng có thể tận dụng các tổ chức tín dụng hỗ trợ bạn đạt mục tiêu này, với điều kiện bạn có một kế hoạch trả nợ rõ ràng.

Ví dụ: Tuấn cần mua một chiếc xe máy mới trong hai tháng tới vì nếu không sẽ ảnh hưởng đến công việc và kết quả là thu nhập của anh cũng sẽ bị ảnh hưởng. Trong trường hợp này, anh cần tìm một phương thức khác để tạo ra nguồn thu cho việc mua xe máy nếu như nguồn thu nhập từ công việc hiện tại không đủ để giúp anh thực hiện mục tiêu này.

MỤC TIÊU TÀI CHÍNH
TRUNG – DÀI HẠN

Là các mục tiêu cần thực hiện trong khoảng thời gian nhiều hơn 1 năm. Do vậy, mục tiêu dài hạn cũng gắn liền với sự phát triển bản thân và tăng trưởng thu nhập của bạn. Mục tiêu dài hạn đòi hỏi bạn phải có một kế hoạch rõ ràng để hoàn thành nó, đồng thời cần chia nhỏ thành các bước giúp bạn hoàn thành nó với khả năng của mình.

Ví dụ: Tuấn đã có bạn gái và dự định tích góp một khoản tiền trong 5 năm tới. Đến thời điểm ấy, anh sẽ kết hôn và dùng số tiền đó cộng với khoản vay thế chấp từ ngân hàng để mua một căn hộ chung cư 60m² giá tầm 3 tỷ đồng. Như vậy, trong vòng 5 năm tới anh và bạn gái cần đặt mục tiêu tài chính tối thiểu là có khoảng 1 tỷ đồng (1/3 giá trị căn hộ), đồng thời mức thu nhập hằng tháng của anh cần đạt tới mốc khoảng 40 triệu, đảm bảo cho việc vay ngân hàng đồng thời đủ để chăm sóc cho gia đình nhỏ của mình.

XÉT THEO YẾU TỐ
NỘI DUNG

Dựa trên tính cụ thể mà mục tiêu tài chính hướng đến, chúng ta sẽ có các loại mục tiêu tài chính sau:

MỤC TIÊU VỀ THU NHẬP

Mai quyết định thu nhập tăng khoảng 30% sau 2 năm đi làm. Và cơ sở cho mục tiêu này là Mai phải cố gắng làm tốt công việc hiện tại để được thăng chức lên trưởng nhóm.

MỤC TIÊU VỀ TIỀN TIẾT KIỆM
ĐỊNH KỲ

Do cha mẹ không có nhiều khả năng hỗ trợ thêm tài chính cho con, nên mỗi tháng Tuấn sẽ cần phải để dành một khoản tiền để dùng cho việc cưới vợ và xây dựng gia đình sau này. Anh dự tính cần tiết kiệm khoảng 500 triệu trong 5 năm tới.

MỤC TIÊU MUA SẮM/ TIÊU DÙNG
CHO CÔNG VIỆC VÀ CUỘC SỐNG

Có thể là mua xe máy, mua điện thoại, laptop,...

Mục tiêu hỗ trợ tài chính cho người thân: Ví dụ như phụ giúp cha mẹ tiền ốm đau, lo cho các em học đại học,...

Mục tiêu về khoản dự phòng khi ốm đau, thương tật: Ví dụ như bảo hiểm nhân thọ/ sức khỏe, bảo hiểm thanh toán khoản vay khi mua xe,...

CHƯƠNG 2 MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

**LÊN KẾ HOẠCH
TÀI CHÍNH**

Sau khi đã hiểu và biết cách đặt ra mục tiêu tài chính, việc tiếp theo là cần làm những gì và làm ra sao để hiện thực hóa các mục tiêu tài chính này. Có 3 bước cơ bản để lên kế hoạch tài chính cho bản thân:

**BƯỚC 1: NHÌN LẠI TÌNH HÌNH
TÀI CHÍNH CỦA BẢN THÂN**

CÓ 2 YẾU TỐ CẦN CHÚNG TA XEM XÉT CHI TIẾT KHI ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH “SỨC KHỎE” TÀI CHÍNH CỦA BẠN.

- Tình hình tài sản
- Tình hình dòng tiền (thu nhập và chi tiêu hằng tháng)

Khi xem xét tình hình tài sản, chúng ta sẽ liệt kê các tài sản đang có và các khoản vay liên quan đến tài sản đang sở hữu. Tài sản của một cá nhân sẽ bao gồm: nhà cửa, xe cộ, các tài sản giá trị khác (như máy tính, điện thoại,...). Sau khi trừ đi các khoản vay liên quan đến tài sản cá nhân, chúng ta sẽ biết được GIÁ TRỊ TÀI SẢN RÒNG (hay gọi đơn giản là VỐN).

Khi xem xét tình hình dòng tiền, chúng ta sẽ liệt kê thu nhập và chi tiêu trong đời sống (khuyến nghị thực hành định kỳ hằng tháng):

1

Cần liệt kê đầy đủ các nguồn thu nhập, từ thu nhập chính đến các thu nhập phụ (ví dụ như thu nhập từ nghề tay trái như bán hàng online, đi dạy thêm, mở quán cà phê,...), kể cả các nguồn thu nhập mà khả năng cao là sẽ nhận được trong tương lai gần (làm tăng ca).

2

Liệt kê các khoản chi tiêu, nên phân theo 3 nhóm chính như sau:

NHÓM CÁC KHOẢN CHI THIẾT YẾU

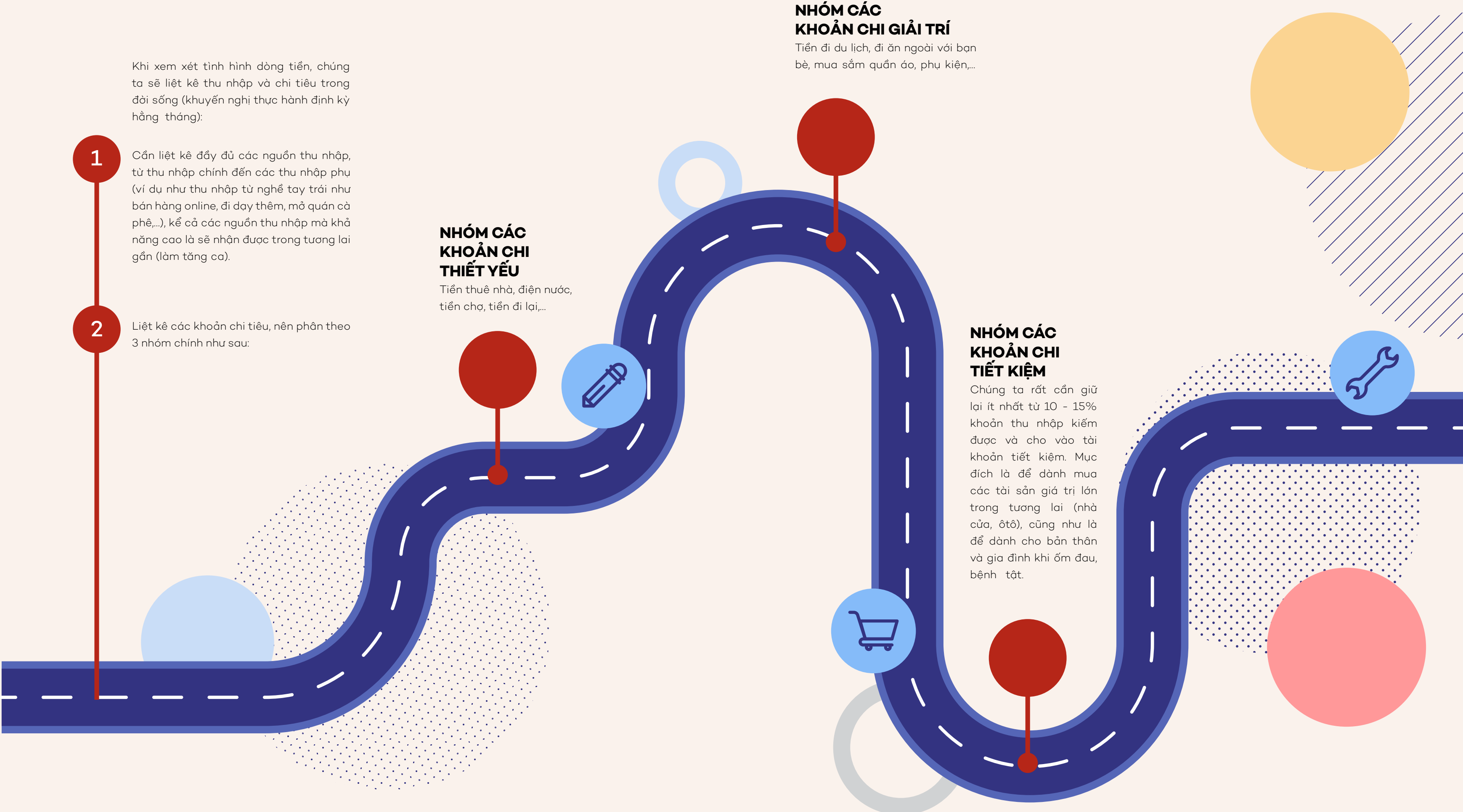
Tiền thuê nhà, điện nước, tiền chợ, tiền đi lại,...

NHÓM CÁC KHOẢN CHI GIẢI TRÍ

Tiền đi du lịch, đi ăn ngoài với bạn bè, mua sắm quần áo, phụ kiện,...

NHÓM CÁC KHOẢN CHI TIẾT KIỆM

Chúng ta rất cần giữ lại ít nhất từ 10 - 15% khoản thu nhập kiếm được và cho vào tài khoản tiết kiệm. Mục đích là để dành mua các tài sản giá trị lớn trong tương lai (nhà cửa, ô tô), cũng như là để dành cho bản thân và gia đình khi ốm đau, bệnh tật.

BƯỚC 2: ĐÁNH GIÁ VÀ PHÂN TÍCH CÁC PHƯƠNG ÁN ĐỂ ĐẠT ĐƯỢC MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

Sau khi liệt kê các khoản thu nhập, khoản chi tiêu cùng các khoản nợ đang có, chúng ta sẽ dễ dàng tìm được cách để hoàn thành các mục tiêu tài chính cá nhân. Bản chất tài chính cá nhân là câu chuyện về các con số biết nói, nên việc ghi chép cụ thể sẽ giúp chúng ta dễ dàng nhận diện được các cơ hội lẫn cả các rủi ro có thể ảnh hưởng đến cuộc sống và tài sản của mình.

Giả sử chúng ta đang ở trong trường hợp của Mai, cách xây dựng phương án để hoàn thành các mục tiêu tài chính có thể như sau.

MỤC TIÊU TĂNG TRƯỞNG THU NHẬP

Mai đặt ra kế hoạch thu nhập của mình sẽ tăng khoảng 30% sau 2 năm đi làm, đồng thời lên vị trí trưởng nhóm.

Mai cần nâng cao kiến thức của bản thân bằng việc tham gia một số khóa học về chuyên môn (dự kiến trong 1 năm tới sẽ học 2 khóa học, mỗi khóa kéo dài 3 tháng). Ngoài ra Mai cũng cần trau dồi thêm 1 ngoại ngữ nữa là tiếng Nhật (trình độ sơ trung cấp – dự kiến cần học trong 2 năm).

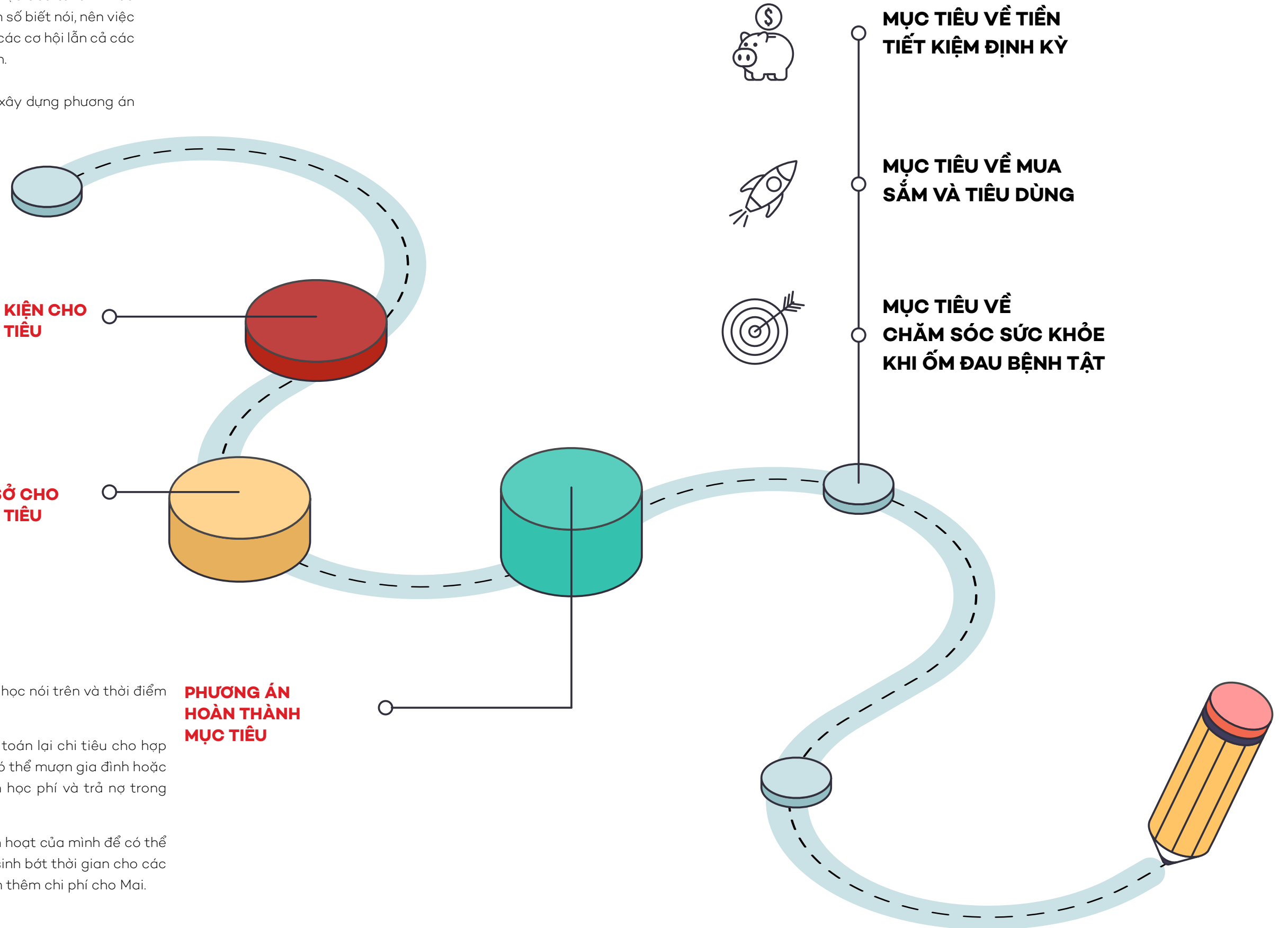
Theo Mai tìm hiểu, khoảng 9 triệu đồng là mức lương trung bình trên thị trường cho vị trí trưởng nhóm của công việc Mai đang làm với các điều kiện về kiến thức và kinh nghiệm.

ĐIỀU KIỆN CHO MỤC TIÊU

CƠ SỞ CHO MỤC TIÊU

PHƯƠNG ÁN HOÀN THÀNH MỤC TIÊU

- CHI PHÍ: Mai cần dự kiến trước học phí cho 2 khóa học nói trên và thời điểm cần phải chi.
- NGUỒN CHI: Trong năm đầu đi làm, Mai cần tính toán lại chi tiêu cho hợp lý để có tiền dư cho việc học. Nếu thiếu tiền, Mai có thể mượn gia đình hoặc thanh toán bằng thẻ tín dụng trước 30% số tiền học phí và trả nợ trong 9 - 12 tháng tiếp theo.
- THỜI GIAN: Mai cần sắp xếp lại thời khóa biểu sinh hoạt của mình để có thể hoàn tất khóa học theo thời gian đã định. Việc hy sinh bớt thời gian cho các hoạt động vui chơi, tụ tập bạn bè cũng sẽ tiết kiệm thêm chi phí cho Mai.

MỤC TIÊU VỀ TIỀN TIẾT KIỆM ĐỊNH KỲ

Ngoài khoản dành cho việc học tập để nâng cao thu nhập trong tương lai, Mai cũng cần phải tính toán một khoản tiết kiệm định kỳ để dành cho các tình huống khẩn cấp hoặc các nhu cầu riêng của bản thân.

MỤC TIÊU VỀ MUA SẮM VÀ TIÊU DÙNG

Do phải dành ra khá nhiều cho các mục tiêu cần thiết như học tập và tiết kiệm nên Mai rất dè sẻn các khoản dành cho mua sắm. Tuy nhiên, đôi khi Mai cũng muốn tự thưởng cho mình một món đồ gì đấy theo sở thích cá nhân và nhu cầu cuộc sống. Mai muốn có một chiếc điện thoại mới, một chiếc túi xách phù hợp với môi trường công sở. Mai cũng muốn mua xe máy trong 2 năm tới. Mai có thể sẽ sử dụng dịch vụ tín dụng tiêu dùng để có thể đáp ứng được nhu cầu của bản thân vào đúng thời điểm và xem đó như là phần thưởng cho những nỗ lực của bản thân.

MỤC TIÊU VỀ CHĂM SÓC SỨC KHỎE KHI ỐM ĐAU BỆNH TẬT

CƠ SỞ CHO MỤC TIÊU

Do chưa tích lũy được nhiều nên Mai cũng muốn có một khoản bảo hiểm nhỏ cho bản thân và gia đình trong các tình huống xấu. Khoản bảo hiểm này để sử dụng khi ốm đau, khi mất sức lao động một thời gian, đặc biệt là khi không có khả năng trả dứt các khoản nợ vay tiêu dùng để tránh phiền hà đến người thân.

ĐIỀU KIỆN CHO MỤC TIÊU

Mai cần tìm hiểu về một số loại bảo hiểm nhân thọ và bảo hiểm sức khỏe, số tiền bảo hiểm thụ hưởng ở mức phù hợp để mức phí đóng bảo hiểm vừa sức chi trả của Mai.

PHƯƠNG ÁN HOÀN THÀNH MỤC TIÊU

Chi phí: Mai sẽ cần tính số tiền bảo hiểm phù hợp với nhu cầu và khả năng hiện tại của bản thân. Bên cạnh đó, do công ty Mai đang làm có chính sách bảo hiểm sức khỏe cho nhân viên công ty nên Mai phải tính thêm vào yếu tố này để mua mức bảo hiểm vừa đủ và hợp lý, vì việc chi cho sản phẩm bảo hiểm sẽ ảnh hưởng đến dòng tiền tiết kiệm cũng như chi phí sinh hoạt của Mai.

Loại hình bảo hiểm cần mua: Mai sẽ cần tham khảo thông tin từ các đơn vị cung cấp bảo hiểm có uy tín trên thị trường, đánh giá các điều kiện bảo vệ và đặc tính của các sản phẩm bảo hiểm cụ thể. Trong quá trình tra cứu, Mai phát hiện ra rằng các công ty tài chính tiêu dùng mà Mai đang sử dụng cũng có những giải pháp bảo hiểm rất phù hợp với chi phí cũng vô cùng hợp lý.

BƯỚC 3: THỰC HIỆN THEO KẾ HOẠCH ĐÃ ĐỀ RA

ĐÂY LÀ BƯỚC QUYẾT ĐỊNH SỰ THÀNH CÔNG CỦA KẾ HOẠCH, VÌ CHỈ SỞ HỮU MỘT KẾ HOẠCH TỐT THÔI THÌ CHƯA ĐỦ ĐỂ BIẾN CÁC MỤC TIÊU THÀNH HIỆN THỰC. VIỆC BIẾN MỘT KẾ HOẠCH TÀI CHÍNH TỐT THÀNH KẾT QUẢ THỰC TẾ SẼ CẦN 3 YẾU TỐ NỀN TẢNG SAU:

Kiến thức – Khả năng vận dụng kiến thức

Kiến thức nói chung (bao gồm kiến thức tài chính cá nhân) là tập hợp các thông tin về một chủ đề nào đó xuất hiện trên các tài liệu theo dạng chữ viết hoặc âm thanh. Ví dụ thì ngay cả cẩm nang này cũng là một trong các nguồn cung cấp kiến thức cho mọi người. Nội dung trong cuốn sách này sẽ trở thành nền tảng kiến thức về tài chính của riêng mỗi người. Từ đó giúp chúng ta có cách thức xác lập mục tiêu tài chính cũng như hiện thực hóa các mục tiêu này.

Đi sâu hơn một chút: Xét trên góc độ thu nhập, chúng ta cần hiểu biết kiến thức, kỹ năng trong lĩnh vực nghề nghiệp mà chúng ta đang làm, từ đó mới biết được phải đáp ứng những tiêu chí nào trong công việc thì thu nhập chúng ta mới tăng được. Xét trên góc độ quản lý chi tiêu, nếu không có kiến thức về quản lý chi tiêu, chúng ta sẽ không biết nên phân loại các chi phí sinh hoạt hằng ngày trong cuộc sống như thế nào, khoản nào nên chi trước, khoản nào nên chi sau, khoản nào thì không chi cũng được, cũng như cách thức để sử dụng chi phí phù hợp nhất.

Kiến thức là một quá trình thu thập và tích lũy lâu dài. Có kiến thức thì chúng ta mới có thể vận dụng chúng linh hoạt để đạt các mục tiêu trong cuộc sống.

Thông tin – phân tích và đánh giá thông tin

Thông tin là sự thông báo, trao đổi, giải thích về một đối tượng cụ thể nào đó và được thể hiện thông qua các dạng tín hiệu như âm thanh, chữ số, chữ viết,... nhằm mang lại một sự hiểu biết nào đó cho đối tượng nhận tin. Nếu kiến thức giống như một chiếc xe thì thông tin chính là nguồn nhiên liệu cho xe hoạt động.

Quay trở lại với trường hợp của Mai, để có tiền cho việc học và các nhu cầu mua sắm đồ có giá trị cao khác trong cuộc sống, mỗi tháng Mai cần tiết kiệm một khoản tiền. Tuy nhiên, câu hỏi đặt ra là Mai sẽ gửi ngân hàng nào để có lãi suất tốt nhất, và nên gửi trong bao lâu thì phù hợp. Để trả lời, Mai sẽ cần phải xem xét lãi suất của các ngân hàng khác nhau (thông tin). Theo nguyên lý lợi nhuận-rủi ro, thông thường những ngân hàng nhỏ sẽ có lãi suất tiền gửi tiết kiệm cao hơn các ngân hàng danh tiếng lớn, ngân hàng trong nước thường có lãi suất gửi cao hơn ngân hàng nước ngoài. Hay đối với việc mua bảo hiểm của Mai, chắc chắn Mai sẽ cần bảng chào giá và bảng quyền lợi đi kèm từ các công ty bảo hiểm khác nhau để phân tích và đánh giá thông tin trong các báo giá của họ.

Trong trường hợp của Tuấn, sau này khi mua nhà để chuẩn bị cưới vợ, anh cũng sẽ cần thông tin về các gói vay khác nhau, hay khi đi mua nhà anh cũng cần các thông tin về quy hoạch, hạ tầng, tiềm năng phát triển,... để đưa ra quyết định cuối cùng cho căn nhà mà anh muốn mua. Việc đánh

giá thông tin là rất quan trọng vì không phải thông tin nào chúng ta có cũng đều chính xác và đáng tin cậy, hay không phải lúc nào chúng ta cũng đang trong thời điểm phù hợp để chi tiền. Để có được nguồn thông tin tốt, chúng ta cần chú ý đến tính chính xác và tính đa dạng của thông tin.

TÍNH CHÍNH XÁC

Chúng ta cần xem xét độ tin cậy của nguồn thông tin. Ví dụ như khi mua xe máy, mua điện thoại, ngoài chuyện xem quảng cáo hay thông tin công cộng, chúng ta cần đến tận nơi bán sản phẩm được tư vấn một cách chính thức và chuyên nghiệp từ nhà bán hàng. Không nên chỉ nghe đồn, nghe bạn bè kể hay tự suy đoán từ thông tin quảng cáo trên báo đài, tivi,... Nếu là mua nhà thì thông tin quy hoạch nên xem xét từ cơ quan nhà nước có thẩm quyền vì đặc thù của thị trường bất động sản là rất hay có các tin đồn ảo để thổi giá hay tạo sóng đầu cơ.

TÍNH ĐA DẠNG

Để được vay với lãi suất tốt nhất khi vay mua nhà, xe, vật dụng gia đình,... chúng ta nên tìm hiểu nhiều ngân hàng hay công ty tài chính khác nhau để so sánh giá. Mua bảo hiểm cũng vậy, việc có thông tin từ nhiều nguồn báo giá cho cùng một sản phẩm, hay thông tin về nhiều sản phẩm khác nhau sẽ giúp chúng ta có được quyết định chi tiêu tối ưu về chi phí và lợi ích.

Kinh nghiệm bản thân và học hỏi từ người khác (tư vấn viên, người thân, bạn bè,...)

Chúng ta sẽ không thể và không bao giờ đạt được mục tiêu với hiệu quả cao nhất nếu chỉ dựa vào kinh nghiệm của bản thân. Sau khi có được thông tin chính xác và đa dạng để so sánh, chúng ta cũng cần kinh nghiệm thực tế từ sự tư vấn của chuyên gia hoặc từ bạn bè, người thân,...

Ví dụ, khi Tuấn chuẩn bị mua sắm một chiếc xe máy mới, anh có thể xin ý kiến từ gia đình, bạn bè, đồng nghiệp hoặc nhân viên bán hàng, hoặc cũng có thể là bình luận đánh giá trên mạng.

Trong việc lựa chọn sản phẩm bảo hiểm hoặc công ty vay tiêu dùng, kinh nghiệm sử dụng dịch vụ từ của người thân, bạn bè sẽ giúp chúng ta có thêm thông tin để cân nhắc và lựa chọn sản phẩm phù hợp nhất.

CHƯƠNG 2 MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

TIẾT KIỆM

Như đã đề cập, chúng ta đã biết Tài chính cá nhân là câu chuyện xoay quanh 3 vấn đề chính:

- 1 Kiểm tiền
- 2 Tích lũy tiền (Tiết kiệm và quản lý chi tiêu)
- 3 Bảo vệ tiền

Trong **Chương 1**, chúng ta học cách nhìn thấu đáo hơn về các nguồn thu nhập và phương thức giúp đa dạng hóa các nguồn thu nhập.

Ở mục này, chúng ta sẽ đi tiếp vào phần có mức độ quan trọng không kém phần tạo ra thu nhập: Tiết kiệm – cách xử lý phần thu nhập để vừa tích lũy được tài sản vừa đảm bảo các nhu cầu chi tiêu hợp lý trong cuộc sống.

Trước tiên, chúng ta cần hiểu rằng:

Tích lũy là một quá trình dành dụm các khoản còn dư sau khi lấy thu nhập trừ đi các khoản chi tiêu cần thiết; việc tích lũy diễn ra trong một giai đoạn nhất định.

Để dành được nhiều tiền nhất có thể mà không gây quá nhiều áp lực lên cuộc sống là một điều không đơn giản. Đó là chưa kể các nhu cầu đầu tư cho bản thân (giáo dục, quan hệ xã hội) cũng cần được đáp ứng.

Nhìn chung, việc tích lũy được hiểu bao gồm 2 hành động chính là tiết kiệm và quản lý chi tiêu. Tiết kiệm bao gồm:

Khoản để trả nợ các khoản nợ theo kỳ hạn (bắt buộc)

Quỹ dự phòng từ 3 - 6 tháng chi phí sinh hoạt cho nhu cầu thiết yếu và các bất trắc có thể xảy ra.

Khoản để dành dài hạn

Tùy theo khả năng và nhu cầu của bản thân, ta sẽ tính tỷ lệ phần trăm 3 mục trên cho phù hợp với từng giai đoạn trong cuộc sống. Và khoản này sẽ được trích đầu tiên khi chúng ta nhận được thu nhập.

Mức đề xuất gợi ý (theo tháng)

Mức thu nhập (VND/tháng)	Mức tiết kiệm (%/thu nhập)
Dưới 20,000,000 VND	10 - 15%
20,000,000 VND – 40,000,000 VND	20 - 30%
50,000,000 VND – 70,000,000 VND	30 - 50%

Nếu bạn không có người phụ thuộc thì mức tiết kiệm có thể tăng thêm 5 - 10% và ngược lại (nếu bạn hỗ trợ tài chính cho 2 người thì mức tiết kiệm sẽ giảm thêm từ 5 - 10%).

Ví dụ, thu nhập hiện tại của Mai là 7,000,000 VND/tháng. Dựa trên mức thu nhập này, mức tiết kiệm tiêu chuẩn của một tháng của Mai sẽ dao động từ 700,000 VND – 1,050,000 VND. Tuy nhiên, vì Mai không cần hỗ trợ tài chính cho ai nên Mai có thể tăng phần tiết kiệm của mình lên 5 - 10%. Như vậy, Mai có thể tăng số tiền tiết kiệm hằng

tháng của mình lên tới 1,400,000 VND.

Còn đối với Tuấn, mức tiết kiệm tiêu chuẩn của Tuấn dao động từ 5,000,000 VND – 7,500,000 VND. Tuy nhiên, vì Tuấn cần trích một khoản thu nhập cố định hằng tháng để hỗ trợ chi phí cho cha mẹ ở quê và em trai chuẩn bị vào đại học, nên số tiền tiết kiệm hằng tháng của Tuấn có thể giảm xuống còn 3,750,000 VND – 6,250,000 VND. Thậm chí chỉ 2,500,000 VND – 3,750,000 VND/tháng nếu số tiền anh cần hỗ trợ gia đình cao.

Nên làm gì với khoản tiết kiệm?

(sắp xếp theo mức độ ưu tiên)

1. TRẢ NỢ

Đây là ưu tiên quan trọng nhất. Nợ không những tạo áp lực tài chính lên cuộc sống cá nhân mà lãi suất chúng ta phải trả khi vay ở ngân hàng luôn cao hơn khá nhiều so với mức lãi chúng ta nhận được khi gửi tiền tiết kiệm theo kỳ hạn. Chính vì thế nợ nên là ưu tiên xử lý hàng đầu khi chúng ta có các khoản dư ra sau khi lấy thu nhập trừ đi các khoản chi tiêu bắt buộc trong kỳ. Lưu ý: Trước khi quyết định vay nợ, cần xác định các khoản lãi vay và nợ vay thanh toán định kỳ. Nguyên tắc ở đây là phải đảm bảo phần thu nhập sau khi đã trừ các khoản chi tiêu thiết yếu phải trả được các khoản lãi và nợ gốc phải trả hằng tháng.

2. KHOẢN DỰ PHÒNG

Đây là khoản dùng để trang trải cho các nhu cầu bất ngờ và bất thường như ốm đau, thất nghiệp, hỗ trợ người thân,... Khoản dự phòng giúp chúng ta duy trì các chi phí sinh hoạt quan trọng trong một khoảng thời gian nhất định trước khi chúng ta phải tìm đến các khoản vay lãi suất cao hoặc thanh lý tài sản để lấy tiền cho sinh hoạt phí. Nếu hiện tại bạn chưa tích lũy được một khoản tiền đủ để sinh hoạt cơ bản trong 3 đến 6 tháng thì bạn có thể cân nhắc tiết kiệm 2-3% mức thu nhập hằng tháng cho khoản dự phòng.

3. KHOẢN DÀNH

Đây chính là phần vốn để tạo ra thu nhập bị động. Như đã đề cập ở Chương 1, một cách tích lũy đơn giản mà cũng không kém phần hiệu quả đó là gửi tiết kiệm theo kỳ hạn ở ngân hàng (ưu tiên các ngân hàng có quy mô nhỏ vì sẽ có mức lãi suất tốt hơn). Ngoài ra, nếu chúng ta đã tích lũy được một khoản để dành kha khá thì bạn có thể mua một số tài sản phù hợp với kiến thức, thông tin và khả năng chấp nhận rủi ro của bản thân (chúng ta sẽ tìm hiểu thêm về đầu tư trong **Chương 5**).

CHƯƠNG 2 MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

QUẢN LÝ CHI TIÊU HIỆU QUẢ

Thật dễ để có tâm lý rằng KIẾM TIỀN vốn dĩ đã khó khăn và hao mòn sức khỏe, thế nên nếu TIÊU TIỀN mà cũng lo âu, phiền muộn nữa thì thật là đáng buồn; rằng ít nhất lúc tiêu tiền cũng phải có chút gì đó tự do và tận hưởng. Đối với nhiều người, việc ghi chép lại chi tiêu hằng ngày là điều không khả thi và không thể thực hiện. Vì vậy, trong mục này, chúng tôi xin chia sẻ một phương pháp rất truyền thống, tuy nhiên được điều chỉnh cùng tư duy mới để tối ưu và tối giản việc quản lý chi tiêu. Đây là phương pháp được một số tổ chức tư vấn tài chính cá nhân chuyên nghiệp tại Mỹ, Úc và Singapore áp dụng cho khách hàng của họ.

Trước tiên, toàn bộ tiền từ thu nhập của bạn sẽ được phân bổ vào 3 nguồn chi theo thứ tự xử lý như sau:

TIỀN CHO ĐẦU TƯ – TIẾT KIỆM

Đọc phần Tiết kiệm của chương này. Hãy luôn nhớ rằng khoản này sẽ được cắt ra ĐẦU TIÊN ngay khi bạn nhận được thu nhập.

TIỀN CHO NHU CẦU GIẢI TRÍ

Bao gồm chi phí ăn ngoài, tiếp khách, mua sắm vượt nhu cầu cơ bản, du lịch. Khoản này nên chiếm khoảng 10% thu nhập và không nên để nó vượt quá 15% thu nhập hằng tháng (trừ khi công việc yêu cầu bạn thường xuyên giao tế xã hội, lúc này nên tính khoản này theo tiêu chí khác, tách biệt với nhu cầu giải trí cá nhân). Bạn có thể tiết kiệm khoản này hơn nữa bằng cách KHOANH VÙNG, tức là bạn quyết định cắt ra một số tiền cụ thể và đưa vào một tài khoản duy nhất để quản lý. Khi chi tiêu cho NHU CẦU GIẢI TRÍ, chỉ dùng từ tài khoản này. Nếu có dùng thẻ tín dụng thì sau khi quẹt thẻ, chúng ta dùng tiền từ tài khoản này chuyển lại ngay vào thẻ tín dụng để đảm bảo mọi chi tiêu đều được kiểm soát trong một tài khoản duy nhất. Tiền thừa hằng tháng từ nguồn này sẽ tạo thành quỹ để du lịch trong năm. Đó là cách giúp gia đình bạn luôn nhẹ nhàng khi mua sắm và du lịch, không cần phải nhớ, cũng không cần ghi chép gì, và quan trọng là vì đã nằm trong dự toán nên không có gì phải lo lắng khi sử dụng số tiền này cho những nhu cầu tận hưởng cuộc sống.

Tiền còn lại chính là NHU CẦU THIẾT YẾU

BƯỚC 1

Chi trả hết các KHOẢN CỐ ĐỊNH trong tháng (như tiền điện, nước, Internet, tiền học cho con, tiền bảo hiểm, thuê nhà, biểu bố mẹ, tiền học thêm Anh văn, tiền tập gym,...) và ghi nhớ con số tổng của loạt chi phí này. Không cần nhớ chi tiết từng khoản nhỏ. Khi có biến động thì hãy cập nhật lại con số này.

BƯỚC 2

Dự chi TIỀN CHỢ hằng tháng. Bạn cũng giao khoán con số, ví dụ 100.000đ/ngày. Khi đó, chúng ta đi chợ cũng thoải mái vì chỉ cần chi tiêu trong khoản tiền đã chốt.

BƯỚC 3

Giao khoán một con số chi tiêu vặt, phù hợp theo nhu cầu trong một tháng (đi lại, cắt tóc, cà phê,...).

BƯỚC 4

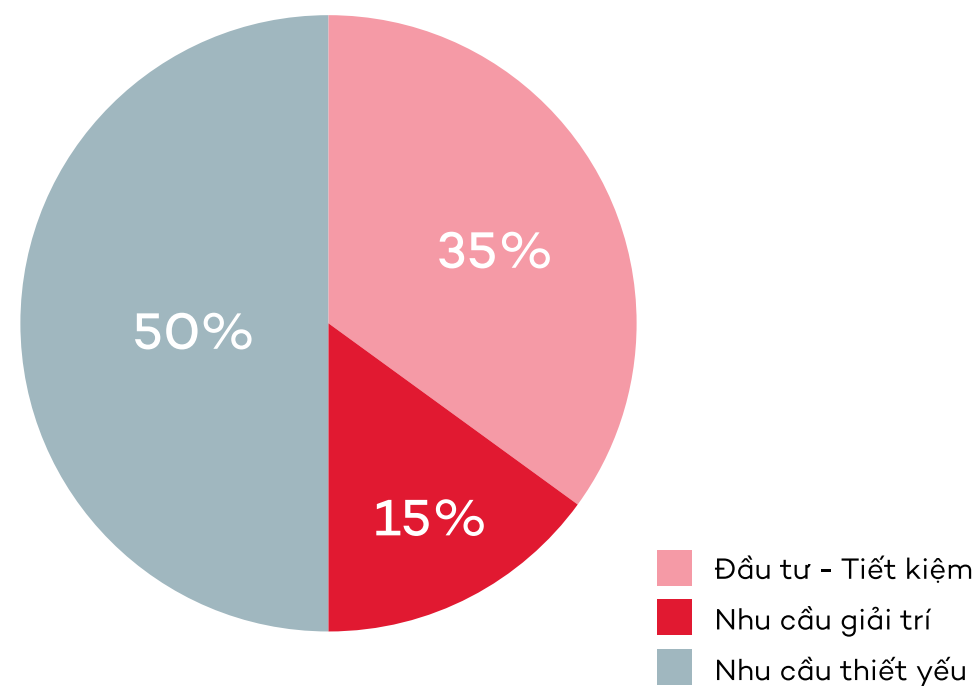
Số tiền còn lại, dùng để chi các khoản ĐỘT XUẤT như mua sắm điện tử, nội thất hoặc khám chữa bệnh đột xuất, ma chay, hiếu hỷ,... Và cũng dùng một tài khoản duy nhất để chi ra (tra cứu sao kê khi cần).

BƯỚC 5

Nếu vẫn còn dư ra thì tiền được đưa trở lại hai nguồn ĐẦU TƯ – TIẾT KIỆM hoặc NHU CẦU GIẢI TRÍ.

Như đã nói ban đầu, phần này cũng không đòi hỏi nhiều về kế toán hay kiến thức sổ sách. Bản chất việc bạn đang làm ở bước này là khoanh vùng chi phí, dự toán ngân sách để “nhẹ đầu” khi chi tiêu trong ngân sách đã duyệt. Đặc biệt đối với những ai đã có gia đình, 5 bước này rất quan trọng vì chúng ta có thể đảm bảo cho mỗi thành viên vừa có một số tiền chi tiêu vặt, vừa có thể trang trải các chi phí sinh hoạt gia đình mà không bị lệ thuộc vào nhau.

Với thu nhập 25,000,000 VND/tháng và các nhu cầu như bảng ở trang 19, Tuấn sẽ thiết lập lại khoản chi tiêu của mình thành 3 phần như sau.

1. Đầu tư – Tiết kiệm (đề xuất 35%)

Tuấn có mong muốn phải mua được nhà trong vòng 10 năm tới, do đó anh cần tích lũy và đầu tư từ bây giờ. Tuấn sẽ dành ra 35% thu nhập ngay sau khi nhận lương để đưa vào quỹ tích lũy và đầu tư.

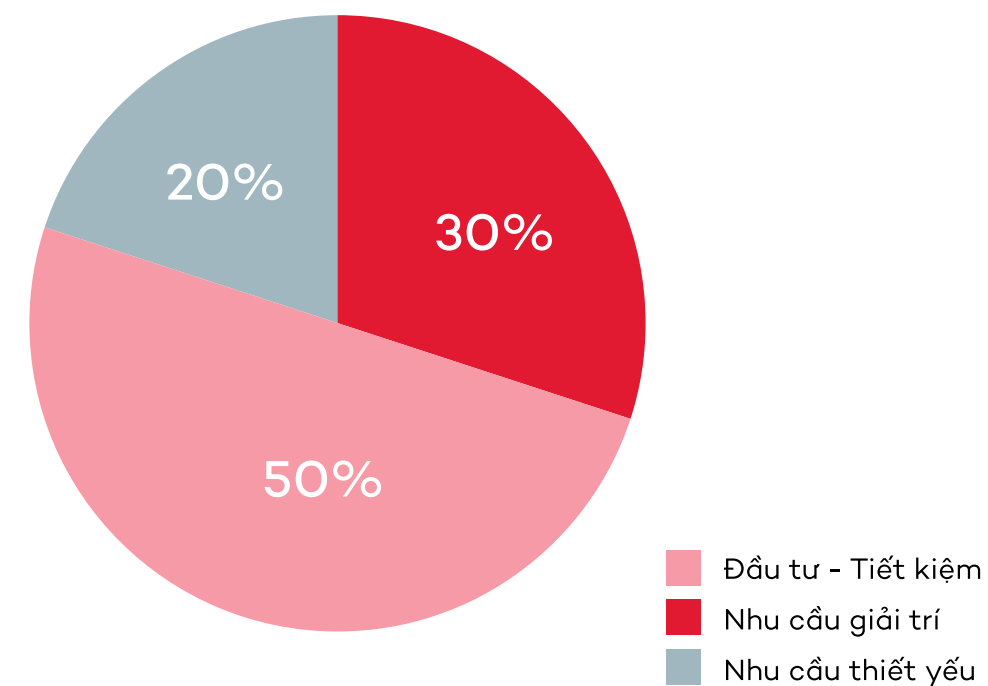
2. Nhu cầu giải trí (đề xuất 15%)

Vì công việc có cường độ cao, căng thẳng nhiều, Tuấn không muốn bỏ qua nhu cầu giải trí của bản thân. Tuy nhiên anh cũng không ưu tiên quá nhiều cho hạng mục này, nên Tuấn sẽ dành tối đa 15% thu nhập cho nhu cầu giải trí. Cuối tháng, nếu anh không dùng hết khoản 15% thu nhập này, anh sẽ chuyển lại vào quỹ tích lũy và đầu tư.

3. Nhu cầu thiết yếu (đề xuất 50%)

Nhu cầu thiết yếu hay chi phí cố định bao gồm tiền thuê nhà, điện, nước, xăng xe, ăn uống. Cuối tháng, nếu nhu khoản tiền này dư ra, anh sẽ tiếp tục chuyển lại vào quỹ tích lũy và đầu tư.

Để có thể thực hiện những mục tiêu tài chính mới trong tương lai, sau khi tính toán, với thu nhập 7,000,000 VND/tháng, Mai chia danh mục chi tiêu của bản thân theo tỷ lệ mới như sau:

1. Đầu tư – Tiết kiệm (đề xuất 30%)

Trong đó 10% cho tiết kiệm dài hạn và 20% cho đầu tư (10% cho đầu tư tài chính và 10% cho đầu tư phát triển bản thân).

2. Nhu cầu giải trí, tiêu dùng (đề xuất 50%)

Ở độ tuổi muốn khám phá nhiều điều mới, Mai không ngại ngần dành cho nhu cầu này một tỷ lệ lớn trong tổng thu nhập của mình. Số tiền này Mai sẽ dành để giải trí trong tháng và tiết kiệm cho sở thích đi du lịch. Khoản tiền để sắm điện thoại, máy tính cũng nằm trong mục này.

3. Nhu cầu thiết yếu (đề xuất 20%)

Do đang sống cùng gia đình, số tiền Mai phải chi tiêu cố định hằng tháng chỉ bao gồm tiền xăng xe, điện thoại, ăn vặt và mua quà tặng bạn bè, người thân. Với Mai, 20% một tháng là đủ cho các chi tiêu thiết yếu này.

CHƯƠNG 2 MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

TÌM HIỂU VỀ
THẺ THANH TOÁN

“NGÂN HÀNG LÀ BAN CỬA CỦA MỌI NHÀ” – điều này đúng với mọi trường hợp. Tuy nhiên, chúng ta cần biết cách sử dụng dịch vụ ngân hàng sao cho hiệu quả. Việc hiểu được hoạt động ngân hàng và cách thức ngân hàng hỗ trợ đời sống sẽ giúp chúng ta đạt được mục tiêu tài chính nhanh hơn. Đơn giản nhất và gần gũi nhất là thẻ ngân hàng, một tấm thẻ “quyền lực” giúp chúng ta thay thế tiền mặt, một số loại thẻ có thể “ứng trước” cho các hoạt động chi tiêu.

Khi Mai còn là sinh viên, cô rất thích tiền mặt, đặc biệt là thích cảm giác luôn có sẵn tiền trong túi và sẵn sàng chi trả bất cứ lúc nào. Tuy nhiên, có tiền mặt chẳng thể giúp cô giàu có hơn hay trở thành một đại gia, mà còn khiến cô lo lắng vì phải giữ nhiều tiền trong túi và sử dụng không kiểm soát. Thế là cô đã dần chuyển sang dùng thẻ ngân hàng thay cho tiền mặt như trước.

Các hình thức thẻ thanh toán

Thẻ thanh toán là một phương tiện thanh toán không dùng tiền mặt. Có rất nhiều loại thẻ thanh toán, nhưng cơ bản có các loại thẻ là thẻ tín dụng (credit card), thẻ ghi nợ (debit card) và thẻ trả trước.

Một số ví dụ về thẻ trả trước:

**THẺ TÍN DỤNG
(CREDIT CARD)**

Thẻ tín dụng cho phép Mai được “chi tiêu trước, trả tiền sau”. Nghĩa là ngân hàng sẽ cung cấp cho cô một hạn mức chi tiêu (ứng trước tiền) và cô sẽ sử dụng hạn mức đó để thanh toán các hóa đơn hàng hóa tại chỗ hoặc khi cô mua hàng online. Sau khoảng 55 - 45 ngày tùy loại thẻ, cô phải thanh toán cho ngân hàng các khoản đã chi tiêu trước đó. Cô cần phải có thu nhập định kỳ hoặc chứng minh được khả năng trả được nợ cho ngân hàng thì mới có thể làm thẻ này.

THẺ NẠP LẠI

Thẻ trả trước nạp lại cho phép bạn nạp thêm tiền sau lần đầu sử dụng. Ví dụ: Thẻ xe buýt, thẻ du lịch hay thẻ lương.

THẺ CHO TEEN

Các bậc phụ huynh có thể huấn luyện cho con cái để có trách nhiệm hơn trong việc quản lý tài chính mà vẫn có thể kiểm soát được chi tiêu của con cái với loại thẻ này (thường thịnh hành ở các nước phát triển).

**THẺ GHI NỢ
(DEBIT CARD)**

Thẻ ghi nợ thì ngược lại vì nó chỉ cho phép Mai sử dụng số tiền cô đang có trong tài khoản do ngân hàng cung cấp. Tức là cô chỉ có thẻ thanh toán, chuyển khoản, rút tiền mặt tại ATM hay thực hiện tất tần tật những giao dịch khác trong phạm vi số tiền mà cô có.

THẺ QUÀ TẶNG

Thẻ trả trước nhưng không nạp thêm được. Thẻ này có thể đem làm quà tặng và có giá trị sử dụng cho đến khi hết số dư.

THẺ DU LỊCH

Thẻ du lịch là một phương thức thanh toán an toàn hơn thay cho việc mang tiền mặt hoặc séc du lịch. Một số loại thẻ du lịch cung cấp các dịch vụ như: đền bù mất hành lý, thay thế cho trường hợp mất thẻ và chủ thẻ không phải chịu trách nhiệm gì trong trường hợp thẻ bị mất hoặc bị đánh cắp.

THẺ TRẢ TRƯỚC

Với thẻ này thì Mai không cần mở tài khoản ngân hàng để làm thẻ mà chỉ cần mua thẻ rồi nạp tiền vào thẻ để chi tiêu. Do đó, thẻ trả trước thường được ví như SIM điện thoại trả trước. Thẻ trả trước là hình thức thẻ thanh toán đặc biệt không đòi hỏi do ngân hàng hay các tổ chức tín dụng phát hành.

THẺ TRẢ LƯƠNG

Thẻ trả lương là một phương thức thanh toán thay thế cho hình thức trả lương truyền thống. Thu nhập của chủ thẻ được chuyển khoản thẳng vào thẻ.

Thẻ nào được khuyên dùng?

Khi đã có một ít kinh nghiệm về quản lý tài chính, Mai quyết định mở một thẻ ngân hàng với 2 tài khoản riêng: một để tiêu dùng và một để gửi tiết kiệm. Khi tìm hiểu về lãi suất của ngân hàng để chọn nơi mở thẻ, cô thấy rằng mình có thể tận dụng thẻ tín dụng (credit card) để được mua sắm trước tới 45 ngày mà không có thêm phí hay lãi, đồng thời được nhận các mã giảm giá cho Shopee, Grab,... để thỏa thích mua sắm online hay sử dụng các dịch vụ với mức giá hời. Với những lợi thế vượt trội đó, cuối cùng Mai chọn mở thẻ tín dụng. Mai lập ra một ngân sách tiêu dùng là 2 triệu đồng/tháng, tương đương không quá 500 nghìn đồng/tuần. Hay nói cách khác, hạn mức tiêu dùng của Mai là 2 triệu đồng/tháng và cô có thể mua sắm online, đi cà phê với bạn bè hay làm bất cứ điều gì, miễn là không vượt mức 500 nghìn đồng mỗi tuần.

Sau một thời gian sử dụng, Mai nhận thấy tình hình tài chính của mình được cải thiện rõ rệt bởi cô có thể lập được kế hoạch tiêu dùng một cách thông minh và để được tiền vào tài khoản tiết

kiệm, thậm chí được nhận thêm lợi nhuận (tiền lãi) từ việc gửi tiết kiệm đó.

Khác với Mai, Tuấn đã đi làm lâu năm nên anh có nguồn thu nhập tương đối tốt hơn. Anh vẫn đặc biệt ưu tiên sử dụng thẻ ngân hàng khi chi tiêu thay vì tiền mặt, đặc biệt là thẻ tín dụng vì những lợi ích mà nó đem lại. Việc sử dụng thẻ rất tiện lợi ở chỗ anh không phải đem tiền mặt mọi lúc mọi nơi, thanh toán thì nhanh và dễ dàng. Ngoài ra, anh còn có thể xây dựng tín dụng tốt qua điểm tín dụng hay được hưởng ưu đãi thẻ tín dụng...

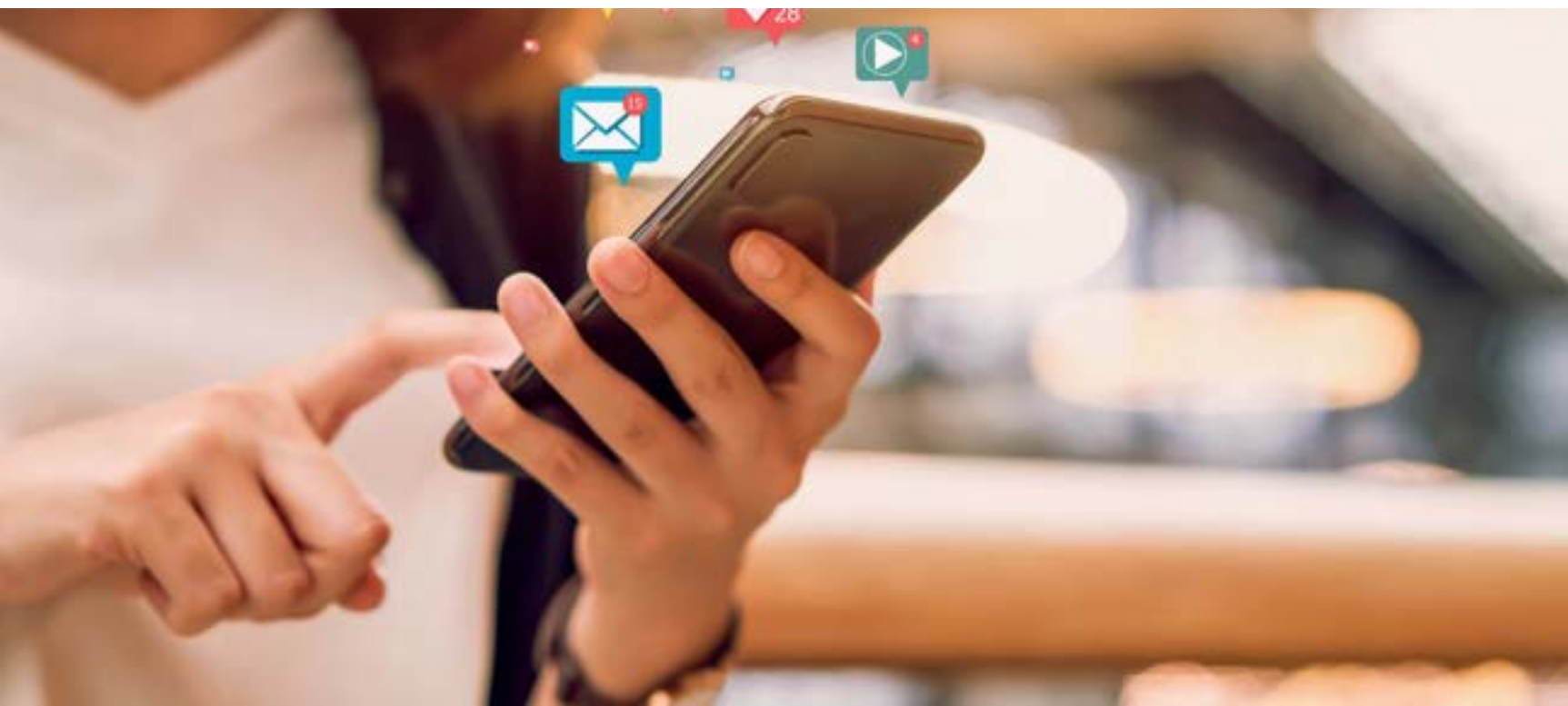
Đối với loại thẻ tín dụng này, Tuấn thường mở thẻ premium để có thể "vay trước trả sau" và tận dụng các ưu đãi tín dụng khác. Có những lần, anh cần gấp khoản đặt cọc quan trọng cho hợp đồng nhưng lại không đủ tiền mặt vì giá trị khoản cọc khá lớn. Tuy nhiên, chỉ với một chiếc thẻ tín dụng gọn nhẹ, Tuấn đã có thể ứng trước bằng tài khoản tín dụng để giữ cọc mà không bị lỡ mất cơ hội kinh doanh béo bở.

Các nguyên tắc sử dụng thẻ

Nếu chọn thẻ tín dụng như Tuấn và Mai thì dưới đây là bộ nguyên tắc mà bạn chắc chắn không nên bỏ qua.

THEO DÕI CÁC GIAO DỊCH VÀ TẠO THÓI QUEN KIỂM TRA TÀI KHOẢN

Bạn nên kiểm tra tài khoản của mình thường xuyên (trực tuyến thông qua app ngân hàng hoặc đến phòng giao dịch ngân hàng) nhằm phát hiện sớm bất kỳ rắc rối nào như phí gian lận hoặc giao dịch trái phép để báo cáo kịp thời, tránh các hậu quả như mất tiền, tổn thất không đáng có. Ngoài ra, kiểm tra tài khoản cũng là cách để bạn quản lý tiền bạc cũng như biết được sức khỏe tài chính của mình, bởi việc quan sát số liệu tài chính trên tài khoản của mình mỗi ngày khiến ta bắt buộc phải đối mặt với các thông tin giao dịch, hạn mức tài chính,... của bản thân một cách trung thực để có những nhận thức và điều chỉnh kịp thời.

ĐẢM BẢO AN TOÀN

Đầu tiên, bạn cần giữ kỹ mã pin (mật khẩu) của thẻ và đảm bảo không chia sẻ nó cho ai khác. Một gợi ý khác là khi tạo mã pin, bạn nên kết hợp số ngẫu nhiên có ý nghĩa với mình và phải khó đoán với người khác ví dụ như “230817” (ngày bạn nhận bằng tốt nghiệp là 23/08/2017). Không nên sử dụng ngày tháng năm sinh của mình vì những con số này khá dễ đoán (có thể những người xung quanh bạn đều biết, hoặc nó đã được công khai ở những nơi bạn từng tham gia, đặc biệt là môi trường mạng xã hội – nơi các thông tin được phơi bày với ít sự cảnh giác). Bên cạnh đó, bạn cũng cần giữ thẻ tín dụng bên mình thường xuyên hơn và tránh làm mất, làm rơi,... vì

rất có thể sẽ bị rơi vào tay kẻ gian và họ sẽ lấy sạch tiền của bạn.

Khi bị mất thẻ, hãy liên hệ ngay qua số hotline của ngân hàng hoặc đến ngay chi nhánh ngân hàng để báo họ biết về tình hình mất thẻ. Hoặc bạn có thể đăng ký thiết lập cảnh báo qua tin nhắn để dễ dàng nhận thông báo nếu xảy ra bất kỳ giao dịch nào mà bạn chưa cho phép. Điều này đặc biệt quan trọng với thẻ tín dụng vì từng giao dịch đều là cơ sở quyết định điểm tín dụng của chủ thẻ, nên có bất kỳ điều gì nghi ngờ, bạn hãy gọi cho ngân hàng và báo khóa thẻ ngay.

HIỂU BIẾT ĐẦY ĐỦ VỀ CÁC ĐIỀU KHOẢN SỬ DỤNG THẺ

Không phải ngẫu nhiên mà quảng cáo của đa số các loại sản phẩm đều nhấn mạnh: “Đọc kỹ hướng dẫn sử dụng trước khi dùng”. Đúng vậy, bạn không thể nào sử dụng một thứ mà bạn không hiểu rõ về nó, trừ khi bạn muốn bị mất quyền lợi và tự chuốc rắc rối vào thân. Chính vì thế, bạn cần biết rõ những thông tin như: điều kiện mở thẻ tín dụng cá nhân, các loại phí bắt buộc, thời hạn thanh toán nợ, điều khoản thanh toán nợ trễ hạn,... khi sử

dụng thẻ tín dụng. Việc xác định rõ những thông tin này sẽ giúp bạn thống kê được chính xác, đầy đủ quyền lợi cũng như nghĩa vụ của mình khi sử dụng thẻ ngân hàng: biết được điều kiện mở thẻ thì bạn biết mình phải cung cấp những thông tin gì cho ngân hàng, tổ chức tài chính, hay hiểu rõ các loại phí bắt buộc khi sử dụng thẻ giúp bạn tránh các loại phí khác bạn bị yêu cầu đóng trong khi bạn không có nghĩa vụ đó,...

TRÁNH RÚT TIỀN MẶT TỪ THẺ TÍN DỤNG

Khi bạn đến ATM và rút tiền mặt từ thẻ tín dụng, điều đó đồng nghĩa với việc bạn dùng thẻ tín dụng để tạm vay tiền mặt từ ngân hàng. Do đó, số tiền bạn rút từ thẻ được xem là dư nợ tín dụng chứ không phải là giao dịch rút tiền thông thường như bạn vẫn thường làm với thẻ ghi nợ. Thậm chí khi rút tiền mặt từ thẻ tín dụng, bạn còn bị ngân hàng tính phí với khoản tiền bạn đã rút và mức phí này không hề thấp: thường rơi vào khoảng 4% tại thời điểm rút, chưa kể các quy định về mức tối thiểu. Ví dụ, khi ngân hàng quy định mức phí là “4% của giao dịch, tối thiểu 60 nghìn đồng”, có nghĩa rằng nếu bạn rút 1 triệu đồng tiền mặt từ thẻ tín dụng thì thay vì phí rút tiền là 40 nghìn (4% của 1 triệu), phí bạn bị tính thực tế sẽ là 60 nghìn (do ngân hàng quy định tối thiểu là 60 nghìn). Mức phí này có thể khác nhau giữa các ngân hàng hoặc các tổ chức tài chính. Do đó bạn cũng có thể cân nhắc yếu tố này khi lựa chọn tổ chức cấp tín dụng cho mình.

QUAN TÂM ĐIỂM TÍN DỤNG

Điểm tín dụng chính là yếu tố quan trọng để xếp hạng tín dụng. Thực tế, việc cải thiện điểm tín dụng qua việc sử dụng thẻ ngân hàng hiệu quả sẽ giúp bạn tiết kiệm thời gian và chi phí hơn bạn nghĩ. Ví dụ, khi điểm tín dụng càng cao, bạn càng có uy tín tài chính đối với tổ chức tài chính và do đó, hồ sơ vay vốn của bạn cũng sẽ dễ được phê duyệt hơn và còn được hưởng mức lãi suất ưu đãi. Chúng ta sẽ có một chương nói về điểm tín dụng này.

TẬN DỤNG ƯU ĐÃI TỪ THẺ TÍN DỤNG

Việc quan tâm quyền lợi lẫn các ưu đãi về tín dụng sẽ giúp bạn tận dụng tất cả cơ hội bạn nhận được khi dùng thẻ tín dụng. Hiện nay, rất nhiều ngân hàng hay tổ chức tài chính có các chương trình ưu đãi dành để giữ chân khách hàng, đặc biệt là những phần thưởng ngay khi mở thẻ tín dụng: nhận thẻ hội viên có giá trị hàng triệu đồng; các quà tặng thiết thực như vali, điện thoại, một chuyến du lịch nội địa,...; tích lũy hoặc nhân đôi, nhân ba số lần điểm thưởng khi dùng thẻ để chi tiêu cho mua sắm, ăn uống, giải trí.

Bên cạnh những lợi ích trên, thẻ tín dụng cũng đem lại nhiều ưu đãi thực tế khác như: giảm giá khi mua sắm tại các cửa hiệu, nhà hàng; ưu đãi khuyến mãi trực tiếp trên các trang thương mại điện tử lớn như Shopee, Lazada,...; giảm cước phí vận chuyển khi dùng Grab, Gojek,... Ngoài ra, đối với những tín đồ mua sắm, việc dùng thẻ tín dụng để được mượn tiền ngân hàng mua đồ mà không phải trả lãi trong 45 - 55 ngày quả là một ưu đãi hấp dẫn. Đây đều là những lợi ích mà những người tiêu dùng thông minh không nên bỏ lỡ.

Hãy là một người sử dụng thẻ ngân hàng hiệu quả bạn nhé! Tất cả những gì bạn cần chỉ là tìm hiểu thật kỹ về loại thẻ, các chức năng của thẻ, chương trình ưu đãi của tổ chức cấp thẻ,... và mọi quyền lợi bạn xứng đáng được nhận.

CHƯƠNG 2 MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

**BẢO HIỂM:
BẢO VỆ TÀI SẢN**

Chúng ta mất rất nhiều thời gian và công sức để tạo dựng và tiết kiệm tài sản, nhưng lại ít dành thời gian để nghĩ cách bảo vệ những thành quả ấy trước những rủi ro trong cuộc sống. Đứng trước thời kỳ rối ren sau dịch bệnh Covid, sức khỏe đã trở thành một vấn đề đáng quan tâm hơn, và ảnh hưởng của bệnh dịch đã gây ra những tác hại tàn phá đối với nền kinh tế toàn cầu.

Bảo hiểm chính là phương thức hữu hiệu và cực kỳ thông dụng để bảo vệ tài sản. Bên cạnh những loại bảo hiểm do Nhà nước thực hiện (Bảo hiểm y tế, Bảo hiểm xã hội,...), các hình thức bảo hiểm thương mại (do các công ty, tổ chức bảo hiểm thực hiện) cũng rất phổ biến hiện nay. Các loại bảo hiểm thương mại có hai loại chính: Bảo hiểm nhân thọ và Bảo hiểm phi nhân thọ.

BẢO HIỂM NHÂN THỌ

“ BẢO VỆ CON NGƯỜI TRƯỚC NHỮNG RỦI RO LIÊN QUAN ĐẾN SỨC KHỎE VÀ TÍNH MẠNG (THƯƠNG TẬT, TAI NẠN, TỬ VONG,...), ĐỒNG THỜI GIÚP ĐẢM BẢO VỀ MẶT TÀI CHÍNH KHI RỦI RO XẢY RA. ”

Ví dụ, khi Mai ký kết hợp đồng mua bảo hiểm nhân thọ, tức là cô đã đồng ý đóng những khoản phí đều đặn (theo tháng, quý,...) vào quỹ dự trữ tài chính do công ty bảo hiểm quản lý. Sau đó, nếu Mai không may gặp rủi ro sức khỏe hoặc đến thời điểm hết hạn (được quy định trong hợp đồng), cô sẽ được công ty bảo hiểm chi trả một số tiền nhất định theo thỏa thuận trong hợp đồng. Số tiền này có ý nghĩa rất lớn với Mai vì:

Đây là khoản đảm bảo cho các rủi ro, tai nạn bất ngờ xảy ra đối với Mai, đặc biệt là khi cô đang trong giai đoạn vay tiền để mua điện thoại. Với nguyên tắc “khoán”, số tiền cô được công ty bảo hiểm chi trả khi đó lớn hơn rất nhiều (có thể lên tới 500% giá trị khoản tiền cô vay để mua điện thoại). Ngoài ra, tùy vào tổ chức bảo hiểm, Mai còn được trợ cấp nằm viện lên tới 300,000 VND/ngày và tối đa 9,000,000 VND trong trường hợp cấp cứu do tai nạn dẫn đến tử vong hoặc thương tật vĩnh viễn. Thậm chí, cô còn được chi trả khoản góp hằng tháng của cô trong trường hợp phải nằm viện tối thiểu 7 ngày do bệnh hoặc tai nạn (giả sử Mai nằm viện từ 7 - 30 ngày thì công ty bảo hiểm sẽ đóng thay cô một kỳ trả góp, từ 31 - 60 ngày là 2 kỳ và tiếp tục).

Mai có thể dùng khoản tiền này để tích lũy, hoạch định tài chính cho tương lai, mà cụ thể hơn là đạt được ước muốn mua được điện thoại của cô sớm hơn. Lý do là vì, ngoài nhận lại được toàn bộ số tiền Mai đã đóng khi mua bảo hiểm, nếu Mai tham gia vào các gói bảo hiểm có kèm sản phẩm đầu tư¹⁰, cô còn có thể nhận thêm bảo tức (lãi chia từ lợi nhuận của quỹ tài chính của công ty bảo hiểm, được công bố hằng năm dựa trên kết quả hoạt động của quỹ) và tích lũy khoản lãi đó. Đồng thời, nếu chọn tham gia bảo hiểm nhân thọ, cô cũng sẽ có động lực để tập trung tiết kiệm, có ý thức hơn trong các khoản chi tiêu thường ngày để đủ tiền đóng bảo hiểm khi đến mỗi hạn nộp.

Bên cạnh đó, nếu Mai có các khoản đầu tư thì khi gặp tình huống bất trắc như nằm viện, thương tật,... bảo hiểm nhân thọ còn giúp cô hạn chế thiệt hại từ việc tài sản đầu tư bị giảm hoặc thậm chí phá sản, mất hẳn thu nhập. Bởi vì khi đó, số tiền đền bù từ bảo hiểm nhân thọ có thể giúp cô chăm sóc gia đình hoặc dùng để trả các khoản nợ ngân hàng mà vốn dĩ cô vì gặp bất trắc nên không có khả năng hoàn thành.

¹⁰ Một số gói bảo hiểm có kèm sản phẩm đầu tư, lợi nhuận tốt hơn gửi ngân hàng.

BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ

Là hình thức bảo hộ tài sản, trách nhiệm dân sự và các nghiệp vụ bảo hiểm khác không thuộc bảo hiểm nhân thọ. Sau đây là những lưu ý mà bạn cần hiểu rõ khi chọn bảo hiểm phi nhân thọ:

Không giống như bảo hiểm nhân thọ thường dùng hình thức “khoán”, bảo hiểm phi nhân thọ sử dụng các nguyên tắc như đóng góp, thế quyền,... Trong đó, thế quyền là nguyên tắc mà người mua bảo hiểm phải nắm thật kỹ vì nguyên tắc này cho phép người tham gia bảo hiểm đòi số tiền từ bên chịu trách nhiệm gây ra tổn thất, cũng có giá trị pháp lý khi cho phép công ty bảo hiểm lấy lại số tiền tương ứng từ người gây ra tổn thất. Ví dụ, Tuấn đang đi xe thì bị một chiếc xe khác va quệt vào. Vì Tuấn đã mua bảo hiểm phi nhân thọ nên anh không quá lo lắng bởi công ty bảo hiểm

phải chi trả chi phí sửa chữa và khắc phục tình trạng chiếc xe như ban đầu. Đồng thời, công ty bảo hiểm của anh sẽ yêu cầu hay thậm chí là kiện người gây va chạm kia để lấy lại số tiền bảo hiểm mà công ty đã bỏ ra. Như vậy, rủi ro trên đã chuyển từ anh Tuấn sang công ty bảo hiểm với nguyên tắc thế quyền này.

Đặc biệt, với bảo hiểm phi nhân thọ, người tham gia chỉ cần đóng phí một lần duy nhất và công ty bảo hiểm sẽ cam kết chi trả, bồi thường cho người mua bảo hiểm nếu có những rủi ro xảy ra gây tổn thất về vật chất, cơ thể. Dù vậy, trong trường hợp đối tượng được bảo hiểm không gặp bất kỳ rủi ro nào thì sau khi kết thúc hợp đồng, người tham gia sẽ không được nhận số tiền đã đóng.

NGUYÊN TẮC LỰA CHỌN BẢO HIỂM

Có thể thấy, mỗi loại bảo hiểm đều có những đặc trưng và lợi ích khác nhau. Nếu đã quyết định chọn mua các loại bảo hiểm thương mại, sau đây là những nguyên tắc bạn cần ghi nhớ kỹ.

Xác định nhu cầu và khả năng tài chính

Bạn cần xác định rõ mục tiêu tài chính của mình là gì – tích lũy dài hạn, bảo vệ (đặc biệt là với các khoản vay mua điện thoại của Mai) hay đầu tư (ví dụ các khoản vay đầu tư chứng khoán, nhà đất của Tuấn)? Tuy nhiên, hãy chú ý khả năng tài chính của bạn. Mức đóng bảo hiểm phi nhân thọ sẽ tùy vào mục đích (ví dụ bảo hiểm cho tài sản thì cần xem giá trị tài sản). Trong khi đó, việc xác định mức đóng bảo hiểm nhân thọ tương đối khác. Nếu bạn có thu nhập ổn định và dành một khoản để đầu tư cho tương lai, phí bảo hiểm sẽ chiếm 15-20% khoản đó. Ví dụ với trường hợp của Tuấn (lương 25 triệu/tháng, trong đó anh dành 30% để đầu tư là 7.5 triệu) thì anh sẽ mua bảo hiểm tầm 1.5 triệu/tháng (20% của 7.5 triệu đầu tư). Nguyên nhân là nếu mức phí đóng quá cao, có khả năng người tham gia sẽ không đủ khả năng chi trả (nhất là những người mới ra trường như Mai: chưa có công việc chính thức hoặc thu nhập ổn định). Nhưng nếu khoản phí đóng quá thấp, số lượng tiền được bảo hiểm cũng sẽ tương ứng và không quá cao (nhất là trường hợp bảo vệ cho các khoản đầu tư của Tuấn) dẫn đến việc bảo hiểm cũng mất đi giá trị.

Chọn thời gian và phương thức đóng phí bảo hiểm nhân thọ phù hợp với khả năng tài chính, tránh việc ngưng hợp đồng giữa chừng

Hiện nay, các công ty bảo hiểm nhân thọ tạo nhiều điều kiện tối ưu để giúp khách hàng duy trì hợp đồng đến

thời điểm đáo hạn. Ví dụ, Mai mới ra trường nên việc đóng mỗi lần một số tiền lớn là rất khó. Do đó cô có thể tham khảo việc chia nhỏ kỳ hạn theo tháng thay vì theo quý để mức đóng phí bảo hiểm của cô dần trải thành những khoản tiền dễ chi trả hơn. Mặt khác, đối với bảo hiểm phi nhân thọ, bạn chỉ cần đóng phí một lần và có thể tiếp tục ký hợp đồng mới khi hợp đồng bảo hiểm đáo hạn.

Đảm bảo kê khai thông tin trung thực và chính xác

Ví dụ như tránh các trường hợp làm giả hồ sơ, có bệnh rồi mới mua bảo hiểm,... bởi công ty bảo hiểm sẽ dựa vào những thông tin này để thẩm định hồ sơ (trước khi ký hợp đồng) hoặc chi trả quyền lợi bảo hiểm (sau khi ký hợp đồng và có sự kiện bảo hiểm xảy ra). Nếu có bất kỳ sai sót nào trong quá trình cung cấp thông tin, công ty bảo hiểm có thể từ chối xét duyệt hồ sơ hoặc giải quyết quyền lợi bảo hiểm. Ngoài ra, bạn cũng cần xem lại kỹ các quyền lợi, đặc biệt là điều khoản loại trừ để tránh rắc rối và tranh chấp về sau. Ví dụ, bảo hiểm nhân thọ sẽ chi trả cho trường hợp tử vong nhưng trừ các trường hợp sau: tử vong do sử dụng ma túy, chất kích thích, chất có cồn, gây nghiện,...

Trên đây là một số nguyên tắc mà bạn cần hiểu rõ và nhớ kỹ để tận dụng được các lợi ích to lớn của bảo hiểm cũng như tránh những rủi ro mà mình khó đoán trước. Từ đó, bạn có thể yên tâm hơn khi chi tiêu, đồng thời nâng cao chất lượng sống nhờ các hỗ trợ tài chính từ bảo hiểm.

Chương 03

Vay tín dụng tiêu dùng

CHƯƠNG 3

VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

Đôi khi việc đưa ra quyết định về tiền bạc là một nhiệm vụ vô cùng khó khăn. Đôi khi bạn phải hy sinh những gì bạn muốn có bây giờ để tích lũy cho những thứ bạn thực sự cần sau này. Đôi khi bạn phải đánh đổi hoặc phải có một vài tháng gặp khó khăn trong chi tiêu để được chọn thứ tốt nhất cho mình. Và nếu bạn đang ở trong tình huống cần tiền cấp bách, các ưu tiên chi tiêu của bạn có thể sẽ phải thay đổi, dẫn đến việc bạn không thể tập trung vào các mục tiêu của riêng mình.

Rất hiếm khi bạn tìm được giải pháp hoàn hảo chỉ với số tiền bạn hiện có trong tài khoản. Và khi bạn không có một nguồn thu nhập ổn định, việc đưa ra quyết định về tiền bạc có thể còn khó khăn hơn. Tất cả những gì bạn có thể làm là đưa ra một quyết định tốt nhất có thể với những gì bạn có ở thời điểm hiện tại. Có một phương tiện giúp bạn có thể chi tiêu trước và trả sau, giúp bạn giải quyết vấn đề tài chính ngay lập tức, đó chính là tín dụng. Nhưng trước khi sử dụng tới công cụ tài chính này, bạn cần tìm hiểu kỹ lưỡng về nó để có thể đưa ra lựa chọn tốt nhất và sáng suốt nhất.

CHƯƠNG 3 VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

ĐẨY NHANH TIẾN ĐỘ
ĐẠT MỤC TIÊU TÀI CHÍNH

Tín dụng là một hình thức cho vay, một bên (bên cho vay) cung cấp nguồn tài chính cho bên còn lại (bên đi vay), bên đi vay sẽ hoàn trả tài chính cho bên cho vay trong một thời hạn thỏa thuận và thường kèm theo lãi suất.

Về bản chất, việc cho vay sẽ có 4 nội dung cơ bản:

**GIÁ TRỊ
GÓI VAY**

Người cho vay cho phép người đi vay được sử dụng một lượng vốn, dựa theo nhu cầu của người đi vay và hạn mức mà người cho vay có thể xem xét và cung cấp dựa trên các yếu tố của người đi vay như khả năng thu nhập, tình hình tài sản, lịch sử tín dụng (tình hình trả các khoản nợ khác trước đây, nếu có, của người đi vay).

THỜI GIAN VAY

Tùy theo sự thỏa thuận giữa người cho vay và người đi vay để đảm bảo sự phù hợp giữa thời gian nhân rỗi của lượng vốn và thời gian cần sử dụng lượng vốn đó.

**LỊCH TRÌNH TRẢ
NỢ ĐI KÈM VỚI
THỜI GIAN VAY**

Được tính từ khi bắt đầu nhận tiền vay đến khi trả hết nợ, hợp đồng vay cũng sẽ quy định cụ thể định kỳ trả nợ và số tiền phải trả mỗi lần.

LÃI SUẤT

Mức lãi suất như thế nào sẽ phụ thuộc vào các yếu tố của người đi vay và các tính chất của gói vay.

Các hình thức tín dụng

Tùy theo mục đích vay, đối tượng đi vay, chủ thể cho vay, thời gian vay, tài sản đảm bảo,... chúng ta sẽ có rất nhiều loại hình cho vay khác nhau. Ví dụ trong tín dụng sản xuất – lưu thông hàng hóa, các công ty đi vay tiền để dùng cho mục đích kinh doanh như xây nhà máy mới, mua hàng tồn kho, trả lương nhân viên,... Vì cuốn sách này tập trung vào tìm hiểu về tài chính cá nhân – tín dụng tiêu dùng, nên chúng tôi chỉ đi sâu vào các chủ đề về tín dụng dành cho cá nhân.

“ TÍN DỤNG TIÊU DÙNG LÀ VIỆC CÁC CÁ NHÂN ĐI VAY TIỀN ĐỂ SỬ DỤNG CHO CÁC MỤC ĐÍCH CỦA BẢN THÂN VÀ GIA ĐÌNH NHƯ MUA NHÀ, SỬA NHÀ, MUA XE CỘ, MUA NỘI THẤT,... ”

Và trong tín dụng tiêu dùng để phục vụ cho các nhu cầu tiêu dùng của cá nhân thì chúng ta lại phân thành hai phân khúc dựa theo tài sản đảm bảo, đó là:

Tín dụng tiêu dùng có tài sản đảm bảo (vay thế chấp): Người đi vay phải thế chấp bằng tài sản của chính mình để được vay khoản tiền; giá trị của tài sản thế chấp luôn lớn hơn so với giá trị khoản vay để tránh rủi ro cho bên cho vay.

Tín dụng tiêu dùng không có tài sản đảm bảo (vay tín chấp): Người đi vay không cần phải thế chấp một tài sản nào để được vay khoản tiền, mà chỉ dựa vào tín chấp (nôm na hiểu là “thế chấp lòng tin”). Khách hàng phải đảm bảo có tình hình tài chính lành mạnh và có uy tín với bên cho vay.

Vi hai loại hình tín dụng trên có sự khác biệt lớn về rủi ro cho bên cho vay, đặc điểm của hai loại hình tín dụng này cũng sẽ khác nhau khá nhiều:

GIÁ TRỊ CHO VAY

Vi không có tài sản đảm bảo (bên cho vay sẽ bị thiệt hại 100% nếu bên đi vay mất khả năng thanh toán hoặc trốn nợ), vay tín chấp sẽ chỉ được giải ngân trên số tiền ít hơn rất nhiều so với vay thế chấp.

THỜI GIAN CHO VAY

Do rủi ro cao hơn nên thời gian cho vay của khoản vay tín chấp (thông thường dưới 3 năm) cũng sẽ ngắn hơn rất nhiều so với vay thế chấp (từ 15 - 20 năm).

LÃI SUẤT

Vay tín chấp có lãi suất cao hơn vay thế chấp. Ngoài ra, thêm một lý do nữa để giải thích cho việc lãi suất cao ở các gói vay tín chấp đó là sự bù đắp cho các chi phí phát sinh để quản lý khoản vay như chi phí đòi nợ, chi phí phục vụ,... Còn mức cao thấp cụ thể ra sao sẽ còn tùy theo thu nhập và lịch sử tín dụng của người đi vay mà bên cho vay sẽ điều chỉnh tăng hoặc giảm thêm mức lãi suất cho vay để cân bằng các yếu tố rủi ro và lợi nhuận.

ƯU NHƯỢC ĐIỂM CỦA HAI HÌNH THỨC VAY TÍN CHẤP VÀ VAY THẾ CHẤP TRONG TÍN DỤNG TIÊU DÙNG:

	VAY TÍN CHẤP	VAY THẾ CHẤP
ƯU ĐIỂM	<ul style="list-style-type: none"> - Thời gian giải ngân và nhận được tiền vay thường nhanh hoặc rất nhanh (thường là sau 1 - 2 tiếng đồng hồ, hoặc chậm nhất là trong 1 - 2 ngày). - Không cần tài sản thế chấp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lãi suất vay thấp hơn và thường bằng lãi suất tiền gửi cộng thêm trong khoảng 2 - 5%. - Thời gian vay dài, có thể lên đến 15 - 20 năm nên cũng thuận tiện để người đi vay dần trải chi phí trả nợ theo sự tăng lên của thu nhập ở từng giai đoạn.
NHƯỢC ĐIỂM	<ul style="list-style-type: none"> - Lãi suất vay khá cao so với vay thế chấp - Nếu trả nợ chậm dẫn đến phát sinh nợ quá hạn thì lãi phạt sẽ lên rất cao và kèm với một khoản phạt cộng thêm do không thực hiện đúng hợp đồng. 	<ul style="list-style-type: none"> - Thời gian giải ngân lâu và thủ tục phức tạp hơn (xét duyệt hồ sơ vay, kiểm tra và thẩm định tài sản thế chấp, công chứng thế chấp tài sản), thường từ 10 - 20 ngày. - Bắt buộc phải có tài sản thế chấp.

Nhìn từ góc độ này, chúng ta có thể thấy được hai yếu tố quan trọng nữa khi so sánh hai gói vay thế chấp và vay tín chấp. Đó là:

* **ĐỐI TƯỢNG ĐI VAY**

* **MỤC ĐÍCH ĐI VAY**

Gói vay tín chấp

Đối tượng của gói vay tín chấp rõ ràng sẽ dành cho các bạn sinh viên đang đi học hoặc mới tốt nghiệp, người lao động phổ thông, hoặc các bạn trẻ mới ra trường, chưa tích lũy được nhiều tài sản vì gói vay này không yêu cầu tài sản thế chấp. Với mục đích vay chủ yếu là để mua các món đồ với giá trị vừa phải như xe máy, máy tính, điện thoại, hoặc các mục đích tiêu dùng khác như cần một ít tiền mặt để giải quyết việc gấp trong gia đình. Ưu điểm rõ ràng của vay tín chấp là nhanh gọn. Tính chất này sẽ giúp người trẻ hay các gia đình trẻ chưa ổn định về thu nhập hoặc chưa tích lũy được nhiều để dàng và nhanh chóng giải quyết các nhu cầu cấp bách trong cuộc sống với lãi suất vừa phải và hợp pháp.

“ HÌNH THỨC VAY TIÊU DÙNG TÍN CHẤP TẠO NHIỀU RỦI RO CHO BÊN TỔ CHỨC TÀI CHÍNH, VÀ RỦI RO NÀY SẼ PHỤ THUỘC VÀO ĐỘ UY TÍN CỦA NGƯỜI ĐI VAY. ”

Vì phần lớn khách hàng vay tín chấp đều có thu nhập chưa cao và đôi khi vì nhu cầu cuộc sống phát sinh, nếu không có các gói vay tín chấp từ các tổ chức tín dụng uy tín, chuyên nghiệp (ngân hàng hoặc công ty cho vay tài chính) thì họ rất dễ sa vào tín dụng đen với lãi suất cao hơn hàng chục lần cùng rất nhiều rủi ro cho bản thân và gia đình. Xét về khía cạnh an sinh xã hội thì sự xuất hiện của các gói vay tín chấp còn giúp giảm nguy cơ gây ra các loại tội phạm do vấn đề đòi nợ từ tín dụng đen.

Tuy nhiên, vì mức lãi suất của gói vay này khá cao so với mức tiền gửi tiết kiệm ngân hàng hoặc mức tăng trưởng thu nhập của khách hàng nên thật sự người đi vay cũng cần có kế hoạch trả nợ cụ thể trước khi quyết định vay và phải tuyệt đối kỷ luật với lịch trả nợ để tránh phải gánh mức lãi suất phạt rất cao. Bên cạnh đó, chúng ta cũng cần tránh để lịch sử tín dụng xấu trên hệ thống ngân hàng dẫn đến rất khó đi vay ở bất kỳ nơi nào khác sau này.

Gói vay thế chấp

Ngược lại với gói vay tín chấp, do có tài sản thế chấp để đảm bảo nghĩa vụ trả nợ cho phía người cho vay, nên gói vay này sẽ được cung cấp với mức lãi suất thấp hơn nhiều và thời gian vay còn được kéo dài so với gói vay tín chấp. Tuy nhiên, thường gói vay này sẽ được cung cấp cho các khoản chi tiêu với giá trị lớn như mua nhà, mua ô tô, mua đất, xây nhà,...

Gói vay thế chấp phù hợp với phân khúc khách hàng đã có thu nhập tương đối ổn định và có tài sản tích lũy nhất định vì ngân hàng sẽ đánh giá dòng thu nhập của người đi vay một cách chi tiết, đồng thời vì giá trị vay lớn nên áp lực trả nợ của gói vay thế chấp cũng phù hợp cho người có thu nhập ổn định hoặc thu nhập cao. Bên cạnh đó, người đi vay có điểm tín dụng/ lịch sử tín dụng tốt, thu nhập ổn định và đảm bảo khả năng trả nợ đúng hạn sẽ được xem xét cho vay ở mức cao và lãi suất thấp. Chúng ta sẽ đi sâu vào điểm tín dụng ở cuối chương này.

Do đặc thù là gói vay để cá nhân mua tài sản giá trị lớn (chủ yếu là nhà đất) nên đây là công cụ tốt cho các cá nhân để tích lũy tài sản cũng như thực hành thói quen đầu tư và tiết kiệm (vì ta cần thanh toán nợ gốc và lãi vay định kỳ nên cũng không có cơ hội để tiêu xài không cần thiết). Như vậy, VIỆC BIẾT CÁCH VẬN DỤNG ĐÒN BẨY TÀI CHÍNH THÔNG QUA TÍN DỤNG, TRÁNH MUA CÁC TÀI SẢN RỦI RO CAO, SẼ GIÚP BẠN CÓ THÊM CƠ HỘI ĐỂ GIA TĂNG GIÁ TRỊ TÀI SẢN TRONG TƯƠNG LAI.

CHƯƠNG 3 VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG**TÍN DỤNG TIÊU DÙNG**

Như đã đề cập ở mục trước, trong tín dụng tiêu dùng dành cho cá nhân có hai hình thức vay, đó là vay tín chấp và vay thế chấp. Sau khi cân nhắc và xem xét gói vay nào phù hợp với tình hình tài chính của mình, điều tiếp theo chúng ta cần xác định đó là vay ở đâu (ai sẽ cho chúng ta vay).

Trên thị trường, các tổ chức cung cấp dịch vụ cho vay gồm các ngân hàng và các công ty tài chính. Đa phần mọi người đã nghe đến, thậm chí đã tiếp cận ngân hàng để xin vay, tuy nhiên dường như nhiều người vẫn còn chưa biết đến chức năng cho vay của các công ty tài chính.

CÔNG TY TÀI CHÍNH VÀ NGÂN HÀNG CÓ GÌ KHÁC NHAU KHÔNG?**VÀ KHI NÀO THÌ VAY CỦA CÔNG TY TÀI CHÍNH LÀ GIẢI PHÁP PHÙ HỢP NHẤT?****Tín dụng tiêu dùng là gì?**

Những hình thức tín dụng tiêu dùng như thẻ tín dụng, khoản vay để mua ô tô, vay thế chấp để mua nhà,... có cả mặt lợi và bất lợi. Nhưng bản thân tín dụng thực chất không bất lợi. Tín dụng chỉ đơn thuần là một công cụ để mua một thứ gì đó ngay lập tức và trả tiền cho nó sau. Vì thế, cách chúng ta xử lý mới thật sự quyết định việc sử dụng tín dụng là lợi hay bất lợi.

Trên thực tế, hầu như mọi sản phẩm bạn đang dùng đều là do các doanh nghiệp vay tiền để sản xuất ra. Ví dụ, các khoản vay nhỏ, ngắn hạn được gọi là tín dụng vi mô, do các ngân hàng phát triển cộng đồng cung cấp cho doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ. Những khoản vay này cấp vốn khởi nghiệp/ tài trợ cho những doanh nghiệp ở các cộng đồng thu nhập thấp như một phần của kế hoạch xóa đói giảm nghèo tại địa phương đó. Từ đó, các doanh nghiệp sẽ có thêm vốn để vận hành dây chuyền sản xuất và tạo ra các sản phẩm phục vụ người tiêu dùng.

Trong ví dụ trước, Tuấn mong muốn mua một chiếc xe máy để phục vụ cho công việc và Mai thì muốn mua một chiếc điện thoại mà mình yêu thích. Hai doanh nghiệp sản xuất xe và điện thoại mà Tuấn và Mai mong muốn đều có chung xuất phát điểm là huy động vốn từ các nguồn khác nhau để sản xuất sản phẩm. Thông thường, các công ty sẽ vay nợ từ công ty tài chính hay ngân hàng. Nhờ đó, doanh nghiệp sẽ có tiền để

mở rộng quy mô sản xuất, cải tiến trang thiết bị, tăng số lượng sản phẩm sản xuất. Kết quả là qua một thời gian, các sản phẩm của họ được bày bán trên các cửa hàng ở khắp nơi. Nhờ vậy, Tuấn và Mai đã có khả năng mua được xe và điện thoại như mong muốn một cách dễ dàng. Sau khi đã hoạt động ổn định và có lợi nhuận, các công ty sẽ thanh toán nợ và tiến hành kêu gọi đầu tư mới để thực hiện những dự án tiềm năng trong tương lai.

NGOÀI RA, VAY NỢ CŨNG CÓ THỂ LÀ MỘT CHIẾC PHAO CỨU SINH TRONG TRƯỜNG HỢP KHẨN CẤP

– bạn không thể bảo cái ruột thừa đang vỡ chờ đợi đến ngày bạn lĩnh lương. Bằng cách chấp nhận thanh toán bằng thẻ tín dụng, bệnh viện đồng ý cho phép bạn vay nợ từ công ty phát hành thẻ tín dụng để thanh toán cho ca phẫu thuật ruột thừa khẩn cấp. Đây là những trường hợp bất ngờ xảy đến mà chúng ta không thể lường trước được. Kể cả Tuấn và Mai đều có thu nhập định kỳ và dành một khoản tiền tiết kiệm phòng khi sự cố xảy đến. Thế nhưng, nếu tình hình trở nên nghiêm trọng và khẩn cấp đến mức mà cả hai dốc hết túi cũng không có đủ tiền để chi trả và không có khả năng xoay sở vốn kịp thời thì mọi việc sẽ trở nên rắc rối. Chính vì vậy, ngay tại thời điểm ấy, họ cần phải vay một khoản tiền để ứng trước và sau khi qua thời gian cấp bách, họ sẽ trả nợ dần.

Đôi khi, sự tiện lợi của tín dụng tiêu dùng đã khiến nhiều người háo hức “mua ngay” mà không nghĩ đến khả năng “trả sau” của họ. Vì vậy, cuối cùng họ phải nợ cho những lần mua hàng mà họ thậm chí có thể còn không nhớ mình đã mua gì. Họ cũng phải trả nhiều hơn giá trị thực của các mặt hàng đó.

Trong các phân tích trước về thói quen mua hàng, Mai thường có thói quen mua sắm hàng hiệu ngay khi có thông báo giảm giá tại các cửa hàng. Tuấn cũng dành gần 50% chi tiêu cho việc mua sắm. Không chỉ riêng Tuấn và Mai, đa phần chúng ta đều không lạ gì với thói quen “thích là mua” này. Thế nhưng nếu tình trạng này kéo dài mà không có kế hoạch chi tiêu thì Mai sẽ phải đối mặt với tình trạng nợ chất chồng ngày càng cao do không thể cân bằng thu nhập và chi tiêu.

Ngay cả khi bạn không cần vay tiền, bạn sẽ sớm bị ngập trong những lời mời chào hấp dẫn cho

các khoản vay mua ô tô, thẻ tín dụng, khoản vay ứng trước tiền mặt,... từ các tiệm cầm đồ hay các ứng dụng (app) cho vay. Thực ra đây là những hình thức “vay nóng”, thường nhắm tới những cá nhân thiếu hiểu biết về công ty tài chính. Các đối tượng cho “vay nóng” sẽ tìm cách chào hàng, thuyết phục người tiêu dùng sử dụng dịch vụ cho vay với cam kết 0% lãi suất và chỉ cần cung cấp số điện thoại. Giới trẻ thường dễ bị vấp phải cái bẫy “vay nóng” bởi họ thường cần tiền để đóng học phí, sinh hoạt phí và nơi ăn chỗ ở, để rồi bị mất tiền hoặc nghiêm trọng hơn là vướng vào đường dây cho vay nặng lãi.

VÌ VẬY, VIỆC TĂNG CƯỜNG HIỂU BIẾT VỀ VAY MƯỢN AN TOÀN TỪ BÂY GIỜ SẼ GIÚP BẠN ĐƯA RA NHỮNG QUYẾT ĐỊNH THÔNG MINH HƠN BẤT CỨ KHI NÀO BẠN BẮT ĐẦU SỬ DỤNG TÍN DỤNG.

CHƯƠNG 3 VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

CÔNG TY TÀI CHÍNH TIÊU DÙNG

Công ty tài chính là loại hình tổ chức tín dụng phi ngân hàng. Công ty tài chính sử dụng vốn tự có, vốn huy động và các nguồn vốn khác để cho vay, đầu tư, cung ứng các dịch vụ tư vấn về tài chính, tiền tệ và thực hiện một số dịch vụ khác theo quy định của pháp luật, nhưng không được làm dịch vụ thanh toán, không được nhận tiền gửi dưới 1 năm.

Theo Nghị định 2014/39/NĐ-CP (bổ sung năm 2019) có 4 loại hình công ty tài chính, trong đó có loại hình **CÔNG TY TÀI CHÍNH TÍN DỤNG TIÊU DÙNG**, hoạt động chính trong lĩnh vực tín dụng tiêu dùng. Sản phẩm chính của công ty tài chính tín dụng tiêu dùng là **CHO VAY TIÊU DÙNG VÀ CHO VAY TRẢ GÓP**.

Cho vay tiêu dùng là việc công ty tài chính cho vay bằng đồng Việt Nam đối với khách hàng là cá nhân nhằm đáp ứng nhu cầu về vốn để mua, sử dụng hàng hóa, dịch vụ cho mục đích tiêu dùng; tổng dư nợ cho vay tiêu dùng đối với một khách hàng tại công ty tài chính không vượt quá 100.000.000 đồng (không áp dụng đối với cho vay tiêu dùng để mua ô tô và sử dụng ô tô đó làm tài sản bảo đảm cho chính khoản vay đó theo quy định của pháp luật)¹¹.

Nhu cầu về vốn để mua, sử dụng hàng hóa, dịch vụ để tiêu dùng bao gồm:

Mua phương tiện đi lại, đồ dùng, trang thiết bị gia đình;

Chi phí học tập, khám, chữa bệnh, du lịch, văn hóa, thể dục, thể thao;

Chi phí sửa chữa nhà ở¹².

Cho vay trả góp là hình thức cho vay tiêu dùng của công ty tài chính, theo đó công ty tài chính và khách hàng thỏa thuận trả nợ gốc và lãi tiền vay theo nhiều kỳ hạn.

¹¹ Khoản 1 Điều 3 Thông tư 43/2016/TT-NHNN

¹² Khoản 2 Điều 3 Thông tư 43/2016/TT-NHNN, sửa đổi bổ sung bởi Thông tư 18/2019/TT-NHNN

SỰ KHÁC BIỆT GIỮA CÔNG TY TÀI CHÍNH CUNG CẤP TÍN DỤNG TIÊU DÙNG VÀ NGÂN HÀNG

Có thể dễ dàng bắt gặp đại diện của các công ty tài chính cung cấp tín dụng tiêu dùng khi khách hàng bước vào một siêu thị điện máy và có nhu cầu mua trả góp thông qua các công ty này. Không ít người cho rằng đây chính là ngân hàng nhưng thực tế lại không phải vậy. Vậy sự khác nhau giữa ngân hàng và các công ty tài chính tín dụng tiêu dùng là gì?

Về sản phẩm vay

Tất cả các ngân hàng thương mại hiện nay đều có cho vay tín chấp và vay thế chấp. Tuy nhiên, các công ty tài chính thì chủ yếu là cho vay tín chấp.

Về hình thức vay tín chấp

Các ngân hàng thường chỉ cho vay tín chấp theo lương chuyển khoản (mức vay thường từ 3-6 tháng lương). Còn công ty tài chính lại áp dụng hình thức vay đa dạng hơn, hỗ trợ được nhiều đối tượng khách hàng khác nhau.

Về lãi suất cho vay

Chính vì sự “dễ dãi” hơn trong khâu xét duyệt về đối tượng cho vay nên đương nhiên vay tại các công ty tài chính tiêu dùng thường phải chịu lãi suất cao hơn so với vay tại ngân hàng. Lãi suất cho vay tiêu dùng của công ty tài chính phải được Ngân hàng Nhà nước thông qua và cho phép áp dụng¹³.

¹³ Điều 9 Thông tư 43, sửa đổi, bổ sung bởi Khoản 12 Điều 1 Thông tư số 18/2019/TT-NHNN

Về phân khúc khách hàng

Để có thể đáp ứng được các điều kiện vay của ngân hàng, khách hàng thường phải có hợp đồng lao động, có bảng lương sao kê và thu nhập ổn định. Còn khách hàng của các tổ chức tài chính lại đa dạng hơn, từ công nhân cho đến người tự kinh doanh. Nói nôm na thì đối tượng khách hàng chính của các công ty tài chính là những người “dưới chuẩn” cấp tín dụng của ngân hàng.

Về hạn mức cho vay

Các ngân hàng có thể cho vay một số tiền lớn, có thể lên đến hàng trăm triệu đồng nếu chứng minh được khả năng thu nhập. Tuy nhiên, các khoản cho vay của công ty tài chính là những khoản vay nhỏ từ vài triệu đến vài chục triệu mà ngân hàng không thể cho vay vì nguy cơ rủi ro nợ xấu cao, có thể làm tổn hại đến an toàn hệ thống cũng như yêu cầu tuân thủ quy định của pháp luật.

SẢN PHẨM CHÍNH CỦA CÁC CÔNG TY TÀI CHÍNH CUNG CẤP TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

Sau gần 15 năm chính thức đi vào hoạt động tại thị trường Việt Nam, hiện các công ty tài chính cung cấp tín dụng tiêu dùng đã không ngừng tìm hiểu và phân tích nhu cầu thị trường để đưa ra các sản phẩm tài chính phù hợp với “khoảng trống” rất lớn mà các tổ chức ngân hàng – vì các lý do về quản trị rủi ro và quy định pháp luật – chưa thể phục vụ kịp thời. Đa phần các dịch vụ cung cấp thì khá giống nhau giữa các công ty tài chính lớn nhất Việt Nam thuộc топ đầu. Hãy cùng thử xem xét các sản phẩm mà Home Credit hiện tại đang mang đến cho các khách hàng của họ để có cái nhìn vừa tổng quát vừa cụ thể.

Cho vay để mua hàng hóa, dịch vụ trả góp thông qua các đối tác có hợp tác với Home Credit, bao gồm mua sản phẩm điện máy, xe gắn máy, mô tô, các sản phẩm và dịch vụ khác.

Cho vay tiền mặt: Home Credit giải ngân trực tiếp cho khách hàng bằng tiền mặt hoặc thông

qua việc sử dụng các dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt theo thỏa thuận tại hợp đồng cho vay tiêu dùng.

Thẻ tín dụng (credit card) là thẻ cho phép chủ thẻ thực hiện giao dịch thẻ trong phạm vi hạn mức tín dụng đã được cấp theo thỏa thuận với Home Credit – tổ chức phát hành thẻ.

Ngoài ra, để hỗ trợ tốt hơn cho các nhu cầu về quản trị rủi ro cho khách hàng cũng như giảm thiểu nợ xấu cho chính các công ty tài chính, Home Credit đã bổ sung thêm dòng sản phẩm bảo hiểm nhân thọ liên quan trực tiếp đến khả năng chi trả các khoản vay của khách hàng. Home Credit đã kết nối hơn 3.000 điểm thanh toán Payoo, 4.000 điểm thanh toán MoMo, liên kết với hệ thống bưu cục của Bưu điện Việt Nam, hệ thống cửa hàng Viettel và các ngân hàng trên toàn quốc. Nhờ đó việc thanh toán của khách hàng trở nên thuận tiện và dễ dàng hơn bao giờ hết.

CÁC DỊCH VỤ CỦA CÔNG TY TÀI CHÍNH TIÊU DÙNG

Một giải pháp hữu ích để trở thành người sử dụng tín dụng thông minh đó là sử dụng các dịch vụ của các công ty tài chính tiêu dùng. Công ty tài chính sẽ giúp bạn quản lý nguồn tài chính, tránh các tình trạng gian lận và lừa dối. Đồng thời thông qua việc tìm hiểu về các trò gian lận đang nổi lên, bạn sẽ trang bị cho mình những tư duy và nhận thức về việc sử dụng tín dụng an toàn và hiệu quả.

Dịch vụ cho vay

“ ĐÂY LÀ MỘT TRONG NHỮNG HOẠT ĐỘNG NỔI BẬT CỦA CÁC CÔNG TY TÀI CHÍNH TIÊU DÙNG. CHO VAY BAO GỒM CẢ CHO VAY TRẢ GÓP, CHO VAY TIÊU DÙNG. ”

Người tiêu dùng có thể vay tiền mặt, vay mua điện thoại – điện máy, vay mua xe máy,... Có nhiều hình thức cho vay mà bạn có thể lựa chọn phụ thuộc vào tình hình tài chính hiện có của mình gồm vay tiền trả góp, vay ngắn hạn, trung hạn và dài hạn. Trên thực tế, việc sử dụng dịch vụ cho vay từ các công ty tài chính đã trở nên phổ biến. Vì một người có thể sở hữu mặt hàng mà họ muốn ngay cả khi họ chưa đủ tiền, sau đó trả tiền còn thiếu theo định kỳ cho đến khi trả hết.

Khi suy xét về việc có xe máy để tiện cho việc đi làm thì Tuấn có thể cân nhắc dịch vụ cho vay này. Có hai lựa chọn mà Tuấn có thể cân nhắc. Thứ nhất là Tuấn sẽ tích góp cho đến khi đủ tiền mua xe. Thế nhưng lựa chọn này cũng không hiệu quả cao vì thời gian tích góp sẽ dài và trong khoản thời gian đó, anh phải tốn chi phí cho việc di chuyển như đi Grab, xe buýt,... Ngoài ra, khi không có xe, Tuấn sẽ gặp bất tiện trong việc đi gặp gỡ khách hàng. Lựa chọn thứ hai có thể đáng cân nhắc hơn: Tuấn sử dụng dịch vụ cho vay từ công ty tài chính tiêu dùng, trả góp định kỳ (tuần/quý/tháng) với mức lãi suất hợp lý. Khi đó Tuấn sẽ có xe máy mới để phục vụ cho công việc của mình thay vì phải chờ một thời gian dài mới góp đủ tiền. Định kỳ, anh chỉ cần trích một khoản chi tiêu cho việc trả góp cho công ty tài chính. Khi đã trả hết, nghĩa là anh đã hoàn toàn sở hữu chiếc xe máy đó.

Phát hành thẻ tín dụng

“ THẺ TÍN DỤNG DO NGÂN HÀNG HOẶC CÁC CÔNG TY TÀI CHÍNH PHÁT HÀNH. THẺ TÍN DỤNG MANG LẠI CƠ HỘI TIẾP CẬN CÁC KHOẢN VAY NGẮN HẠN NHANH CHÓNG VÀ THUẬN TIỆN. ”

Bạn có thể vay đến một số tiền đã định (hạn mức tín dụng của bạn) và trả khoản vay theo tốc độ của riêng bạn – miễn là bạn phải trả số tiền đến hạn tối thiểu. Bạn cũng sẽ phải trả lãi và có thể phải chịu các khoản phí khác chẳng hạn như phí thanh toán chậm. Số tiền bạn trả lại sau khi thanh toán thẻ tín dụng sẽ ngay lập tức có thể sử dụng lại cho một “khoản vay” mới. VISA, MasterCard, American Express và Discover là những thẻ tín dụng được công nhận rộng rãi nhất trên thế giới.

Trong những phân tích trước, Tuấn và Mai đã dành phần thu nhập đáng kể cho chi tiêu và mua sắm. Tuy nhiên đối với những mặt hàng có chi phí cao thì Tuấn và Mai đều chưa có khả năng thanh toán

ngay lập tức. Mặt khác, nếu xảy ra những sự cố làm phát sinh chi phí nguy cấp như tai nạn, bệnh tật,... cả hai sẽ gặp khó khăn trong việc thanh toán ngay vì không thể xoay sở số tiền lớn ngay lập tức được. Chính vì vậy, họ có thể sử dụng thẻ tín dụng như một phương pháp cứu nguy kịp thời. Ví dụ Tuấn và Mai có thể sử dụng thẻ Mastercard để trả những chi phí cấp bách. Sau đó hệ thống tín dụng sẽ thông báo cho Tuấn và Mai về thời hạn mà họ phải trả nợ với mức lãi suất phát sinh hợp lý chứ không theo hình thức “cho vay nặng lãi”.

Để đáp ứng nhu cầu của người tiêu dùng về các dịch vụ tài chính, đồng thời hạn chế tình trạng lừa đảo tài chính hay “tín dụng đen”, các công ty tài chính tiêu dùng đã cho ra đời những sản phẩm và dịch vụ tài chính tiêu dùng an toàn, tiện lợi, hiệu quả cho khách hàng. Nhờ đó, bạn có thể tìm thấy phương pháp hữu ích hơn trong việc quản lý tài chính và tiêu dùng của bạn. Chính vì vậy, hãy trang bị cho bản thân những kiến thức về tài chính và chọn lựa các công ty và dịch vụ tài chính tiêu dùng uy tín để hỗ trợ cho công việc và việc chi tiêu sau này của bản thân.

CHƯƠNG 3 VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

CHÂN DUNG NGƯỜI ĐI VAY

Gặp lại Tuấn và Mai

Mai không thể chờ thêm 6 tháng để tiết kiệm đủ tiền mua chiếc laptop mình mơ ước. Mai muốn dành tặng phần thưởng này cho bản thân mình lập tức trong tuần tới. Tuy nhiên, mẹ cô thì thậm chí còn không muốn thảo luận về vấn đề này.

Tuấn không thể trì hoãn thêm việc mua xe máy mới. Việc đi chiếc xe cũ kỹ không giúp ích gì cho việc xây dựng hình ảnh của anh. Anh chỉ mới tiết kiệm được 1/3 chi phí mua xe, làm thế nào để giải quyết 2/3 số tiền còn lại?

Với một người trẻ mới ra trường như Mai, một chiếc máy tính có thể giúp Mai làm việc được nhiều hơn, đem lại những cơ hội học hỏi và nâng cấp bản thân. Bên cạnh đó, việc lập một mục tiêu tài chính rồi đạt được nó sẽ giúp Mai hiểu rằng những thói quen tiết kiệm nho nhỏ sẽ giúp đạt được những điều lớn lao. Máy tính còn giúp cho Mai có thể kiếm thêm một công việc bán thời gian như quản lý một fanpage cộng đồng hay viết bài cho một trang web,... những công việc không chỉ giúp Mai kiếm thêm tiền mà còn tích lũy thêm kinh nghiệm cho tương lai. Tương tự, công việc của Tuấn đòi hỏi phải có một bề ngoài chững chạc để đáp ứng cho việc gặp khách hàng, nên xe máy hoặc ô tô mới, thì phù hợp hơn.

Cơ sở cho việc ra quyết định vay

Những yếu tố cần có ở một người đi vay có trách nhiệm

Chúng ta cùng tìm hiểu những yếu tố cần có ở một người đi vay có trách nhiệm bằng cách trả lời bảng câu hỏi dưới đây.

Bạn có thường xuyên...	Có	Không
1. Hoàn trả các khoản vay tiền từ bạn bè và gia đình trước khi họ phải nhắc bạn không?		
2. Vay tiền để trả cho thứ gì đó mà bạn không có khả năng chi trả ngay?		
3. Trả lại sách thư viện và các đồ đã mượn khác trước khi đến hạn và trả lại trong tình trạng tốt?		
4. Yêu cầu tạm ứng tiền lương hoặc tiền trợ cấp?		
5. Lấy tiền từ tài khoản tiết kiệm hoặc từ quỹ của các kế hoạch chi tiêu khác để sử dụng thay vì đi vay?		
6. Mượn đồ từ cha mẹ hoặc anh chị em của bạn mà không xin phép trước?		
7. Biết bạn đang nợ người khác bao nhiêu tiền ngay tại thời điểm này?		
8. Có bao giờ trả trễ những khoản thanh toán hằng tháng hoặc hằng tuần không?		

Bạn càng có nhiều câu trả lời “có” cho các câu hỏi số lẻ và câu trả lời “không” cho các câu hỏi số chẵn, thì bạn là một người vay đầy trách nhiệm! Nếu bạn không làm tốt, đừng lo lắng. Hãy thực hành những hướng dẫn ở Chương 1 và Chương 2, chắc chắn bạn đã xây dựng được những thói quen tốt với tiền bạc của mình.

Hãy nhớ rằng mỗi khi bạn đi vay hoặc mua hàng bằng thẻ tín dụng với số tiền nhiều hơn số tiền bạn có thể hoàn trả trong tháng đó, bạn đang vay từ hai người: người cho vay và bản thân bạn trong tương lai. Những người đi vay thông minh biết rằng **một đồng vay ngày hôm nay là bớt đi một đồng để chi tiêu trong đợt lương tiếp theo.**

QUY TẮC 20-10

Vậy thì nợ bao nhiêu là được? **Quy tắc -10 20** sẽ là một hướng dẫn ngắn gọn giúp bạn đi vay hiệu quả:

TỔNG SỐ TIỀN CHO KHOẢN VAY¹⁴ ĐƯỢC KHUYẾN NGHỊ THẤP HƠN 20% THU NHẬP HẰNG NĂM CỦA BẠN.

TỔNG SỐ TIỀN CHO KHOẢN THANH TOÁN HẰNG THÁNG ĐƯỢC KHUYẾN NGHỊ THẤP HƠN 10% THU NHẬP RÒNG HẰNG THÁNG CỦA BẠN.

*Thu nhập ròng là thu nhập sau khi trừ thuế và các khoản chi phí liên quan.

Tất nhiên, **Quy tắc 20-10** chỉ là một gợi ý hay một kim chỉ nam. Chỉ BẠN mới biết chính xác nhất các chi phí của bạn và những gì bạn có thể chi trả.

¹⁴ Bao gồm thẻ tín dụng nhưng không phải thế chấp

BIẾT GIỚI HẠN

Từ hoạt động tính thu nhập trong Chương 1, Tuấn và Mai xác định được khoản vay tối đa của mình như sau:

	Thu nhập ròng hàng tháng (VNĐ)	Thu nhập ròng hàng năm (VNĐ)	Giới hạn nợ (VNĐ) (20% thu nhập ròng hàng năm)	Giới hạn khoản thanh toán hàng tháng (VNĐ) (10% thu nhập ròng hàng tháng)
TUẤN	25,000,000	300,000,000	60,000,000	2,500,000
MAI	7,000,000	84,000,000	16,800,000	700,000

Nếu bạn đang có thu nhập ở thời điểm hiện tại, hãy tính toán giới hạn nợ của bạn tương tự như Tuấn và Mai.

CHƯƠNG 3 VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

NGƯỜI ĐI VAY CẦN BIẾT

Nếu một người cho bạn vay ngay 30 triệu và khi trả lại thì bạn phải trả cho anh ta là 35 triệu trong vòng 6 tháng tới? Nếu bạn đang rất cần 30 triệu ngay bây giờ, bạn có thể sẽ nói “Có”. Bạn cũng có thể đồng ý với giao dịch này nếu bạn vay 30 triệu và số tiền này có thể sinh lời thành 40 triệu trong vòng 6 tháng tới. Nếu không cấp bách, có thể bạn sẽ nói “Không” với lời đề nghị trên. Rốt cuộc, tại sao bạn phải trả cho anh ta nhiều hơn những gì anh ta đã cho bạn vay?

Thực tế, các giao dịch tương tự như trên chính là các khoản vay tín dụng.

TÍN DỤNG

có nghĩa là ai đó sẵn sàng cho bạn vay tiền – được gọi là tiền gốc – để đổi lấy lời hứa của bạn sẽ trả lại tiền sau này và thường là kèm theo lãi suất.

TIỀN LÃI

là số tiền coi như là phí mà bạn phải trả để sử dụng tiền của người khác, thường tính theo phần trăm số tiền gốc. Tỷ lệ phần trăm lãi suất càng cao, tổng số tiền bạn phải trả để mua thứ gì đó theo hình thức tín dụng càng cao.

Khi bạn đi vay, bạn nên biết cách tính lãi suất. Các khoản thanh toán của bạn sẽ khác nhau tùy thuộc vào công thức lãi suất mà chủ nợ áp dụng. Khi đi vay, việc tìm hiểu kỹ về các sản phẩm vay (hình thức vay), quy trình, cách thức, vấn đề pháp lý của bên cho vay và bên vay trước khi đưa ra quyết định vay vừa là quyền, vừa là nghĩa vụ của bạn.

QUY TRÌNH ĐĂNG KÝ
KHOẢN VAY

Hầu hết các công ty tài chính cung cấp sản phẩm cho vay tín chấp rất đơn giản và dễ dàng khi dựa hoàn toàn vào uy tín và điểm tín dụng của khách hàng. Đơn cử như ở **Home Credit** (một công ty đa quốc gia được thành lập vào năm 1997, trụ sở tại Cộng hòa Czech, với tổng tài sản lên tới 15 tỷ Euro, có hàng nghìn chi nhánh trên toàn thế giới và hơn 130.000 nhân viên), bạn có thể dễ dàng đăng ký vay tiền chỉ bằng giấy CMND/CCCD và hộ khẩu hoặc bằng lái xe. Ngoài ra không cần thêm bất kỳ giấy tờ gì khác hay phải chứng minh thu nhập. **Home Credit** căn cứ vào lịch sử tín dụng CIC của khách hàng để tiến hành xét duyệt hạn mức cho vay.

Cũng giống như tại bất kỳ các công ty tài chính tín dụng tiêu dùng nào khác, **Home Credit** đang hỗ trợ vay tiêu dùng cho hai đối tượng khách hàng:

Khách hàng hiện hữu

Là đối tượng khách hàng đang sử dụng các dịch vụ của Home Credit như mua hàng trả góp, mua xe máy trả góp,... Home Credit sẽ hỗ trợ khách hàng vay tiền online theo hợp đồng trả góp với bên bán hàng.

Khách hàng mới

Là nhóm khách hàng chưa từng sử dụng bất kỳ dịch vụ nào do Home Credit cung cấp. Quy trình thẩm định diễn ra nhanh chóng, dựa vào lịch sử tín dụng của khách hàng tại các công ty tài chính, ngân hàng khác để thẩm định hồ sơ vay vốn.

Một số hình thức cho vay vốn thường gặp chúng ta có thể kể đến như sau.

Vay tiền trả góp

Vay tiền mặt tiêu dùng trả góp là hình thức vay trả góp không cần thế chấp tài sản đảm bảo. Hình thức cho vay này được áp dụng cho những khách hàng có mức thu nhập vừa phải nhưng muốn chi tiêu trước rồi trả góp dần sau trong một khoảng thời gian cố định. Hiện nay, hầu hết các công ty tài chính cho phép khách hàng được vay trả góp lên tới 80 - 100 triệu đồng với thời hạn vay tối đa là 36 - 48 tháng, mức lãi suất từ 1,66%/tháng.

Ví dụ tại Home Credit, cụ thể nội dung vay sẽ như sau:

Vay tiền mặt trả góp Home Credit nhanh trong ngày lên đến 80 triệu đồng không cần thế chấp, không cần chứng minh thu nhập.

Sản phẩm vay tiền mặt Home Credit phục vụ nhiều mục đích tiêu dùng thiết yếu như điện thoại, máy tính, xây sửa nhà cửa, du lịch,... có thể nhận hàng/ thụ hưởng dịch vụ ngay cả khi chưa đủ tiền, thời hạn thanh toán từ 12 đến 36 tháng.

Khách hàng vay tiền mặt trả góp có thể đến Home Credit để đăng ký và làm thủ tục vay vốn tại 63 tỉnh thành trên cả nước.

Khi phát sinh nhu cầu vay, bạn có thể lên website hoặc tải về app Home Credit trên điện thoại để đăng ký nhận thông tin về khoản vay cũng như chi tiết mức lãi suất đối với mỗi thời hạn vay. Hoặc nếu bạn không rành về công nghệ, nhân viên tư vấn của Home Credit luôn sẵn sàng hỗ trợ bạn khi cần.

Ví dụ khi Tuấn cần vay một khoản tiền mặt 50 triệu để mua xe máy, Tuấn sẽ tải ứng dụng Home Credit Vietnam về điện thoại, đăng nhập thông tin cá nhân và lựa chọn thời hạn vay phù hợp với khả năng chi trả của Tuấn. Số tiền lãi Tuấn phải trả cho việc trả góp 2,500,000 VND/tháng hoặc 4,000,000 VND/tháng sẽ khác nhau phụ

thuộc vào thời hạn Tuấn muốn vay. Tin vui là bạn sẽ không phải tự tính con số này, mà Home Credit sẽ cài đặt công cụ tính toán tự động cho bạn, cung cấp ngay thông tin khi bạn nhập xong số liệu.

Ngoài việc đăng ký vay tiền mặt, Tuấn cũng có thể đăng ký một tấm thẻ tín dụng của Home Credit và sử dụng tấm thẻ đó cho các dự định mua sắm sau này. Hoặc Tuấn có thể đăng ký sử dụng gói "Vay xe máy" – khoản vay được thiết kế riêng để mua bất kỳ loại xe máy thương hiệu mới hoặc xe máy đã qua sử dụng từ các nhà cung cấp hợp pháp.

Tuấn có tới 3 lựa chọn vay, việc của anh ấy là cần tìm hiểu xem khoản vay nào phù hợp nhất với yêu cầu và điều kiện của mình.

Vay tiền tín chấp

Vay tiền mặt tín chấp là hình thức vay tiền mặt không thế chấp (gọi tắt là vay tín chấp). Đây là hình thức vay vốn không cần tài sản đảm bảo. Khoản vay tiền mặt tín chấp dao động từ 10 đến 100 triệu VNĐ (tùy vào nhu cầu và khoản vay). Khoản vay này có trả góp theo từng kỳ hạn trong hợp đồng và có thể tắt toán hợp đồng trong thời gian vay vốn.

Ví dụ tại Home Credit, đặc điểm nổi bật của sản phẩm vay tiền mặt tín chấp của Home Credit:

THỜI GIAN VAY LINH HOẠT

Mỗi khoản vay tiền mặt được Home Credit xử lý nhanh chóng chỉ trong vòng 10 - 15 phút. Mạng lưới hệ thống cho vay phủ rộng khắp, sản phẩm rất đa dạng, đáp ứng mọi nhu cầu vay vốn nhanh của khách hàng.

ƯU ĐÃI HẠN MỨC CHO VAY

Khách hàng mới nhận được hạn mức vay tiền mặt 20 triệu đồng, trong đó các khách hàng cũ đã từng có hợp đồng vay tiêu dùng tại Home Credit sẽ được vay tối đa 60 triệu đồng.

ĐỐI TƯỢNG VAY ĐA DẠNG

Khách hàng vay tín chấp tiêu dùng tại Home Credit có đến 50% là công nhân, lao động phổ thông, người làm kinh doanh chiếm 11%, nhân viên văn phòng có 8% và nhiều đối tượng khác cũng được ngân hàng hỗ trợ vay vốn nhanh.

LÃI SUẤT CẠNH TRANH

Từ 25%/năm. Ngoài ra, khách hàng còn có thể tham gia các chương trình miễn phí 60 ngày trả góp hoặc vay tiêu dùng lãi suất ưu đãi 0% trong 1 - 2 tháng đầu của Home Credit.

Trong trường hợp của Mai, mẹ cô không đồng ý cho cô làm một chiếc thẻ tín dụng để mua laptop mới. Mai có thể cân nhắc việc vay tín chấp một khoản tiền để hiện thực hóa mong muốn của mình.

Cách thức giải ngân khoản vay

Khi bạn chuẩn bị cam kết với một khoản vay, việc tìm hiểu về cách thức giải ngân khoản vay là vô cùng quan trọng.

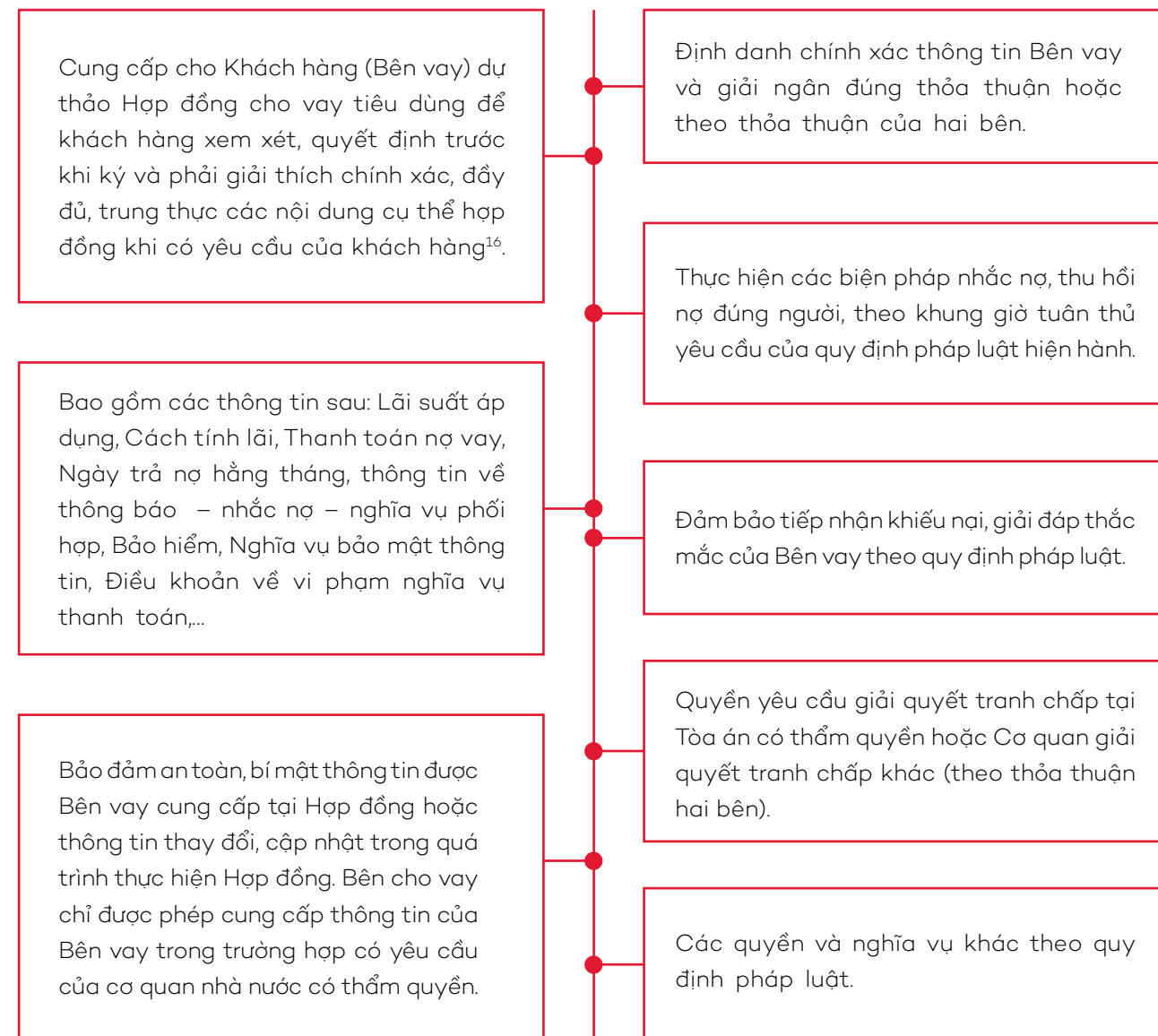
Giải ngân trực tiếp cho khách hàng là việc công ty tài chính chuyển tiền cho vay tiêu dùng trực tiếp cho khách hàng bằng tiền mặt hoặc thông qua các phương thức thanh toán không dùng tiền mặt theo thỏa thuận tại hợp đồng cho vay tiêu dùng, đảm bảo kiểm tra, giám sát mục đích sử dụng vốn vay theo quy định của pháp luật¹⁵.

Đối với bất kỳ khoản vay nào không phải là khoản vay tiền mặt, theo thỏa thuận của hai bên (i) khoản tiền vay tương ứng sẽ được Bên cho vay chuyển trực tiếp cho Bên bán/ Bên cung cấp dịch vụ, và công ty bảo hiểm (nếu có), để thanh toán cho các hàng hóa và/hoặc dịch vụ mà Bên vay muốn mua, và (ii) nhằm mục đích tính lãi, khoản vay đó sẽ được xem là đã được giải ngân đầy đủ cho Bên vay vào Ngày giải ngân.

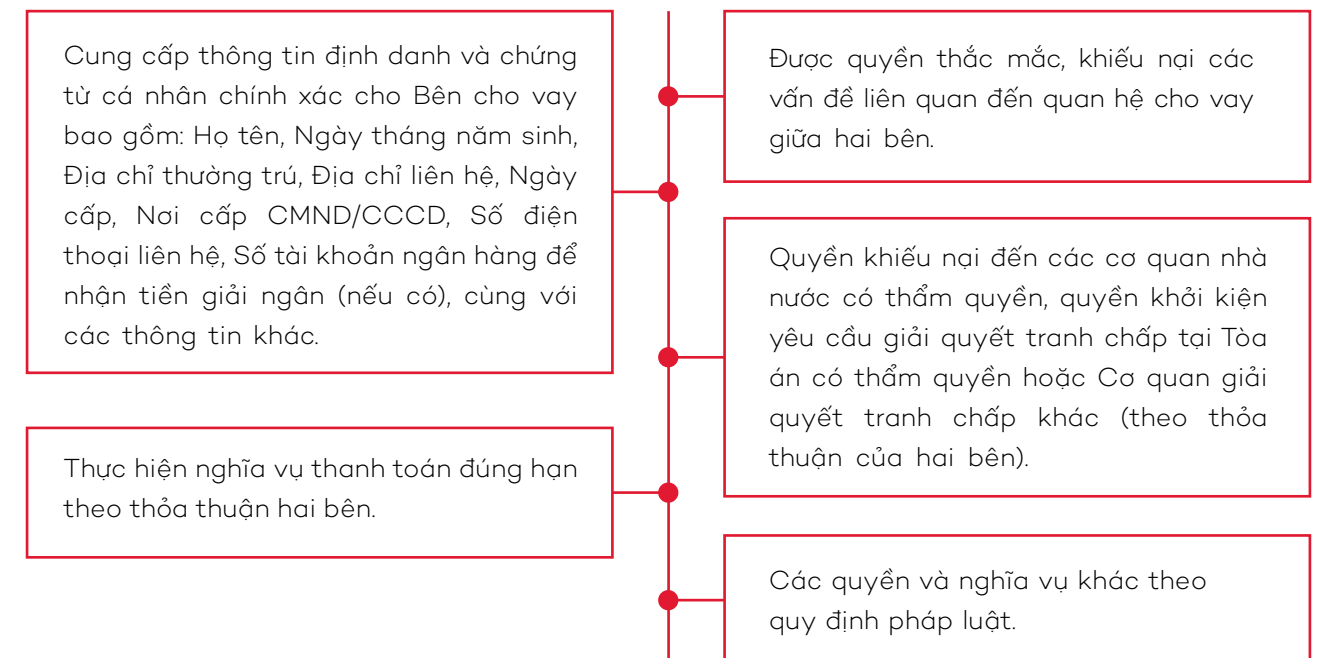
¹⁵ Khoản 5 Điều 3 Thông tư 43/2016/TT-NHNN, sửa đổi bổ sung bởi Thông tư 18/2019/TT-NHNN

Quyền và nghĩa vụ của các bên trong hợp đồng vay

QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA BÊN CHO VAY

QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA BÊN VAY

¹⁶ Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng số 59/2010/QH12, Thông tư 43/2016/TT-NHNN (được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư 18/2019/TT-NHNN)

MỘT SỐ LƯU Ý KHÁC VỀ QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CƠ BẢN CỦA NGƯỜI ĐI VAY

Một số điều cơ bản cần lưu ý thêm để đảm bảo không bao giờ vi phạm hợp đồng hay mất thêm những chi phí phát sinh khác cho khoản vay của mình trong tương lai.

1

Hoàn tất nghĩa vụ thanh toán trước hoặc vào Ngày trả góp hằng tháng. Nếu trễ thanh toán, bạn có thể sẽ bị phạt một khoản phí không hề nhỏ, và chắc chắn bạn không thể lẫn tránh những chi phí này.

2

Việc thanh toán cần được thực hiện trực tiếp vào tài khoản ngân hàng được ghi trong Hợp đồng vay, hoặc tại các kênh thanh toán được đề cập trên Thẻ thanh toán/ Hợp đồng. Tuyệt đối không thanh toán tiền mặt cho bất kỳ người nào (kể cả nhân viên của công ty tài chính), trừ trường hợp người đó được bên cho vay ủy quyền và cung cấp phiếu thu hợp lệ, nhằm tránh tình trạng lừa đảo, chiếm đoạt tài sản.

3

Đối với các khoản vay tiền mặt, bạn cần cam kết rằng bạn không có nợ xấu tại bất kỳ tổ chức tín dụng nào tại thời điểm ký kết Hợp đồng. Trường hợp bạn không đáp ứng điều này, đơn vị cung cấp tín dụng sẽ được quyền chấm dứt Hợp đồng trước thời hạn – điều này cũng sẽ được nêu rõ trong Hợp đồng vay.

4

Công ty tài chính có thể nhắn tin và/hoặc gọi điện trước để nhắc nhở bạn về ngày đến hạn thanh toán sắp tới. Nếu có bất kỳ khoản thanh toán nào không được thực hiện đầy đủ và đúng hạn, công ty tài chính sẽ nhắn tin và/hoặc gọi điện đến các số điện thoại của Người liên hệ khẩn cấp mà bạn đã cung cấp trong quá trình làm hợp đồng vay nhằm tìm kiếm sự hỗ trợ về mặt thông tin hoặc truyền đạt thông tin đến bạn trong trường hợp không thể liên lạc được với bạn. Và việc liên hệ này sẽ được thực hiện liên tục, nhiều lần cho đến khi bạn liên lạc với công ty tài chính để xử lý khoản vay.

CHƯƠNG 3 VAY TÍN DỤNG TIÊU DÙNG

ĐIỂM TÍN DỤNG

Nếu điểm số của bài kiểm tra giúp đánh giá năng lực học tập của học sinh, điểm tín dụng sẽ là yếu tố tiên quyết cho biết năng lực trả nợ của người đi vay. Điểm tín dụng là con số giúp mô tả mức độ tín nhiệm của người tiêu dùng. Khi bạn đi vay, ngân hàng và các tổ chức tài chính sẽ cần kiểm tra nếu cho bạn vay, bạn có đảm bảo trả tiền đủ và đúng thời hạn không. Điểm tín

dụng lại là một công cụ hỗ trợ đắc lực cho việc xác định này.

Điểm tín dụng có phân cấp cụ thể. Điểm càng cao càng chứng tỏ người đi vay có tiềm năng trả hết nợ vay. Điểm tín dụng được xác định dựa trên lịch sử tín dụng: số tài khoản mở, tổng mức nợ, lịch sử trả nợ và các yếu tố khác.

Theo FICO (Fair Isaac Corporation), một tổ chức đánh giá tín dụng hàng đầu thế giới, điểm tín dụng được tính dựa trên các thành phần sau đây:

LỊCH SỬ THANH TOÁN NỢ (35%)

Phản ánh việc trả tiền đúng hạn, trả hết nợ hay trả trễ hạn,... Phần lớn điểm tín dụng được đánh giá dựa trên lịch sử thanh toán của người vay. Việc trả nợ nghiêm túc và đúng hạn sẽ là yếu tố quan trọng nhất ảnh hưởng đến điểm tín dụng của mỗi cá nhân.

CÁC KHOẢN NỢ TÍN DỤNG (30%)

Các khoản nợ tín dụng (30%): Chỉ số này dựa trên tất cả các món nợ, tỷ lệ nợ tín dụng được tạo nên từ tổng số các khoản vay mà ngân hàng hoặc các tổ chức tín dụng cấp cho bạn. Theo các chuyên gia, người có điểm số lý tưởng có xu hướng duy trì tỷ lệ nợ tín dụng ở mức trung bình khoảng 7% hạn mức tín dụng.

THỜI GIAN CÓ LÝ LỊCH TÍN DỤNG (15%)

Phản ánh thời gian tài khoản tín dụng của bạn được mở. Thời gian này càng dài càng tốt bởi như vậy ngân hàng hay tổ chức tín dụng có thể đánh giá được hành vi tài chính của bạn một cách tổng thể và hoàn thiện hơn.

TÍN DỤNG MỚI (10%)

Việc mở thêm các khoản tín dụng mới thường không được ưa chuộng, nhất là trong một thời gian ngắn. Các khoản tín dụng của bạn được mở càng lâu (giúp bạn có lịch sử tín dụng dài) và có hoạt động trong ít nhất 6 tháng sẽ càng tăng điểm tín dụng và giúp bạn xây dựng được một lịch sử tín dụng lâu dài và vững chắc.

LOẠI TÍN DỤNG (10%)

Phản ánh tất cả các loại tín dụng mà bạn có như: thẻ tín dụng, các khoản vay (vay học phí, vay mua nhà, vay mua xe,...). Các chuyên gia cho rằng việc từng sử dụng nhiều đòn bẩy tài chính và trả nợ đúng hạn cho thấy người đi vay có khả năng xử lý tốt các loại nợ tín dụng.

Bên cạnh đó, tổ chức tài chính tiêu dùng khi cho vay cũng sẽ sử dụng điểm tín dụng để đánh giá xác suất một cá nhân sẽ trả nợ đúng hạn và họ còn thường xuyên xem xét điểm của người vay, đặc biệt là khi quyết định có thay đổi lãi suất hoặc hạn mức tín dụng trên thẻ tín dụng hay không.

Tại Việt Nam, ta cũng có điểm tín dụng CIC cho biết uy tín tín dụng của từng cá nhân. Điểm tín dụng CIC do Trung tâm thông tin Tín dụng Quốc gia Việt Nam (CIC) đánh giá và xếp hạng nhằm đánh giá mức độ rủi ro của một cá nhân. Điểm tín dụng được đánh giá dựa trên lịch sử tín dụng và được xếp loại từ mức điểm tín dụng xấu đến điểm tín dụng rất tốt, tương ứng với số điểm từ 403 đến 706 điểm.

Điểm tín dụng	Xếp hạng	Đánh giá điểm tín dụng CIC
403-429	10	Xấu
430-454	9	
455-479	8	Dưới trung bình
480-544	7	
545-571	6	Trung bình
572-587	5	
588-605	4	Tốt
606-621	3	
622-644	2	Rất Tốt
645-706	1	

Quay trở lại với Mai và ước mơ mua một chiếc laptop mới, mục tiêu của Mai là sắm một chiếc Macbook. Tuy nhiên, số tiền nhỏ nhoi mà cô tiết kiệm được không đủ để chi trả, trong khi thời gian khuyến mãi dành cho sản phẩm cô muốn mua cũng sắp hết. Chính vì vậy, Mai đã nghĩ đến việc đi tới một công ty tài chính tiêu dùng uy tín và làm thủ tục vay để không bỏ lỡ cơ hội mua sắm đó.

Điểm tín dụng sẽ giúp Mai rất nhiều vì đó là một trong những cơ sở để quyết định số tiền đặt cọc mà cô phải bỏ ra để có thể vay được tiền mua chiếc Macbook cô luôn khao khát. Do đó, cô cần kiểm tra điểm tín dụng của mình.

NHUNG BẰNG CÁCH NÀO?

Cách kiểm tra điểm tín dụng của bạn

Có hai cách kiểm tra điểm tín dụng cá nhân, đó là tra cứu tại quầy của CIC hoặc tra cứu online. Hiện nay, CIC đã triển khai cổng thông tin kết nối khách hàng vay trên nền tảng website cic.gov.vn và app điện thoại CIC credit connect. Để xem thông tin tín dụng, bạn có thể thực hiện các bước như sau.

BƯỚC 1

Khách hàng Đăng nhập → Chọn Khai thác báo cáo và làm theo hướng dẫn. Khách hàng vay cá nhân thì đăng nhập trên app CIC credit connect, còn khách hàng vay tổ chức sẽ đăng nhập trên website.

BƯỚC 2

Chọn Mua Báo cáo → Nhập mã OTP để hoàn tất giao dịch.

BƯỚC 3

Chọn “Xem” hoặc “Tải về” để xem báo cáo trên màn hình hoặc tải báo cáo về máy.

Việc thường xuyên kiểm tra điểm tín dụng sẽ giúp ta xác định được năng lực thanh toán của bản thân một cách hợp lý cũng như rõ ràng vì nó được các tổ chức tài chính công nhận. Đồng thời thông qua đó, ta có thể kiểm soát tình hình tài chính của mình và lập kế hoạch cải thiện nếu điểm tín dụng của ta đang xấu. Thật tốt nếu điểm tín dụng của ta đã ở mức cao, nhưng ta cũng không nên chủ quan mà phải không ngừng kiểm tra điểm tín dụng của mình và duy trì nó ở mức cao.

Duy trì điểm tín dụng ở mức cao

Sau đây là một số nguyên tắc giúp bạn nâng cao điểm tín dụng của mình.

THANH TOÁN HÓA ĐƠN ĐÚNG HẠN

Việc thanh toán đúng hạn trong 6 tháng liên tiếp có thể tạo ra sự khác biệt đáng kể trong điểm số của bạn. Vì khi đó, các giao dịch của bạn đều không để lại dư nợ và không bị dồn nợ qua kỳ hạn sau nên sẽ được chấm điểm tín dụng cao hơn theo tỷ lệ phần trăm thanh toán của bạn. Cứ như vậy tích điểm cho 6 tháng liên tiếp thì điểm tín dụng của bạn sẽ được nâng cao đáng kể cũng như xây dựng được một lịch sử tín dụng tốt.

Ngoài ra, lịch sử tín dụng xấu sẽ tồn tại trong khoảng ít nhất 4-5 năm và bạn không thể nào thay đổi được. Nếu có nhiều khoản nợ cùng một lúc, bạn nên có kế hoạch trả dần số dư nợ. Càng trả bớt nợ thì khả năng được vay tiền ngân hàng lại sau này của bạn sẽ cao hơn. Không những vậy, bạn cũng cần lưu ý rằng việc thanh toán chậm hoặc quên thanh toán không chỉ làm giảm điểm tín dụng của bạn mà còn dẫn đến phí chậm thanh toán và lãi phạt rất cao.

TĂNG HẠN MỨC TÍN DỤNG

Liên quan đến tỷ lệ sử dụng nợ (tỷ số) so với hạn mức tín dụng (mẫu số), nếu tăng hạn mức tín dụng (tức là tăng mẫu số của tỷ lệ) thì tỷ lệ sử dụng nợ sẽ giảm. Điều này đồng nghĩa là khả năng thanh toán của bạn được đảm bảo hơn khiến điểm tín dụng được cải thiện cao hơn. Hơn thế nữa, hãy nhớ rằng khi tài khoản của bạn ở trạng thái tài khoản tốt, bạn sẽ được tăng hạn mức tín dụng vì đây là cách ngân hàng hỗ trợ để bạn thoải mái tiêu dùng nhiều hơn với số tiền sẵn có nhiều hơn.

CHỈ VAY THÊM/ MỞ THÊM THẺ TÍN DỤNG MỚI KHI THỰC SỰ CẦN THIẾT

Bạn cần đánh giá nhu cầu vay của mình dựa trên mức thu nhập hiện tại để đảm bảo luôn làm chủ được khoản vay cũng như kiểm soát được số điểm tín dụng của mình. Nguyên nhân là vì hiện nay, nhiều người muốn tạo nhiều thẻ tín dụng ở nhiều ngân hàng, tổ chức tài chính khác nhau chỉ nhằm kiếm được nhiều ưu đãi hơn. Tuy nhiên, đối với thẻ tín dụng, các chuyên gia tài chính khuyên mỗi người chỉ nên mở tối đa là hai thẻ: vừa giúp bạn đa dạng hóa các ưu đãi, khoản vay tiêu dùng, thêm cơ sở đánh giá điểm tín dụng ở các loại thẻ khác nhau, vừa dễ quản lý cũng như hạn chế các rủi ro và khoản phí không cần thiết.

Với bộ nguyên tắc trên, bạn có thể tạo đà đưa mức điểm tín dụng của mình lên mức cao hơn, đồng thời duy trì nó để tạo một lịch sử tín dụng lâu dài và vững chắc.

THEO DÕI BÁO CÁO TÍN DỤNG THƯỜNG XUYÊN

Điều này sẽ giúp bạn thường xuyên cập nhật được tỷ lệ sử dụng nợ tín dụng của bạn để lập kế hoạch tiêu dùng hiệu quả và hạn chế các khoản chi tiêu không cần thiết nhằm nâng cao điểm tín dụng. Hơn thế nữa, khi bạn chú ý theo dõi báo cáo tín dụng, bạn sẽ có thể nhanh chóng phát hiện các dữ kiện không chính xác một cách kịp thời để ngăn chặn các hành động ảnh hưởng tiêu cực đến điểm tín dụng của bạn, ví dụ như các khoản vay lớn được thực hiện bởi tài khoản của bạn nhưng không phải do bạn yêu cầu sẽ làm tăng khoản nợ vay,...

Chương 04

Quản lý rủi ro tín dụng

CHƯƠNG 4 QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG**QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG**

TRƯỚC KHI BẠN TÌM HIỂU CÁC LOẠI RỦI RO TRONG TÀI CHÍNH CÁ NHÂN, BẠN CẦN PHẢI HIỂU RÕ RỦI RO LÀ GÌ VÀ NGUYÊN NHÂN NÀO NÓ XUẤT HIỆN TRONG CUỘC SỐNG CỦA CHÚNG TA.

Có thể hiểu rủi ro là một sự việc không mong muốn xảy ra với con người. Nó gây ra những hậu quả, thiệt hại mà chúng ta không biết, không lường trước được về không gian, thời gian, cũng như mức độ nghiêm trọng. Như vậy, những gì con người cố ý gây ra cho chính mình, những gì lường trước được về không gian và thời gian xảy ra thì không phải là rủi ro.

Càng ngày thế giới mà chúng ta đang sống càng tiềm ẩn nhiều rủi ro. Mỗi ngày trôi qua lại xuất hiện thêm những loại rủi ro mới, chưa từng có trong quá khứ. Ví dụ như rủi ro về tai nạn giao thông, dù bạn lái xe rất tập trung, lái đúng làn đường, đúng tốc độ quy định, nhưng tỷ lệ bạn bị tai nạn vẫn có thể xảy ra do sự bất cẩn từ những người tham gia giao thông khác. Hay đại dịch Covid19- gây ra biết bao thiệt hại nặng nề cho toàn nhân loại về nhân mạng và kinh tế, không ai có thể tưởng tượng nổi có một đại dịch có thể đánh bại cả nền y khoa tiên tiến của nhân loại một cách toàn diện và sâu sắc đến như vậy.

Về mặt phân loại rủi ro, chúng ta sẽ có thể chia làm nhiều loại rủi ro khác nhau dựa theo các tiêu chí phân loại. Ví dụ nếu phân loại rủi ro theo nguồn gốc thì chúng ta có rủi ro thiên tai, rủi ro chính trị, rủi ro kinh tế,... Nếu đi theo các ngành nghề trong xã hội thì chúng ta có rủi ro trong công nghiệp, rủi ro trong ngân hàng, rủi ro trong giáo dục.

Về mặt đánh giá rủi ro, thông thường, người ta sẽ dùng hai tiêu chí:

TẦN SUẤT XUẤT HIỆN RỦI RO

Là số lần có thể xảy ra rủi ro trong một khoảng thời gian nhất định hay khoảng cách thời gian trung bình giữa các lần rủi ro xuất hiện. Ví dụ, số vụ tai nạn giao thông có tổn thất về nhân mạng tại TP.HCM trong một tháng, hay chu kỳ thời gian xảy ra một đợt lũ nghiêm trọng gây tổn thất lớn tại miền Trung, so với mức độ tổn thất trung bình hằng năm.

MỨC ĐỘ NGHIÊM TRỌNG CỦA RỦI RO

Là mức độ hay giá trị của các thiệt hại gây ra bởi rủi ro. Đó có thể là tổn thất về vật chất, tinh thần, hay nghiêm trọng hơn đó là sức khỏe và tính mạng con người. Đối tượng chịu ảnh hưởng của rủi ro khác nhau thì thiệt hại họ gánh chịu cũng khác nhau.

Vậy thì chúng ta cần làm gì để nhận diện, phân tích và xử lý các rủi ro? Đó chính là các công việc cần làm của quản trị rủi ro. Mục tiêu cuối cùng của quản trị rủi ro là giúp chúng ta loại bỏ hoặc có chiến lược đối phó với những rủi ro có thể cản trở mục tiêu của mình.

CÁC BƯỚC CHÍNH TRONG VIỆC QUẢN LÝ RỦI RO BAO GỒM

BƯỚC 1

XÁC ĐỊNH PHẠM VI RỦI RO

Dự đoán tất cả các trường hợp có thể xảy ra, nhưng trong một phạm vi cụ thể. Ví dụ như khi chúng ta muốn tính toán tài chính dự phòng cho việc nuôi dạy con cái thì chúng ta cần liệt kê các rủi ro liên quan đến nguyên nhân gây mất thu nhập ngắn hạn và dài hạn của cha mẹ, bao gồm cả những rủi ro về sức khỏe và thu nhập của cha mẹ. Còn khi bắt đầu một khoản vay, thì phạm vi rủi ro sẽ khác, ngoài những rủi ro về mất thu nhập giống như ví dụ trước thì nó còn bao gồm cả việc lãi suất tăng nhanh đột ngột do môi trường kinh tế vĩ mô hoặc chúng ta trả nợ chậm gây phát sinh thêm lãi phạt.

BƯỚC 2

XÁC ĐỊNH RỦI RO

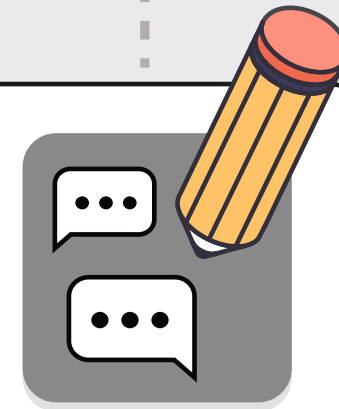
Lập ra danh mục các trường hợp có thể xảy ra rủi ro dựa trên kiến thức và kinh nghiệm quá khứ. Sau đó liệt kê chúng vào một danh sách theo tần suất và mức độ ảnh hưởng.

BƯỚC 3

PHÂN TÍCH VÀ ĐÁNH GIÁ RỦI RO

Khi xác định được các loại rủi ro cụ thể, chúng ta bắt đầu xem xét và phân tích từng đầu mục rủi ro nguyên nhân, xác suất xảy ra và các thiệt hại đi kèm để hiểu rõ hơn về cách nó có thể ảnh hưởng đến các kế hoạch và mục tiêu của chúng ta.

BƯỚC 4

LÊN KẾ HOẠCH PHÒNG NGỪA VÀ KIỂM SOÁT RỦI RO

Ước tính tác động của các rủi ro khác nhau và các kịch bản diễn biến nếu nguy cơ xảy ra, bao gồm việc giảm tần suất và mức độ nghiêm trọng của những rủi ro, cách thức phòng ngừa rủi ro tái diễn và các kế hoạch ứng phó cụ thể khi rủi ro xảy ra.

BƯỚC 5

THỰC HIỆN VÀ THEO DÕI KẾ HOẠCH QUẢN TRỊ RỦI RO

Tiến hành thực hiện theo kế hoạch đã đề ra và theo dõi tiến độ thực hiện nhằm đảm bảo tuân thủ theo kế hoạch cũng như điều chỉnh kịp thời khi rủi ro xảy ra. Ví dụ, chúng ta quyết định mua bảo hiểm nhân thọ cho bản thân để bảo vệ gia đình khỏi các biến cố lớn trong cuộc sống. Nếu vậy ở bước này chúng ta sẽ đi tìm hiểu, lựa chọn và tiến hành ký hợp đồng bảo hiểm trong khoản thời gian hạn định đã lên kế hoạch, tránh kéo dài cho đến khi biến cố xảy ra thì đã muộn.

BƯỚC 6

ĐỊNH KỲ RÀ SOÁT LẠI KẾ HOẠCH QUẢN TRỊ RỦI RO

Quản trị rủi ro là một quá trình liên tục và không kết thúc ngay cả khi rủi ro đã được xác định và giảm thiểu. Các rủi ro đã được tính đến và kế hoạch ứng phó cần được xem xét, điều chỉnh và cập nhật định kỳ, có thể là hằng năm.

CHƯƠNG 4 QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG**RỦI RO CHO NGƯỜI ĐI VAY**

Có một kế hoạch quản trị rủi ro tốt và kịp thời mang lại nhiều lợi ích thiết thực. Trước tiên, quản trị rủi ro giúp chúng ta hiểu được những rủi ro có thể xảy ra để tránh thiệt hại không đáng có, có thêm thời gian lên kế hoạch ngăn chặn trước khi rủi ro xảy ra. Bên cạnh đó, kế hoạch quản trị rủi ro tốt còn giúp chúng ta gia tăng lợi nhuận và giảm thiểu thiệt hại trong việc đầu tư và tích lũy tài sản. Tiếp đó, quản trị rủi ro sẽ cho chúng ta cái nhìn toàn diện để có thể chỉ ra và loại bỏ những chi phí không cần thiết. Cuối cùng, quản trị rủi ro giúp chúng ta có sự an tâm, thanh thản trong tinh thần để luôn tận hưởng cuộc sống và ứng phó với các biến cố trong cuộc sống một cách nhẹ nhàng.

Trước khi bắt đầu tìm đến một khoản vay nào đó, ít khi nào chúng ta đặt câu hỏi “Có thật sự cần phải vay cho nhu cầu chi tiêu này hay không?”. Thực ra tốt nhất là chúng ta nên có cho bản thân mình một phương pháp để xem xét trước khi quyết định tham gia vào bất kỳ khoản tín dụng nào, cho dù là vay tín chấp hay vay thế chấp. Lợi ích đầu tiên của việc ngồi xuống và xem xét thấu đáo lợi hại của một quyết định quan trọng đó là ít nhất nó giúp chúng ta bình tâm lại và trở nên sáng suốt hơn. Những cảm xúc nhất thời sẽ nhanh chóng được kiểm soát lại và không chi phối ta đưa ra quyết định tài chính quan trọng. Và việc đo lường cụ thể bằng các con số trong 5 đề mục sau sẽ cho chúng ta bức tranh trọn vẹn hơn rất nhiều.

1. TÌNH HÌNH TÀI CHÍNH CỦA NGƯỜI ĐI VAY

Đánh giá về dòng tiền thu nhập – chi tiêu, cần xem xét hai yếu tố:

Phần tiền dư ra mỗi tháng mà chúng ta có

Tính ổn định của phần tiền dư này (đều đặn hay trời sập thất thường)

Mục đích là để giúp chúng ta cân nhắc chọn mức trả nợ định kỳ cho khoản vay.

ĐÁNH GIÁ VỀ TÌNH HÌNH TÀI SẢN:

Danh mục tài sản đang có gì (tiền tiết kiệm, nhà đất thừa kế từ người thân, xe cộ, nhà cửa,...)?

Tính thanh khoản: Nếu cần phải sử dụng một phần tài sản này để trả nợ thì có thể bán khoản nào trước, có bán một phần hay phải bán hết, thời gian cần để bán là bao lâu,...?

Mục đích là để tăng thêm khả năng trả nợ nếu chúng ta bị gián đoạn thu nhập đột ngột trong một khoản thời gian hoặc tăng chi phí vì một số vấn đề gia đình (ốm đau, lo cho người thân ốm đau, sửa chữa nhà cửa,...).

Cũng với khoản dư trên, nếu đột nhiên có sự cố phát sinh, ví dụ như xe máy của Mai bị hư hỏng nặng và phải dùng hết số tiền đang có, kể cả tiền trả khoản vay cố định mua laptop tháng này, cô phải tìm cách bán một phần tài sản mình có để trả nợ. Để làm được điều đó, Mai cần xem trong danh mục tài sản của mình có món đồ hoặc khoản tiền nào có thể trích ra và quy đổi thành tiền mặt nhanh chóng để Mai có thể thanh toán khoản vay. Mai xác định có hai khoản cô có thể dùng trong trường hợp này là tiền tiết kiệm trong ngân hàng và chiếc xe đạp cũ của cô. Thay vì việc đăng bán và chờ người mua xe đạp, Mai có thể đến ngân hàng và thao tác rút tiền tiết kiệm nhanh hơn nên phần tài sản này sẽ được ưu tiên dùng trước để chi trả cho khoản vay của cô.

2. MỤC ĐÍCH CỦA KHOẢN VAY

NẾU LÀ KHOẢN VAY DÙNG ĐỂ MUA TÀI SẢN CÓ TIỀM NĂNG TĂNG GIÁ TRỊ TRONG TƯƠNG LAI (NHÀ, ĐẤT, CĂN HỘ) THÌ CHÚNG TA SẼ XEM XÉT TRÊN NHIỀU YẾU TỐ NHƯ GIÁ TRỊ TÀI SẢN, TỶ LỆ VAY ĐƯỢC GIẢI NGÂN, TÍNH THANH KHOẢN CỦA TÀI SẢN,...

Ví dụ trong tương lai, Tuấn muốn mua một căn nhà ở Đà Lạt để có được nơi ở lâu dài sau này, anh cần xác định giá trị căn nhà này trong hiện tại và tương lai ước chừng là bao nhiêu, và nếu có việc gấp cần bán thì có thể bán được căn nhà để lấy lại tiền nhanh không.

Nếu là các khoản vay tiêu dùng và/hoặc sử dụng một phần cho mục tiêu công việc (xe cộ, điện thoại, laptop, đồ điện máy gia dụng, nội thất) thì do đây là các món hàng mà giá trị khi thanh lý sẽ giảm dần theo thời gian nên chúng ta cần cân nhắc kỹ các yếu tố sau:

Giá trị sử dụng: Món hàng thật sự cần thiết phải mua và không có phương án thay thế nào khác có thể đáp ứng nhu cầu tương đương của bản thân.

Tính tương đồng: Có món hàng nào có tính năng tương tự với mức giá hợp lý và phù hợp hơn với ngân sách của bản thân, thay vì đi vay không? Việc nghiên cứu kỹ câu hỏi này sẽ giúp chúng ta hiểu rõ về chức năng sử dụng của món hàng so với các món hàng tương đồng trên thị trường.

Ví dụ nếu Mai muốn mua một chiếc laptop có thiết kế hiện đại, trẻ trung, giá thành hợp lý, cô có thể lựa chọn các dòng khác có ưu điểm tương tự như Acer, Asus,... Tuy nhiên, nếu Mai cần mua chiếc laptop có tính bảo mật cao và hiệu năng tốt để phục vụ cho công việc của mình và sử dụng lâu dài, cô có thể cân nhắc vay tiêu dùng để mua chiếc máy tính giá trị cao như Macbook, Microsoft Surface,... Giá trị của chiếc máy Mai mua cần được cân nhắc, so sánh cho phù hợp với mục đích và nhu cầu sử dụng của bản thân Mai.

3. ĐẶC TÍNH CỦA NGƯỜI ĐI VAY

Đặc tính của người đi vay có thể được đánh giá qua Độ tuổi, Sức khỏe và Khả năng chịu áp lực và rủi ro (Khẩu vị rủi ro).

VỀ ĐỘ TUỔI, khi bạn còn trẻ và hành trình tạo dựng thu nhập còn dài như Tuấn và Mai, bạn có khả năng trả nợ dễ dàng và linh hoạt hơn rất nhiều so với ba mẹ của bạn hay những người ở độ tuổi 60-50, khi sức lao động của họ đã giảm.

VỀ SỨC KHỎE, nếu bạn hoàn toàn khỏe mạnh thì rõ ràng khả năng tạo dựng thu nhập của bạn sẽ ổn định hơn một người có vấn đề về sức khỏe, do đó, việc trả nợ vay cũng sẽ có tính khả thi cao hơn, và ngược lại.

Yếu tố cuối cùng – **KHẢ NĂNG CHỊU ĐỤNG ÁP LỰC VÀ RỦI RO** – có phần chủ quan và khó đánh giá hơn. Lý do là vì đây là yếu tố chỉ có bản thân bạn chứ ít công ty tài chính nào có thể đánh giá thay bạn được. Không ai khác ngoài chính bản thân bạn mới cảm nhận và đánh giá được tinh thần của mình khi đối diện với các khoản vay và việc phải chi tiêu dè sẻn cho những tháng sắp tới để tập trung trả nợ. Sau khi tìm hiểu Thông tin của gói vay và Các phương án phòng ngừa rủi ro, chúng ta sẽ có một bài trắc nghiệm đánh giá khẩu vị rủi ro giúp bạn hiểu thêm về đặc tính của người đi vay.

Khẩu vị rủi ro

Hãy cùng kiểm tra khẩu vị rủi ro của bản thân bằng cách làm bài trắc nghiệm sau đây.

BẢNG CÂU HỎI ĐÁNH GIÁ KHẨU VỊ RỦI RO Áp dụng để cân nhắc việc mở khoản vay		
Bảng câu hỏi về khẩu vị rủi ro này được thiết kế để giúp bạn hiểu rõ hơn về khả năng chấp nhận rủi ro của mình, đồng thời xem xét tính phù hợp của khoản vay đối với tình hình tài chính hiện tại và nhu cầu thật sự của bạn khi vay. Điều này giúp chúng ta trả lời cho câu hỏi “CÓ THẬT SỰ CẦN PHẢI VAY CHO NHU CẦU CHI TIẾT NÀY HAY KHÔNG?” và khả năng thích ứng của bản thân khi quản lý khoản vay sau này.		
1. Điều nào sau đây mô tả đúng nhất về giai đoạn hiện tại của cuộc đời bạn?	Điểm	Bạn
Độc thân với ít ràng buộc tài chính. Bạn đang muốn tích lũy tài sản cho tương lai. Gia đình bạn có tiềm lực tài chính đáng kể và bạn có thể sẽ nhận được một số khoản thừa kế về nhà cửa, đất đai. Bạn có một số tiền trong tài khoản để luôn sẵn sàng thanh toán cho các nhu cầu tiêu dùng như xe hơi, quần áo, du lịch và giải trí.	50	
Độc thân với ràng buộc tài chính. Bạn đang muốn tích lũy tài sản cho tương lai. Gia đình bạn không dư dả tài chính và bạn phải hỗ trợ thêm để lo cho gia đình trong dài hạn. Tuy nhiên, khoản hỗ trợ chiếm không quá 15% tổng thu nhập của bạn.	40	
Cặp vợ chồng chưa có con. Bạn có thể đang chuẩn bị cho tương lai bằng cách xây dựng và trang bị cho một ngôi nhà. Có rất nhiều thứ bạn cần mua. Hiện tại bạn có thể khá giả hơn về mặt tài chính so với tương lai.	35	

Gia đình có con nhỏ. Nhiều khả năng bạn đang trong giai đoạn mua nhà. Bạn có một khoản thế chấp và một số tiền tiết kiệm rất nhỏ. Bạn có thể không hài lòng với tình hình tài chính hiện tại và số tiền mình tiết kiệm được.	30	
Gia đình lâu năm. Bạn đang ở trong những năm thu nhập cao nhất và phải kiểm soát thế chấp (nếu có). Bạn có thể sở hữu doanh nghiệp riêng, con cái đã lớn và cần ít sự giám sát hơn. Bạn đang bắt đầu nghĩ đến việc nghỉ hưu, mặc dù có thể còn nhiều năm nữa mới đến tuổi hưu.	20	
Chuẩn bị nghỉ hưu. Bạn có thể đã sở hữu nhà riêng của mình và có ít ràng buộc tài chính; tuy nhiên, bạn muốn đảm bảo rằng bạn có thể đủ khả năng để nghỉ hưu thoải mái. Bạn quan tâm đến du lịch, giải trí và tự giáo dục.	10	

2. Mức tăng trưởng thu nhập trung bình hàng năm trong 3 năm gần nhất của bạn?	Điểm	Bạn
Giảm trong khoảng 5%	10	
Gần như không tăng trưởng	20	
3 - 8% một năm	30	
8 - 15% một năm	40	
Hơn 15% một năm	50	
3. Nếu bạn được lựa chọn, bạn muốn thời hạn của gói vay kéo dài trong bao lâu?		
Càng nhanh càng tốt, tôi rất ghét phải sống trong nợ nần	10	
Dưới 1 năm, tôi không hứng thú với nợ nần	20	
Dưới 3 năm, nợ nần cũng không phải là vấn đề quá lớn	30	
Dưới 5 năm, tôi khá thoải mái với việc vay tiền nếu đó là cần thiết	40	
Dưới 10 năm, tôi nghĩ việc vay nợ là cần thiết để tạo dựng tài sản và thỏa mãn các nhu cầu chi tiêu cần thiết cho cuộc sống của mỗi cá nhân	45	
Trên 10 năm, tôi luôn muốn đẩy nhanh quá trình tạo dựng tài sản và thỏa mãn các nhu cầu chi tiêu cần thiết lẫn chi tiêu cho nhu cầu tận hưởng cuộc sống của mình	50	

4. Mức độ hiểu biết của bạn với các loại hình vay khác nhau?	Điểm	Bạn
Hầu như không biết, không quan tâm	10	
Không biết nhiều lắm	20	
Có đủ kinh nghiệm để hiểu tầm quan trọng của việc nắm rõ thông tin về khoản vay như thời gian vay, lãi suất, phí phạt trả chậm,...	30	
Từng dành nhiều thời gian để tìm hiểu kiến thức về tín dụng và thông tin các khoản vay trên thị trường để đi tìm khoản vay tốt nhất cho mình	40	
Có kinh nghiệm với tất cả các loại hình vay, từ tín chấp đến thế chấp	50	
5. Mục đích chi tiêu của khoản vay mà bạn đang cân nhắc?		
Vay tiêu dùng để mua vật dụng theo sở thích, không ảnh hưởng nhiều đến cuộc sống hiện tại	10	
Vay tiêu dùng để mua vật dụng theo sở thích và cũng đang là một nhu cầu cần phải có trong cuộc sống	20	
Vay tiêu dùng để mua vật dụng phục vụ cho công việc tạo ra nguồn thu cho bản thân	30	
Vay để phục vụ cho nhu cầu rất cấp bách cho cuộc sống (sửa nhà) hoặc công việc (thêm vốn để mở rộng mô hình kinh doanh đang vận hành hiệu quả và ổn định)	40	
Vay để mua tài sản giá trị cao và tính rủi ro thấp để phục vụ cho nhu cầu thiết yếu của cuộc sống (mua nhà)	50	

MÔ TẢ KẾT QUẢ KHẨU VỊ RỦI RO

60 - 80: KHÔNG NÊN VAY

Bạn đang có nguồn thu nhập không ổn định cùng hiểu biết quá ít về thị trường tín dụng. Ngoài ra, nhu cầu thật sự cho khoản vay cũng không cần thiết để bạn phải đi vay. Bạn nên xem xét tích lũy thêm tiền tiết kiệm hoặc tìm một phương án chi tiêu thay thế phù hợp hơn.

81 - 120: KHÔNG QUÁ TRỌNG YẾU

Bạn có thể cân nhắc việc đi vay, tuy nhiên, cần đảm bảo thu nhập ổn định trong ít nhất 6 - 12 tháng tới. Việc tìm hiểu kỹ thông tin gói vay là rất cần thiết vì sẽ giúp bạn tìm được lãi suất tốt và dự trù các phương án quản lý rủi ro sau này cho bản thân.

121 - 180: CÂN BẰNG

Bạn đang trong tình trạng thoải mái để xem xét tham gia một khoản vay cho nhu cầu chi tiêu của mình. Việc trả nợ có thể nằm trong khả năng và sự tính toán của bạn. Tuy nhiên, cũng cần xem xét kỹ nội dung của khoản vay như giá trị vay, thời gian vay và các điều khoản ràng buộc khác trong hợp đồng.

181 - 230: NÊN BẮT ĐẦU KHOẢN VAY

Thu nhập ổn định và tỷ lệ thu nhập dành ra để trả nợ không quá lớn là hai yếu tố chính giúp bạn hoàn toàn thuận lợi để cân nhắc việc đăng ký khoản vay này. Bạn chỉ cần xem xét kỹ nội dung của khoản vay như giá trị vay, thời gian vay và các điều khoản ràng buộc khác trong hợp đồng.

231 - 300: PHẢI ĐI VAY

Với bạn, việc đi vay là vô cùng cần thiết nên không có lý do gì để không xem xét đi vay. Bạn có thu nhập ổn định, bạn có hiểu biết và kinh nghiệm phong phú về tín dụng tiêu dùng. Khoản vay cũng không quá đáng kể so với khả năng tạo thu nhập của bạn. Quan trọng là với khoản vay này, bạn có thể đạt được mục tiêu và nhu cầu tài chính trong tương lai như kỳ vọng.

6. Tổng số tiền cả gốc và lãi cần trả hằng tháng đang chiếm bao nhiêu phần trăm so với thu nhập của bạn?	Điểm	Bạn
Dưới 5%	50	
Dưới 10%	40	
Dưới 15%	30	
Dưới 20%	20	
Dưới 25%	10	
Dưới 30%		
Tổng số điểm		

4. THÔNG TIN CỦA GÓI VAY

Thông tin của gói vay bao gồm giá trị vay, tỷ trọng vốn vay trên tổng tài sản, cơ cấu lãi vay, mức trả nợ gốc và lãi hằng tháng, khoản phí trả nợ trước hạn và các điều kiện khác trong hợp đồng tín dụng.

Ví dụ, Tuấn tổng hợp được nhiều thông tin gói vay từ các tổ chức tài chính khác nhau. Để chọn gói vay phù hợp, anh cần so sánh những chỉ tiêu trên giữa các gói vay cũng như điều kiện đi kèm và đặt mức độ ưu tiên. Vì thường những nơi có lãi suất tốt hơn sẽ đi kèm với điều kiện xét duyệt để giải ngân cũng khó hơn vì nguyên tắc cơ bản là lợi nhuận cao sẽ đi kèm với rủi ro lớn. Anh cũng ưu tiên vay tại các ngân hàng hoặc công ty tài chính lớn vì họ sẽ luôn có mức lãi suất tốt hơn các đơn vị với quy mô nhỏ mà mức độ uy tín lại cao.

5. CÁC PHƯƠNG ÁN PHÒNG NGỪA SỰ CỐ

Việc dự trù sẵn các tình huống xấu có thể xảy ra cho thu nhập và tài sản của bản thân trong suốt thời gian đang trả nợ vay, đồng thời chuẩn bị giải pháp trong các tình huống xấu đó sẽ giúp bạn luôn trong vị thế tài chính và tâm lý vững vàng hơn khi bắt đầu cam kết với bất kỳ một khoản vay nào.

Nếu sau khi đánh giá, ta cảm thấy gói vay quá rủi ro cho bản thân và gia đình thì ta có thể dừng tạm thời và chuẩn bị tài chính chu đáo hơn trước khi sử dụng tín dụng cho các mục đích tiêu dùng và tích lũy tài sản của bản thân.

Ví dụ, nếu khoản vay phải trả cố định mỗi tháng vượt mức tiền dư ra mà Mai để dành được hằng tháng, khiến cô phải mượn thêm của người thân hoặc cắt giảm các chi tiêu cơ bản như việc ăn uống của mình để chi trả thì chắc chắn Mai cần cân nhắc nhiều, thậm chí là từ chối khoản vay này.

Cuối cùng, sau khi đã trải qua 5 bước đánh giá trên, nếu bạn vẫn cảm thấy tự tin có thể đi vay thì lúc này bạn cũng an tâm rằng mức rủi ro của quyết định vay đã được giảm xuống và độ tin cậy trong quyết định này cũng được lượng hóa cụ thể hơn. Thực tế, nếu bản thân bạn có sự chuẩn bị kỹ lưỡng, có các phương án cụ thể để xử lý cũng như có sự chuẩn bị tốt về tâm lý thì việc giải quyết các áp lực tài chính sẽ nhẹ nhàng và hiệu quả hơn rất nhiều.

CHƯƠNG 4 QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG

KẾ HOẠCH TRẢ NỢ

Khi bạn đã đưa ra một quyết định nói “Có” hay “Không” với khoản vay, bước tiếp theo cần tính đến là việc trả nợ như thế nào, cần phải tiết kiệm ra sao, cắt giảm chi tiêu trong những khoản nào, và quan trọng là có nên trả dứt điểm hay trả theo đúng tiến độ,...

Việc tính toán và sắp xếp phương án trả nợ không phù hợp và thiếu hiệu quả có thể dẫn đến các áp lực tài chính đáng kể, vô tình làm ảnh hưởng đến cuộc sống thường ngày của bản thân và gia đình. Thông thường con người ta luôn có xu hướng bất an và lo lắng trước những điều không rõ ràng và không lường trước về hậu quả phải đối mặt. Ngược lại, cho dù đứng trước áp lực hay khó khăn nào, nếu bản thân có sự chuẩn bị kỹ lưỡng, có các phương án cụ thể để xử lý cũng như có sự chuẩn bị về tâm lý thì việc giải quyết vấn đề sẽ nhẹ nhàng và hiệu quả hơn rất nhiều.

Như chúng ta đã đề cập, về cơ bản, thì nợ vay có thể phân thành hai loại dựa theo tiêu chí có hay không có tài sản để đảm bảo cho việc thanh toán.

Và lẽ tất nhiên, khoản vay tiêu dùng với hình thức tín chấp sẽ có lãi suất cao hơn so với lãi suất gửi tiết kiệm hoặc thậm chí so với mức tăng lương hằng năm của bạn. Cho nên, tối thiểu bạn cần tuân thủ lịch trả nợ đã ký với bên cho vay, còn không thì nếu bạn trả được sớm hơn thì quá tốt.

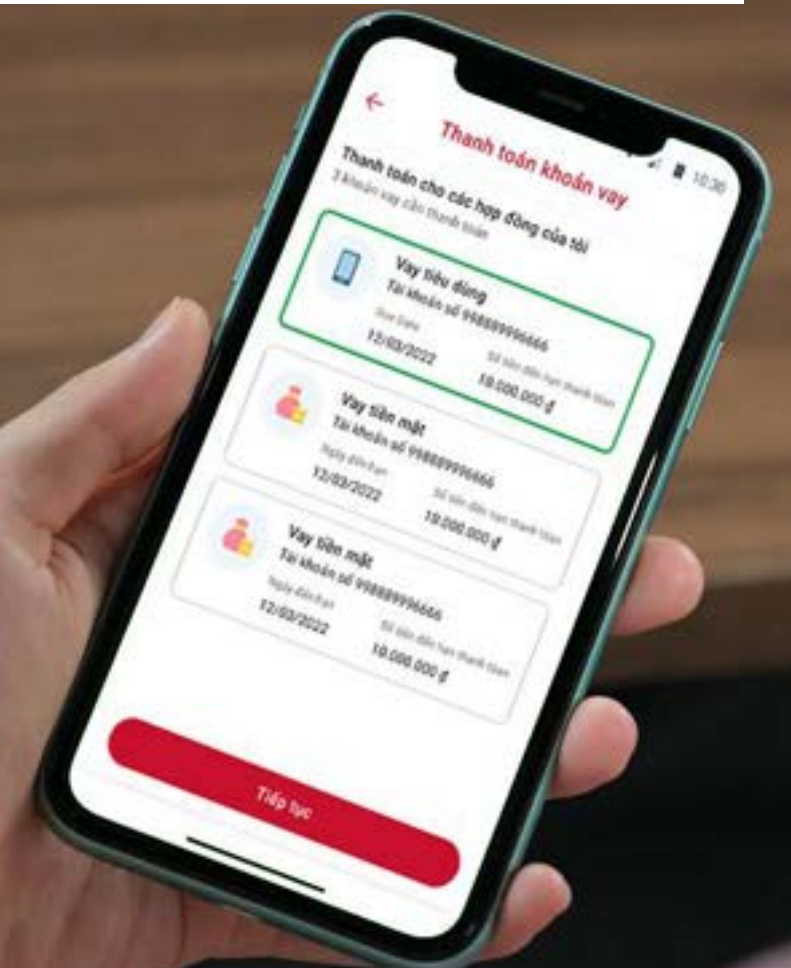
Và để có một kế hoạch trả nợ tốt thì không đơn giản chỉ là để dành tiền hằng tháng từ thu nhập có được, mà chúng ta sẽ cần thêm làm một vài bước sau đây để hoàn chỉnh phương án trả nợ của bản thân.

LIỆT KÊ VÀ PHÂN LOẠI CÁC KHOẢN NỢ

Chúng ta ghi lại tất cả các khoản nợ đang có theo các thông tin chi tiết sau:

Mục đích khoản vay	Giá trị dư nợ còn lại	Lãi vay	Nơi vay	Khoản trả nợ – gốc	Khoản trả nợ – lãi	Thời điểm trả hết nợ
Mua xe máy	30 triệu	15%	Home Credit	3 triệu	1.5 triệu	Tháng 03/2023
.....						

Chúng ta cần liệt kê các khoản nợ theo lãi suất từ cao đến thấp vì thứ tự ưu tiên trả nợ cũng nên đi theo thứ tự đó, chưa kể các khoản nợ với lãi suất cao sẽ làm chúng ta tốn nhiều chi phí lãi vay nhất. Việc thanh toán nợ theo thứ tự ưu tiên lãi suất cao trả trước sẽ giúp tiết kiệm được nhiều tiền nhất.

PHÂN BỐ NGUỒN LỰC VÀ THỨ TỰ ƯU TIÊN TRẢ NỢ

BƯỚC 1

Các khoản vay đều có điều khoản tăng lãi suất nếu chúng ta không trả nợ đúng hạn (thông thường mức phạt là 150% mức lãi suất vay tại thời điểm phát sinh thanh toán nợ vay trễ hạn); đồng thời lịch sử tín dụng trên toàn hệ thống ngân hàng cũng sẽ ghi nhận lại sự kiện này và làm giảm điểm tín dụng của chúng ta cho các giao dịch vay về sau (nếu có).

Như vậy, nếu có nhiều hơn một khoản nợ, chúng ta phải phân bổ tiền để có thể thanh toán theo lịch cho tất cả các khoản nợ.

BƯỚC 2

Trong trường hợp chúng ta vẫn còn dư ra một khoản tiền sau khi lấy thu nhập trừ đi các khoản trả nợ theo lịch và các khoản chi tiêu hằng tháng, chúng ta nên cân nhắc sử dụng phần tiền ấy để trả thêm cho khoản nợ đang có lãi suất cao nhất để giảm được nhiều tiền lãi nhất có thể. Tuy nhiên, trong trường hợp này, chúng ta cần lưu ý thêm mức lãi phạt nếu chúng ta trả nợ trước hạn theo hợp đồng tín dụng đã ký.

Ví dụ, Tuấn vừa vay tiêu dùng để mua xe máy (lãi suất 5%/tháng) và mua nhà trong tương lai (lãi suất 9%/quý), anh nên ưu tiên trả khoản vay có mức lãi suất cao hơn là khoản vay mua xe để tránh kéo dài thời gian vay, cũng như tránh việc bị phạt trả chậm.

THỜI GIAN TRẢ NỢ

Trừ khi chúng ta đang có một công việc kinh doanh hay đầu tư nào đó mà hiệu suất sinh lời dự kiến cao hơn so với lãi suất đang vay, còn không thì ưu tiên hàng đầu của chúng ta nên là trả nợ càng nhanh càng tốt. Mục đích là để giảm tiền lãi vay, bên cạnh đó chúng ta cũng tập trung tiết kiệm để trả nợ, tránh việc để các khoản nợ trở thành gánh nặng nếu bất ngờ bị mất thu nhập trong ngắn hạn.

Ví dụ, Mai đột nhiên bị bệnh nặng và trong thời gian ngắn, cô phải dùng toàn bộ tiền lương để chữa trị. Nếu cô có thu nhập khác ngoài lương như tiền học bổng để đảm bảo cho khoản vay, cô nên nhanh chóng chi trả tiền vay dứt điểm để tránh tình hình vay kèm lãi tăng kéo dài mà sức khỏe của cô vẫn chưa thể hồi phục.

CHƯƠNG 4 QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG

VAI TRÒ CỦA QUẢN TRỊ RỦI RO

Việc lên một kế hoạch trả nợ khả thi đôi khi vẫn chưa đảm bảo cho bản thân và gia đình tránh khỏi các áp lực tài chính nếu đột nhiên có biến cố xảy ra trong thời gian chúng ta chưa hoàn tất hết nghĩa vụ trả nợ vay. Rủi ro đó có thể là bệnh tật, thất nghiệp hay tai nạn mà bạn không thể trở tay kịp và rơi vào bế tắc, thậm chí là nợ nần, hoặc xấu hơn là nợ chồng thêm nợ. Cho nên, việc xem xét đầy đủ các rủi ro này và vạch sẵn các phương án xử lý phù hợp (hay còn gọi là quản trị rủi ro) sẽ giúp chúng ta có sự chuẩn bị tốt hơn cả về yếu tố tài chính và tinh thần khi bắt đầu đi vay hoặc trong quá trình trả nợ vay.

RỦI RO ĐẾN TỪ BÊN CHO VAY

RỦI RO VỀ LÃI SUẤT

Nếu không có quy định cụ thể thì trong trường hợp tình hình kinh tế chung biến động, lãi suất cho vay có thể tăng theo. (Lãi suất cố định thường cao hơn lãi suất thả nổi, nhưng lãi suất thả nổi thì người vay sẽ chịu rủi ro nếu lãi suất tăng). Điều này sẽ làm gia tăng khoản lãi mà người đi vay phải trả, rủi ro này nếu xảy ra thì thường kéo dài trong ít nhất 1 năm hoặc vài năm nên sẽ gây không ít áp lực tài chính và thiệt hại cho người đi vay.

RỦI RO VỀ NỘI DUNG HỢP ĐỒNG

Hợp đồng vay tiêu dùng thường được bên cho vay soạn sẵn rồi đưa bên vay ký nên hầu như rất khó để cá nhân có thể thương lượng điều chỉnh hoặc thông thường người đi vay sẽ bỏ qua và không nghiêm túc đọc kỹ các điều khoản này. Những điều khoản này tất nhiên để ràng buộc người vay về mặt pháp lý, đảm bảo quyền lợi cho bên cho vay, cho đến khi sự cố ngoài ý muốn xảy ra thì bên đi vay sẽ không thể làm gì khác hơn ngoài việc phải tuân thủ theo đúng nội dung hợp đồng đã ký.

CÁC PHƯƠNG ÁN PHÒNG NGỪA RỦI RO

Đối với vấn đề về lãi suất, nếu lãi suất tăng đột ngột và dự kiến sẽ tổn của người đi vay rất nhiều chi phí lãi vay so với tỷ lệ tăng trưởng thu nhập hiện tại thì chúng ta cần sớm xem xét bước sau để giải quyết vấn đề:

Vay từ người thân và/hoặc dồn hết khoản để dành để tập trung trả dứt điểm phần nợ còn lại càng sớm càng tốt.

Nếu không đủ tiền để xử lý ở bước trên thì chúng ta rà soát lại trong danh mục tài sản của bản thân và gia đình có tài sản nào có thể dùng để thế chấp (nhà cửa, ô tô, đất đai,...) cho tổ chức tín dụng đang cho vay. Mục đích là để chúng ta chuyển sang gói vay thế chấp với mức lãi suất tốt hơn và thông thường còn có ưu đãi lãi suất trong 1 - 2 năm đầu.

Để tránh những rủi ro về mặt pháp lý khi đi vay tiêu dùng, trước khi ký kết bất kỳ hợp đồng vay tiền nào bạn hãy đọc thật cẩn thận nội dung hợp đồng. **HÃY CHÚ Ý XEM XÉT THIẾT HƠN TRONG TẤT CẢ CÁC ĐIỀU KHOẢN. NẾU KHÔNG CHỈNH SỬA ĐƯỢC HỢP ĐỒNG THÌ BẠN VẪN CÓ MỘT LỰA CHỌN KHÁC LÀ TÌM MỘT NƠI KHÁC ĐỂ VAY.**

RỦI RO ĐẾN TỪ NGƯỜI ĐI VAY

RỦI RO VỀ THU NHẬP

Xảy ra trong tình huống khi chúng ta vẫn đang trong quá trình trả nợ vay thì đột nhiên thu nhập bị giảm đáng kể, bị gián đoạn một thời gian (như các đợt phong tỏa kéo dài do dịch Covid) hoặc mất hẳn thu nhập trong một thời gian (bị mất việc).

Ví dụ như trường hợp sức khỏe của Mai không tốt, trong quá trình trả nợ vay thì đột nhiên thu nhập của cô bị gián đoạn một thời gian hoặc thu nhập bị giảm khi làm việc online (như các đợt phong tỏa kéo dài do dịch Covid) hoặc tệ hơn là mất hẳn thu nhập (bị mất việc) thì đây là lúc cô phải dùng đến khoản dự phòng. Tuy nhiên, Mai cần có phương án cụ thể trước khi áp lực tài chính lớn hơn và trở nên mất kiểm soát (việc trả nợ chậm so với tiến độ sẽ làm phát sinh các khoản phạt với lãi suất gấp 150% so với lãi suất theo quy định cùng với lịch sử nợ xấu trong giao dịch làm ảnh hưởng đến việc đi vay sau này của cô, nếu có).

RỦI RO VỀ SỨC KHỎE

Nếu trong quá trình vay, chúng ta gặp tai nạn hoặc các biến cố ảnh hưởng nghiêm trọng đến sức khỏe, làm gián đoạn hoặc mất luôn nguồn thu nhập chính, thì việc trả nợ cũng sẽ đứng trước rất nhiều áp lực cho bản thân và gia đình.

CÁC PHƯƠNG ÁN PHÒNG NGỪA RỦI RO

Giả sử trong thời gian vay, nguồn thu nhập của bạn bị giảm đáng kể và có thể kéo dài trong một khoảng thời gian nhất định, 4 bước sau có thể được xem xét tuần tự để giải quyết:

SỬ DỤNG QUỸ DỰ PHÒNG

Ví dụ, Mai cần mua ngay một chiếc máy tính mới giá trị 30 triệu. Mai sẽ sử dụng khoản tiết kiệm 10 triệu của mình đã để dành từ thời mới đi đại học.

TÌM ĐẾN CÁC NGUỒN TÍN DỤNG HỖ TRỢ

(người thân) hoặc nguồn được thừa kế với lãi suất ngang với lãi suất bạn đang trả và có thể gia hạn thời gian trả nợ cho bạn.

Lúc này Mai còn thiếu 20 triệu, Mai có thể hỏi gia đình hoặc xem các công ty tài chính có thể hỗ trợ thêm cho cô hay không.

TÌM CÁCH TÁI CƠ CẤU KHOẢN NỢ

(bạn sẽ cần tìm đến chuyên gia tư vấn về tín dụng). Mai có thể tìm chuyên gia tư vấn về tín dụng để lập kế hoạch trả khoản vay tiêu dùng một cách khoa học hơn dựa trên cơ cấu phân chia các khoản vay theo giá trị, lãi suất và thời hạn rõ ràng.

Mẹ Mai từ chối tài trợ mua máy cho Mai vì bà cho rằng chiếc máy tính 30 triệu không thực sự cần thiết. Mai có thể liên hệ với công ty tín dụng để xin tư vấn về các khoản vay tiêu dùng hợp lý cho trường hợp của mình.

BÁN TÀI SẢN ĐỂ XỬ LÝ NỢ

nếu việc mất thu nhập sẽ còn kéo dài và không có kế hoạch nào để thay thế toàn bộ/ một phần trong ngắn hạn.

Mai thấy việc vay càng nhiều tiền thì mức lãi suất mình phải trả sẽ càng cao hơn. Cô quyết định thanh lý bớt một số đồ dùng có giá trị của bản thân để giảm khoản vay đến mức tối thiểu.

Tổng kết lại, trước tiên chúng ta cần đi theo quy trình 5 bước để xác định mức độ cần thiết cũng như mức độ sẵn sàng đối diện với áp lực tài chính khi đi vay tiêu dùng của bản thân. Nhờ đó ta sẽ có cái nhìn rõ ràng về những rủi ro từ nhiều phía để có được phương án giải quyết phù hợp cho hoàn cảnh của mình. Có thể nói, nếu đã quyết định chọn vay tiêu dùng, việc hiểu bản thân, hiểu các gói vay từ những rủi ro đến lợi ích mà chúng đem lại là điều vô cùng cần thiết để quản lý các khoản nợ nói riêng và quản lý tài chính của chúng ta nói chung.

CHƯƠNG 4 QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG

BẢO HIỂM TÍN DỤNG

Cuộc sống luôn luôn khó lường, những điều bất ngờ lúc nào cũng có thể xảy đến với bạn – người đi vay. Nhận thức được điều đó, các công ty tài chính đã cho ra đời các gói bảo hiểm để bảo vệ người đi vay trước những rủi ro cũng như nỗi lo sợ sẽ để lại khoản nợ cho người thân khi họ gặp bất trắc và không có đủ khả năng tài chính để chi trả. Công ty tài chính có thể yêu cầu người đi vay hãy mua bảo hiểm tín dụng (nhưng không bắt buộc).

Hãy cùng hai nhân vật Tuấn và Mai khám phá những gói bảo hiểm hữu ích, tiện dụng nào mà bản thân họ và gia đình có thể sử dụng để quản lý tài chính trong cả hiện tại và tương lai.

BẢO HIỂM AN TÂM TÀI CHÍNH

Ví dụ, Tuấn mua gói bảo hiểm An Tâm Tài Chính với hạn mức thẻ vay là 30 triệu trong vòng 3 năm.

Phí bảo hiểm = 2.4% x Số tiền bảo hiểm = 2.4% x 30,000,000 = 720,000 VNĐ

Thời hạn bảo hiểm theo thời hạn khoản vay, gồm:

Phí 1 ngày: **(2.4% x 30,000,000) / (365x3) = 657.5 VNĐ**

Phí 1 tháng: **(2.4% x 30,000,000) / 36 = 20,000 VNĐ**

Theo ví dụ trên, có thể thấy khoản tiền thực tế mà Tuấn phải trả chỉ khoảng hơn 657 đồng/ngày. Trong trường hợp không may có những biến cố bất ngờ xảy ra như mất tích, tai nạn, ốm đau, bệnh tật dẫn đến tử vong hoặc thương tật toàn bộ vĩnh viễn,... gói An Tâm Tài Chính sẽ cung cấp cho Tuấn 4 quyền lợi cơ bản sau:

1 BẢO VỆ KHOẢN VAY

Giả sử trong trường hợp rủi ro Tuấn qua đời hoặc thương tật toàn bộ vĩnh viễn do tai nạn, với tư cách là bên mua bảo hiểm, gói An Tâm Tài Chính sẽ thanh toán số tiền bảo hiểm lên đến 500% số tiền vay. Nhờ đó, gia đình Tuấn sẽ không phải chịu trách nhiệm về khoản vay khi Tuấn không còn năng lực trả được.

2 BẢO VỆ GIA ĐÌNH

Giả sử trong trường hợp người thân của Tuấn thương tật (hoặc qua đời), công ty bảo hiểm sẽ thay mặt khách hàng (Tuấn) thanh toán 40% số tiền bảo hiểm. Gói bảo hiểm sẽ giúp Tuấn giảm gánh nặng về tài chính và có thêm thời gian để xoay sở tiền bạc.

3 HỖ TRỢ VIỆN PHÍ

Khi sở hữu gói An Tâm Tài Chính, Tuấn sẽ được hỗ trợ viện phí. Anh sẽ được tài trợ một khoản trợ cấp cho mỗi ngày điều trị nội trú, nhưng tổng số tiền không được vượt quá số tiền bảo hiểm.

Tuấn còn được **HƯỞNG BẢO HIỂM CHI PHÍ NĂM VIỆN**. Anh sẽ được thanh toán tối đa 3 đợt trong trường hợp Tuấn nằm viện trên 7 ngày, nếu Tuấn đang phải có nghĩa vụ trả nợ cho các khoản vay tín dụng. Ví dụ, Tuấn nhập viện từ 7 - 30 ngày, anh có quyền lợi thanh toán trong một kỳ trả góp. Từ 31 - 60 ngày thì 2 kỳ trả góp. Tương tự, trên 60 ngày thì sẽ là 3 kỳ trả góp.

Trong trường hợp Tuấn đã ký hợp đồng bảo hiểm rồi nhưng lại thay đổi ý định, anh sẽ có 14 ngày hủy gói An Tâm Tài Chính kể từ ngày ký hợp đồng vay/ bảo hiểm mà không phải trả thêm bất kỳ chi phí nào.

BẢO HIỂM BẢO VỆ TOÀN DIỆN THIẾT BỊ DI ĐỘNG

Đây sẽ là gói bảo hiểm mà những ai muốn mua điện thoại mới như Mai nên cân nhắc. Bởi vì khi sở hữu gói bảo hiểm Bảo vệ Toàn diện Thiết bị Di động, Mai có thể được miễn phí sửa chữa với tổng hạn mức lên đến giá mua gốc. Ngoài ra, đối với thiệt hại do tai nạn rơi vỡ hoặc vào nước, Mai sẽ được hỗ trợ để khắc phục và được hỗ trợ đổi thiết bị khác với giá trị tương đương trong trường hợp không thể sửa chữa.

Đặc biệt thời hạn bảo hiểm kéo dài từ 6 đến 12 tháng. Thời gian đầu Mai sẽ có thể chưa quen với điện thoại mới thì sẽ khó tránh khỏi tình trạng bất cẩn. Vì thế, thời hạn bảo hiểm trên sẽ cho phép Mai an tâm sử dụng mà không lo lắng về chi phí khi điện thoại bị hư hỏng và khi hết thời hạn thì Mai đã có thể sử dụng điện thoại một cách thành thạo hơn.

Phí bảo hiểm tùy theo giá sản phẩm vay và thời gian bảo hiểm.

BẢO HIỂM BỆNH HIỂM NGHÈO

Khi đã có thu nhập và phần nào tự chủ về tài chính, Tuấn và Mai có thể cân nhắc về vấn đề sức khỏe của bản thân. Để yên tâm tận hưởng cuộc sống, họ có thể chủ động bảo vệ bản thân trước rủi ro như bệnh hiểm nghèo.

Hiện tại các bệnh hiểm nghèo rất nguy hiểm và tốn chi phí chạy chữa, nhất là các căn bệnh này ngày càng xuất hiện nhiều hơn ở lứa tuổi trẻ hơn. Vì vậy, khi thỏa mãn ba điều kiện sau:

1. Bệnh hiểm nghèo xuất hiện lần đầu;
2. Quyền lợi bảo hiểm bệnh hiểm nghèo được chi trả khi Người được bảo hiểm tiếp tục sống sau 14 ngày kể từ ngày chẩn đoán.
3. Thời gian chờ 90 ngày (kể từ ngày bắt đầu hiệu lực bảo hiểm)

thì gói bảo hiểm Bệnh Hiểm Nghèo sẽ hỗ trợ tài chính (từ 100 triệu đồng) cho khách hàng. Phí bảo hiểm được phân chia theo nhóm tuổi và càng lớn tuổi thì phí bảo hiểm càng tăng dần.

Cụ thể, Tuấn 27 tuổi thuộc nhóm 25 - 30. Anh sẽ phải trả 237,000 VNĐ mỗi năm để mua gói bảo hiểm Bệnh Hiểm Nghèo của Home Credit. Còn Mai là sinh viên mới ra trường nên thuộc độ tuổi 18 - 24 với phí 136,000 VNĐ cho bảo hiểm.

NHÓM TUỔI	PHÍ (VNĐ)
18 - 24	136,000
25 - 30	237,000
31 - 35	357,000
36 - 39	609,000
40 - 44	965,000
45 - 49	1,443,000
50 - 52	2,018,000
53 - 55	2,533,000

*Thông tin cập nhật đến tháng 12/2021

BẢO HIỂM NHÀ TƯ NHÂN (HOME CONTENT – HOCO)

Trong tương lai, khi đã tự chủ về tài chính, Tuấn và Mai sẽ có riêng cho mình một căn nhà hoặc có khả năng mua một căn nhà để chung sống cùng với gia đình. Việc trang hoàng cho tổ ấm mới của mình không thể nào thiếu nội thất, trang thiết bị, đồ điện tử hiện đại nhưng có một rủi ro là vì đồ đạc mới nên cách sắp xếp có thể chưa được thuận tiện, dễ hỏng hóc.

Gói bảo hiểm Nhà Tư Nhân sẽ giúp gia đình của Tuấn và Mai bảo vệ trang thiết bị nội thất, đồ điện tử nằm trong khu vực nhà ở của họ (Ghi nhận theo địa chỉ liên hệ trên hợp đồng) với giá trị lên đến 50 triệu đồng. Họ chỉ cần đóng phí 572,000 đồng thì sẽ được bảo hiểm trong 12 tháng. Khoảng thời gian 12 tháng này, họ có thể làm quen và sắp xếp các vị trí trong ngôi nhà một cách hợp lý và gọn gàng.

BẢO HIỂM BẢO VỆ XE MÁY TOÀN DIỆN

Khi sở hữu xe máy mới như Tuấn, thường thì lúc nào chúng ta cũng sẽ lo lắng trước những sự cố sẽ xảy ra đối với xe máy của mình như gặp trộm, hỏng tay ga,... Những rủi ro trên sẽ làm cho túi tiền của chúng ta ngày một eo hẹp. Chính vì vậy, gói bảo hiểm Bảo vệ Xe máy Toàn diện sẽ là sự lựa chọn hoàn hảo và an toàn cho phương tiện của chúng ta. Với thời hạn bảo hiểm trong vòng 12 tháng, sản phẩm tích hợp toàn diện giải quyết 3 vấn đề rủi ro thường gặp của xe máy: xe gặp sự cố, tai nạn, mất xe.

Phí bảo hiểm trên còn phụ thuộc vào giá trị xe máy. Home Credit cung cấp 3 gói bảo hiểm chính mà bạn sẽ lựa chọn cho tài sản của mình:

Gói 20: 319,000 VNĐ đối với giá xe \leq 20,000,000 VNĐ

Gói 40: 379,000 VNĐ đối với giá xe \leq 40,000,000 VNĐ

Gói 70: 629,000 VNĐ đối với giá xe \leq 70,000,000 VNĐ

*Thông tin cập nhật đến tháng 12/2021

Để có thể bảo vệ chính mình, bảo vệ những người thân yêu trước những rủi ro hay sự cố bất ngờ xảy đến, bạn nên có cho mình những kế hoạch và phương án dự trù. Và các gói bảo hiểm sẽ là những sản phẩm tiện ích giúp bạn luôn sẵn sàng ứng phó và đương đầu với khó khăn. Ngày nay, có vô số các gói bảo hiểm đa dạng phù hợp với nhu cầu và khả năng tài chính của người tiêu dùng. Vì thế, hãy cân nhắc lựa chọn cho mình những sản phẩm cần thiết để cuộc sống của bạn thêm dễ dàng và viên mãn.

CHƯƠNG 5

AN VUI TÀI CHÍNH

Chương 05

An vui tài chính

Nếu ví cuộc đời như một chặng đường thì mỗi mục tiêu của chúng ta là một cột mốc trên chặng đường đó, và tài chính là phương tiện đồng hành để đưa bạn tới các cột mốc này. Bạn muốn chạm tới được mục tiêu một cách nhanh hay chậm? Bạn muốn cảm thấy kiệt sức sau mỗi lần chạm tay tới mục tiêu hay cảm nhận sự an nhàn, tận hưởng niềm vui trọn vẹn tại từng cột mốc? Kết quả nằm ở thái độ và thời gian bạn dành cho việc chăm chút “phương tiện tài chính” này. Một người biết sống an vui không sử dụng đồng tiền để mua niềm hạnh phúc ngắn ngủi, bởi tài chính không bao giờ là đích đến, tài chính luôn chỉ là phương tiện giúp ta đạt được mục tiêu. Vì vậy, để có thể nhanh chóng chạm tay tới các mục tiêu trong cuộc sống và tận hưởng niềm vui một cách trọn vẹn, bạn không thể tách rời các mục tiêu đó với một kế hoạch tài chính tối ưu.

TRONG CHƯƠNG CUỐI CÙNG CỦA CUỐN SÁCH NÀY, CHÚNG TA SẼ LÀM QUEN VỚI KHÁI NIỆM “AN VUI TÀI CHÍNH” HAY CÒN ĐƯỢC GỌI LÀ “TỰ DO TÀI CHÍNH”.

CHƯƠNG 5 AN VUI TÀI CHÍNH

AN VUI TÀI CHÍNH LÀ GÌ?

Chúng ta có lẽ đều đã nghe về khái niệm “tự do tài chính”. Phần lớn mọi người cho rằng tự do tài chính nghĩa là phải cố gắng kiếm được một khoản tiền lớn, sau đó nghỉ hưu sớm ở tuổi 40, đi chơi thoải mái và hưởng thụ cuộc sống mà không phải lo lắng về tiền bạc.

Thực tế không phải như vậy, thực chất tự do tài chính đúng nghĩa là hướng đến cuộc sống tự do. Được làm điều mình thích thì mỗi ngày đều không phải là ngày làm việc. Như vậy, “tự do” trong “tự do tài chính” nghĩa là tự do lựa chọn làm điều mình thích và đam mê mà không phải lo nghĩ quá nhiều về cơm áo gạo tiền. Như vậy, nếu bạn đang có một cuộc sống vui vẻ không nản, mỗi ngày bạn thức dậy sớm một cách hứng khởi và chuẩn bị cho công việc của mình, nhận được những giá trị tương xứng với công sức của bạn, thì bạn đang được tự do về tài chính. Những người giàu có tài sản hàng nghìn tỷ nhưng vẫn miệt mài với công việc mà họ đam mê, liệu có phải họ vẫn chưa đạt được tự do tài chính để về hưu và hưởng thụ?

Khái niệm hưởng thụ cũng không phải là những gì quá xa xỉ, như ở biệt thự, lái xe sang hay ăn ở những nhà hàng sang trọng bậc nhất. Hưởng thụ đơn giản là cảm thấy thoải mái với cuộc sống và yêu thích những gì mà chúng ta đang có. Tất nhiên, khi chúng ta có một kế hoạch tài chính hợp lý, chúng ta sẽ có được những điều chúng ta thật sự cần.

Tháng 7/2020, Home Credit thực hiện một khảo sát người tiêu dùng tại TP.HCM và Hà Nội trong độ tuổi 20 - 40, có thu nhập bình quân 5 - 10 triệu đồng/tháng. Theo chia sẻ của người tiêu dùng, dịch vụ tài chính tiêu dùng giúp họ và gia đình có thể tận hưởng một cuộc sống tiện nghi, thoải mái hơn mà không phải chờ đợi quá lâu hoặc phải tận dụng tới các khoản tiết kiệm cá nhân. Nhờ đó, khách hàng cảm thấy vui vẻ và lạc quan hơn trong cuộc sống. Đây cũng chính là điều khách hàng kỳ vọng khi tìm đến một dịch vụ tài chính đáng tin cậy.

CHƯƠNG 5 AN VUI TÀI CHÍNH

BÍ MẬT ĐỂ ĐẠT ĐƯỢC AN VUI TÀI CHÍNH

Chúng ta đã học về cách tiết kiệm, nhưng phương pháp tiết kiệm có những thách thức lớn, đặc biệt là khi chúng ta có rất nhiều thứ phải chi tiêu hằng ngày. Vậy làm thế nào để vẫn tiết kiệm nhằm đạt được mục tiêu tài chính, đồng thời vẫn có thể đảm bảo một cuộc sống đầy đủ và hài lòng?

Tuấn và Mai có thể lựa chọn tiết kiệm và chi tiêu dè sẻn, trong khoảng 5 triệu/tháng trong suốt 6 tháng hoặc một năm tới. Nhưng, có cách nào để Tuấn và Mai vẫn hài lòng với cuộc sống tiết kiệm và đảm bảo được tái tạo năng lượng tích cực trong cuộc sống? Năng lượng cần tái tạo bao gồm năng lượng từ thực phẩm và hàng thiết yếu, từ việc duy trì các mối quan hệ (xem phim, cà phê cuối tuần,...), từ việc sửa chữa cho mình những trang thiết bị cần thiết.

Câu trả lời là, hãy trở thành một người tiêu dùng thông minh.

Người tiêu dùng thông minh là người có nền tảng tốt về tài chính và tiêu dùng. Họ hiểu biết những nguyên tắc tài chính tiêu dùng quan trọng giúp họ chọn lọc, đánh giá thông tin, rồi từ đó đưa ra quyết định thông minh trong từng trường hợp tiêu dùng cụ thể, dựa trên mong muốn và nhu cầu của mình.

VẬY NHỮNG NGUYÊN TẮC GIÚP HỌ RA QUYẾT ĐỊNH LÀ GÌ?

NGUYÊN TẮC 1: BIẾT MÌNH ĐANG Ở ĐÂU

Người tiêu dùng thông minh đánh giá được sức khỏe tài chính của mình, họ biết bản thân sở hữu những tài sản gì và thu nhập của mình ở mức nào, có những ngưỡng giới hạn nào không nên vượt qua. Từ đó, họ chi tiêu một cách khoa học, theo quy tắc 50-30-20, cho những nhu cầu thiết yếu và nhu cầu không thiết yếu của mình. Theo đó 50% ngân sách của bạn dành cho nhu cầu thiết yếu hằng ngày. 30% cho những mong muốn, sở thích. 20% dành để tiết kiệm và đầu tư cho các nhu cầu và mục tiêu trong tương lai. Trong số 20% cuối cùng đó, bạn có thể đầu tư các lĩnh vực mà bạn cho là tiềm năng. Quy tắc này được đảm bảo để không chi tiêu quá nhiều vào những hoạt động không cần thiết.

CÂU HỎI: BẠN ĐÃ ĐÁNH GIÁ SỨC KHỎE TÀI CHÍNH CỦA MÌNH CHƯA?

Tuấn và Mai đã lập được bảng đánh giá sức khỏe tài chính, cân đối nguồn tiền từ thu nhập và chi tiêu trong tháng. Hai bạn ấy cũng có một danh sách các khoản thiết yếu hằng tuần, và một danh sách các mong muốn cần chi tiêu nhân dịp cuối năm. Làm thế nào hai bạn trẻ có thể cân đối được các nguồn tiền và chi tiêu hợp lý cho toàn bộ danh sách nhu cầu của mình?

Một lần nữa, Tuấn và Mai xem lại quy tắc 50-30-20, xem lại tất cả các khoản thu nhập và chi phí cần thiết. Từ đó, Tuấn giảm bớt các chi phí không cần thiết, cắt bỏ các khoản mua sắm vượt quá 30% cho chi tiêu không thiết yếu, dành ít nhất 20% để trả các khoản nợ sắp đến hạn, và có thể phải tìm thêm một công việc bán thời gian để đảm bảo trả nợ xe máy. Mai có kế hoạch sống tự lập nên sẽ phải tích lũy đủ một khoản để chuẩn bị ở riêng trong năm tới.

NGUYÊN TẮC 2: TRÌ HOÃN SỰ HÀI LÒNG

Một người tiêu dùng thông minh biết mình muốn gì và cần gì để đáp ứng nhu cầu đó. Họ nhận thấy khi họ ngừng mua thứ gì đó theo thói quen và chỉ mua khi họ thực sự cần, kết quả là họ sẽ thích món đồ đó hơn! Đây là hành động trì hoãn sự hài lòng.

Trì hoãn sự hài lòng là việc không đáp ứng ngay một mong muốn nào đó cho đến khi điều đó trở nên thật sự cần thiết. Chúng ta chống lại ham muốn nhận được phần thưởng ngay lập tức và chờ đợi phần thưởng đến vào đúng thời điểm. Một điều nghịch lý đã được chứng minh là càng mua sắm nhiều, chúng ta sẽ càng khó hài lòng. Nắm được bí mật trong tâm lý tiêu dùng này sẽ giúp chúng ta quản lý tài chính tốt và vẫn đạt được sự thỏa mãn trong tiêu dùng.

CÂU HỎI: BẠN ĐƯA RA QUYẾT ĐỊNH MUA MỘT SẢN PHẨM DỰA TRÊN NHỮNG TIÊU CHÍ NÀO?

Tuấn và Mai lên chi tiết danh sách mua sắm trong tuần và trong tháng, sắp xếp theo thứ tự những mặt hàng bắt buộc phải mua, và mặt hàng chưa cần thiết (có cũng được, không có cũng không sao). Từ đó, hai bạn ghi nhớ được mức độ ưu tiên cho những thứ sẽ mua sắm, và những thứ có thể dời lại vào dịp khác.

Chúng ta vẫn cần được ăn ngon, mặc đẹp và hài lòng với cuộc sống. Tuy nhiên đồ ăn chỉ cần hợp vệ sinh và phù hợp với khẩu vị, chứ không nhất thiết phải đắt tiền. Do vậy Tuấn và Mai có thể dành thời gian tự nấu ăn ở nhà để tiết kiệm và đảm bảo vệ sinh. Mai cần cắt giảm tối đa các khoản mua sắm, và khi mua sắm thì chỉ chọn mua những bộ trang phục có thể phối xen kẽ với nhau, để vẫn đảm bảo mặc đẹp và phù hợp với ngành nghề của mình. Cả hai bạn đều thích đi du lịch, nhưng vẫn có thể lựa chọn những cách thức du lịch không tốn nhiều chi phí mà vẫn vui vẻ và gần gũi với bạn bè.

NGUYÊN TẮC 3: CÂN BẰNG GIỮA CẢM XÚC VÀ LÝ TRÍ TRONG TIÊU DÙNG

Người tiêu dùng thông minh cân bằng giữa cảm xúc – niềm yêu thích với sản phẩm, và lý trí – thông tin về sản phẩm. Họ dành thời gian tham khảo về giá cả, chất lượng, bảo hành, các tiện ích kèm theo. Họ không ngại mua với giá cao cho một sản phẩm chất lượng, có thể sử dụng nhiều lần với nhiều mục đích, thay vì những sản phẩm giá rẻ nhưng chỉ dùng được vài lần. Họ cũng không dễ dàng bị tác động và đưa ra quyết định vội vã bởi các thông tin quảng cáo và mức giảm giá cao, nhưng thật sự không cần thiết.

CÂU HỎI: QUYẾT ĐỊNH MUA SẮM CỦA BẠN DỰA TRÊN CẢM XÚC HAY LÝ TRÍ?

Cả Tuấn và Mai trước đây đều thường đưa ra quyết định phần nhiều dựa trên cảm xúc. Hai bạn dễ bị ảnh hưởng bởi các yếu tố bên ngoài như quảng cáo, khuyến mãi, hay lời giới thiệu của bạn bè. Vì vậy, mặc dù hai bạn đều có thu nhập khá nhưng ít khi để dành được tiền dư. Mỗi khi có một khoản dư, hai bạn đều lên kế hoạch tiết kiệm, nhưng sau đó lại dành hết vào các khoản mua sắm mà hai bạn cho là hợp lý.

Sau khi đã học cách lên kế hoạch tài chính tiêu dùng cho bản thân, vạch ra những tiêu chí cơ bản khi quyết định mua sắm thì quảng cáo, khuyến mãi và lời khuyên vẫn có tác động đối với hai bạn, tuy nhiên việc chi tiêu đã hợp lý hơn và hai bạn đã biết cân nhắc đến tình hình tài chính của bản thân cũng như những mục tiêu tài chính trước mắt trước khi ra quyết định mua sắm. Mỗi ngày hai bạn đều đặt cho mình những giới hạn hợp lý trong việc chi tiêu, và chỉ trong vài tháng đầu thực hành theo kế hoạch để ra, hai bạn đã biết cân bằng giữa chi tiêu theo cảm xúc và theo lý trí.

Bên cạnh đó, mỗi thói quen tốt đều cần có những phần thưởng để biến nó thành một niềm vui chứ không phải một thử thách. Việc từ bỏ thói quen mua sắm những thứ không thật sự cần thiết sẽ giúp chúng ta nhanh đạt đến một mục tiêu dài hạn hơn, đồng thời mua sắm một thứ cần thiết sẽ tạo ra nhiều giá trị hơn.

TIÊU DÙNG THÔNG MINH TRONG THỜI ĐẠI MỚI?

Những khảo sát gần đây nhất cho thấy người tiêu dùng ngày càng thông minh hơn. Theo báo cáo thường niên của GE Capital Retail Bank năm 2019, để quyết định mua hàng, 81% người dùng nghiên cứu về sản phẩm và giá cả qua nhiều nguồn thông tin khác nhau. Hay nói cách khác, người tiêu dùng đã có thể dễ dàng tìm kiếm thông tin, so sánh giá cả và chức năng, từ đó chủ động đưa ra các quyết định tiêu dùng.

Bên cạnh đó, người tiêu dùng cũng đã có nhiều lựa chọn hơn trong việc tìm kiếm những nguồn tài chính hỗ trợ cho tiêu dùng, nhất là cho những nhu cầu cấp thiết. Mục tiêu của Mai mua sắm laptop cho việc học tập, đồng thời giúp Mai kiếm thêm việc làm online. Mai cũng có mục tiêu chuyển ra ở riêng, nên ngoài việc phải chuẩn bị một nguồn tiết kiệm, Mai cũng cần chuẩn bị chu đáo cho chỗ ở mới của mình. Điều này đòi hỏi Mai cần có một kế hoạch hợp lý, không phải tiết kiệm quá lâu mới mua được thứ cần thiết, nhưng cũng không phải chịu áp lực trả lãi quá cao. Mai có thể tìm hiểu thêm về những nguồn tài chính bên ngoài như vay từ gia đình, vay ngân hàng, và vay tài chính tiêu dùng từ các công ty tài chính tiêu dùng có uy tín. Thông tin hiện đã có sẵn, Mai chỉ cần vạch ra những tiêu chí cụ thể để xem mình có thể vay từ nguồn nào thuận tiện nhất, có khả năng trả nợ tốt nhất.

Người tiêu dùng thông minh là người biết cân bằng giữa hiện tại và mục tiêu hướng tới, giữa nhu cầu thực và mong muốn, giữa cảm xúc và lý trí. Hơn thế nữa, họ nắm vững và tuân thủ những nguyên tắc quan trọng khi chi tiêu. Đối với họ, cuộc sống là một hành trình trải nghiệm, và họ hài lòng với từng khoảnh khắc của cuộc sống. Mỗi đích đến là một điểm dừng chân, cho phép họ có những ăn mừng nho nhỏ. Một món quà nhỏ xinh, hay một ly cà phê ngon tự thưởng cho bản thân là động lực giúp họ tiến tới xa hơn nữa trong những hành trình của mình.

CHƯƠNG 5 AN VUI TÀI CHÍNH

CHI TIÊU THỂ NÀO
CHO HỢP LÝ?

Chi tiêu hợp lý là bài toán mà hầu như tất cả mọi người đều trần trở tìm đáp án. Lời giải đáp cho vấn đề này không chỉ có một – có rất nhiều cách thức để chi tiêu thông minh.

Là một sinh viên mới ra trường, một nhân viên thực tập vừa bắt đầu sự nghiệp, Mai luôn suy nghĩ về việc hoạch định tài chính cá nhân một cách hợp lý ngay từ đầu để đạt được các mục tiêu ngắn hạn và dài hạn của mình mà vẫn giữ được niềm vui, không bị ràng buộc. Có hai cách để cô có thể làm việc này: tăng thu nhập và chi tiêu hợp lý. Mai nghĩ rằng ngoài thu nhập hiện thời, cô chỉ cần cắt giảm việc tiêu tiền như ăn ít, không đi chơi,... là được. Nhưng như vậy thì sẽ không vui tí nào. Việc cắt giảm tất cả mọi thứ như suy nghĩ của Mai sẽ dẫn đến sự căng thẳng khiến tinh thần giảm sút vì luôn cảm thấy áp lực phải tiết kiệm tiền mà không được làm những thứ mình thích. Đây không phải là một suy nghĩ làm giàu mà là sự tự giới hạn mà chúng ta đặt ra khi không biết chi tiêu hợp lý. Thay vào đó, chúng ta phải có những thói quen để “chi tiêu hạnh phúc”.

Vậy thì, “Chi tiêu thế nào cho hợp lý?”. Sau đây là một số thói quen mà những người tiêu dùng thông minh cần phải nắm.

NGUYÊN TẮC 5
CÂU HỎI

Đối với nguyên tắc này, bạn chỉ cần ghi nhớ 5 câu hỏi sau đây trước khi quyết định mua sắm bất kỳ món đồ nào:

Đây là thứ mình muốn hay cần?

Thứ bạn muốn có thể chỉ là sự thích thú tức thời, nhưng cái bạn cần là thứ bạn đang thiếu để phục vụ cho mục tiêu chính trong cuộc sống. Khi bạn tách biệt được hai thứ này, bạn sẽ tránh tiêu tiền vào những cái bạn chỉ đơn giản là muốn. Ví dụ, Mai muốn mua một chiếc tách xinh xắn ở cửa hiệu, tuy nhiên cô đến đây vốn là để mua một chiếc bình giữ nhiệt đựng nước để đi làm hay đi bất cứ đâu. Cho nên chiếc bình giữ nhiệt là thứ mà Mai nên mua hơn là chiếc tách kia.

Nếu là cần, thì có thực sự cần thiết không?

Tiếp đó, đối với những cái bạn cần, bạn cũng phải phân biệt đó là ý muốn của riêng bạn hay thực tế bạn đang thiếu. Ví dụ nếu công ty Mai đã có bình nước nóng lạnh, cô có thể không cần đem bình giữ nhiệt nên cô không cần mua. Nhưng nếu công ty của cô không có bình nước nào cả, thì việc chuẩn bị một bình nước cá nhân là cực kỳ cần thiết.

Có cách nào để thay thế mà không tốn kém không?

Trong trường hợp công ty Mai không có bình nước, cô có thể lựa chọn những phương án khác thay thế phương án mua bình giữ nhiệt: mua nước đóng chai mỗi ngày (cách này vừa tốn kém, vừa gây hại cho môi trường), uống nhờ

bình của đồng nghiệp (việc này khá tế nhị nên không phải ai cũng đồng ý; nếu họ đồng ý thì Mai cũng không thể uống chung với họ cả tuần hay cả tháng được),... Do đó, cô có thể đặt lên bàn cân để so sánh các phương án này nhằm chọn ra phương án tối ưu nhất. Đó là mua một bình giữ nhiệt cá nhân.

Mình đã chọn được mức giá gần như tốt nhất chưa?

Với sự xuất hiện của hàng loạt sàn thương mại điện tử như Shopee, Lazada, Tiki,... người tiêu dùng có đa dạng lựa chọn với nhiều mức giá khác nhau, thường là sẽ thấp hơn khi mua sắm trực tiếp ở cửa tiệm. Do đó, hãy đảm bảo bạn đã tham khảo mức giá ở mọi nguồn để đưa ra quyết định lựa chọn vừa đúng ý mình thích vừa có được giá hời.

Mình sẽ tốn bao nhiêu thời gian để có món đồ đó?

Đây gần như là câu hỏi chí mạng đối với những người vừa mới đi làm hoặc có nguồn tài chính chưa được dồi dào. Nếu đang đi làm công ăn lương, bạn có thể so sánh với giá trị của món hàng bạn định mua ở nhiều nguồn bán khác nhau. Ví dụ, thu nhập của Mai là 7 triệu/tháng, tức lương mỗi ngày là khoảng 250 nghìn đồng và chiếc bình giữ nhiệt có giá 300 nghìn đồng – nhiều hơn số tiền cô kiếm trong một ngày. Nếu cô có thể xoay sở được, chiếc bình đó gần như là thứ cô chắc chắn cần phải mua. Lúc đó, cô vừa có thể có được chiếc bình mà mình mong muốn, đồng thời có thể an vui tài chính vì cô biết đó là điều thực sự xứng đáng.

QUY TẮC 1%

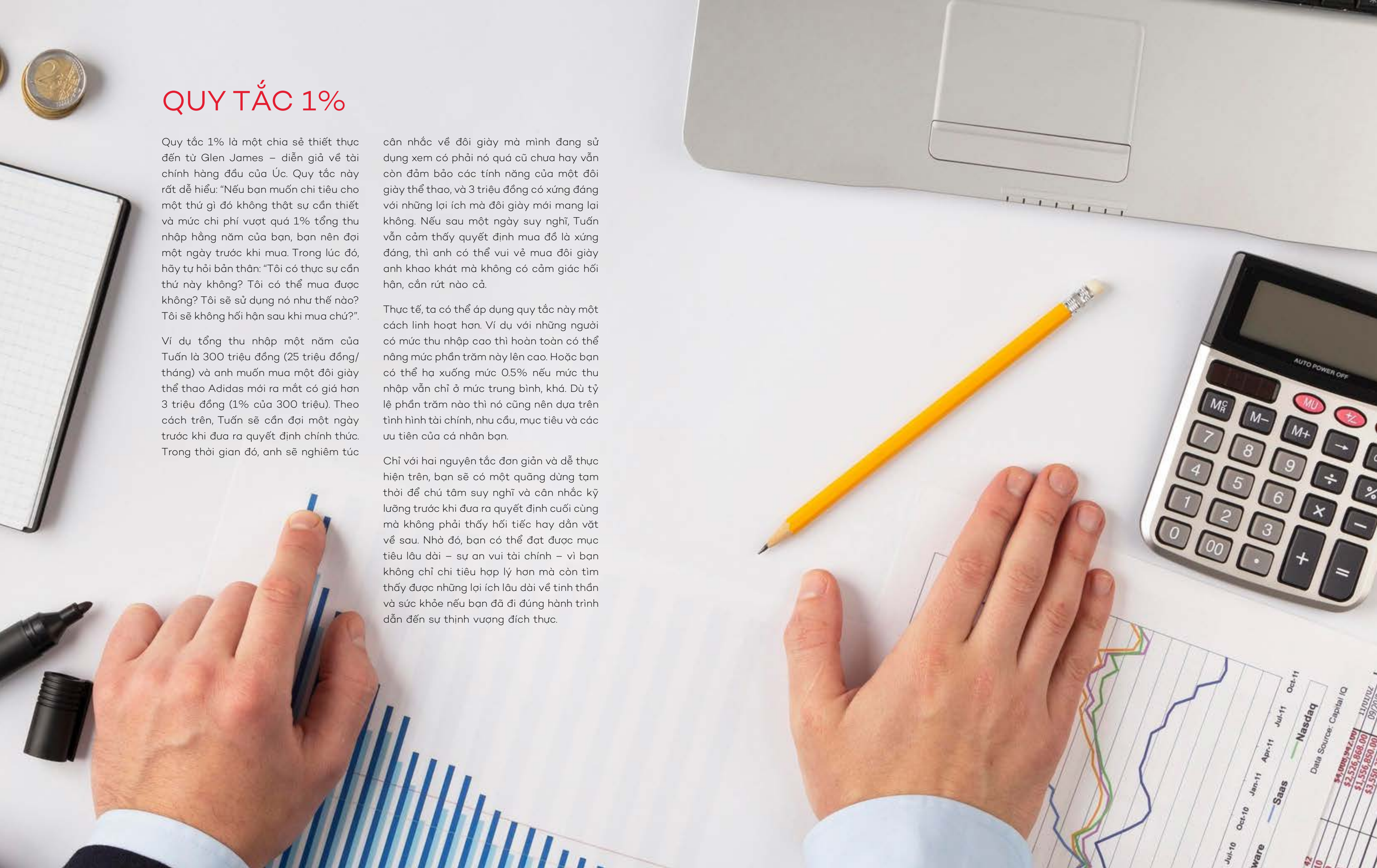
Quy tắc 1% là một chia sẻ thiết thực đến từ Glen James – diễn giả về tài chính hàng đầu của Úc. Quy tắc này rất dễ hiểu: “Nếu bạn muốn chi tiêu cho một thứ gì đó không thật sự cần thiết và mức chi phí vượt quá 1% tổng thu nhập hằng năm của bạn, bạn nên đợi một ngày trước khi mua. Trong lúc đó, hãy tự hỏi bản thân: “Tôi có thực sự cần thứ này không? Tôi có thể mua được không? Tôi sẽ sử dụng nó như thế nào? Tôi sẽ không hối hận sau khi mua chứ?”.

Ví dụ tổng thu nhập một năm của Tuấn là 300 triệu đồng (25 triệu đồng/tháng) và anh muốn mua một đôi giày thể thao Adidas mới ra mắt có giá hơn 3 triệu đồng (1% của 300 triệu). Theo cách trên, Tuấn sẽ cần đợi một ngày trước khi đưa ra quyết định chính thức. Trong thời gian đó, anh sẽ nghiêm túc

cân nhắc về đôi giày mà mình đang sử dụng xem có phải nó quá cũ chưa hay vẫn còn đảm bảo các tính năng của một đôi giày thể thao, và 3 triệu đồng có xứng đáng với những lợi ích mà đôi giày mới mang lại không. Nếu sau một ngày suy nghĩ, Tuấn vẫn cảm thấy quyết định mua đồ là xứng đáng, thì anh có thể vui vẻ mua đôi giày anh khao khát mà không có cảm giác hối hận, cắn rứt nào cả.

Thực tế, ta có thể áp dụng quy tắc này một cách linh hoạt hơn. Ví dụ với những người có mức thu nhập cao thì hoàn toàn có thể nâng mức phần trăm này lên cao. Hoặc bạn có thể hạ xuống mức 0.5% nếu mức thu nhập vẫn chỉ ở mức trung bình, khá. Dù tỷ lệ phần trăm nào thì nó cũng nên dựa trên tình hình tài chính, nhu cầu, mục tiêu và các ưu tiên của cá nhân bạn.

Chỉ với hai nguyên tắc đơn giản và dễ thực hiện trên, bạn sẽ có một quãng dừng tạm thời để chú tâm suy nghĩ và cân nhắc kỹ lưỡng trước khi đưa ra quyết định cuối cùng mà không phải thấy hối tiếc hay dằn vặt về sau. Nhờ đó, bạn có thể đạt được mục tiêu lâu dài – sự an vui tài chính – vì bạn không chỉ chi tiêu hợp lý hơn mà còn tìm thấy được những lợi ích lâu dài về tinh thần và sức khỏe nếu bạn đã đi đúng hành trình dẫn đến sự thịnh vượng đích thực.

CHƯƠNG 5 AN VUI TÀI CHÍNH

THANG GIÁ TRỊ CỦA BẠN

Mục tiêu tài chính của chúng ta, cho dù là đầy tham vọng hay đơn giản, cuối cùng đều nhằm hướng đến những gì thật sự quan trọng đối với chúng ta. Đơn giản như việc mua một món đồ hay khó khăn như việc lựa chọn một ngôi nhà đều nhằm đáp ứng những nhu cầu và mong muốn của bản thân. Lựa chọn phù hợp với bạn là lựa chọn phụ thuộc vào giá trị của bạn, vào những niềm tin quan trọng nhất và có ý nghĩa nhất đối với bạn. Ví dụ, Tuấn rất coi trọng việc giúp đỡ người khác và Tuấn dành một khoản tiền hàng tháng để hỗ trợ trẻ mồ côi. Mục tiêu của Tuấn là sẽ trở thành người giàu có để có thể giúp đỡ được nhiều trẻ em hơn và đây là mơ ước của Tuấn từ nhỏ.

Thang giá trị thể hiện giá trị quan, nhận thức của mỗi cá nhân. Nó trực tiếp ảnh hưởng và quyết định lý tưởng, niềm tin, mục tiêu sống và mong muốn của một người. Đặc trưng của thang giá trị đó là thang giá trị được phản ánh qua những ưu tiên của bạn từ cao xuống thấp.

Từ đầu cuốn sách tới giờ, bạn đã thực hành việc đánh giá sức khỏe tài chính, mục tiêu tài chính và tiêu dùng nhằm hướng đến một cuộc sống an vui. Bây giờ chúng ta hãy cùng nhìn lại xem các mục tiêu đã thực sự thỏa mãn giá trị bạn hướng đến hay chưa và điều chỉnh sao cho phù hợp.

ĐỂ XÁC ĐỊNH ĐƯỢC THANG GIÁ TRỊ, HÃY NÊU RA ÍT NHẤT 3 CÂU TRẢ LỜI CHO MỖI CÂU HỎI SAU THEO THỨ TỰ CAO XUỐNG THẤP.

- ĐỐI VỚI BẠN, ĐIỀU GÌ LÀ QUAN TRỌNG TRONG CUỘC SỐNG?
- NẾU KHÔNG CẦN LO LẮNG VỀ TIỀN BẠC HAY CÁC KHÓ KHĂN, BẠN SẼ DÀNH TRỌN THỜI GIAN ĐỂ LÀM NHỮNG GÌ?
- BẠN TỰ HÀO NHỮNG GÌ VỀ BẢN THÂN MÌNH NHẤT?
- BẠN ĐÃ THẤY HẠNH PHÚC NHẤT VÀO NHỮNG THỜI ĐIỂM NÀO?
- NHỮNG CÂU CHUYỆN, NHỮNG MẪU NGƯỜI NÀO CÓ KHUYNH HƯỚNG TRUYỀN CẢM HỨNG CHO BẠN?

Bằng cách viết ra câu trả lời ngắn gọn cho các câu hỏi trên, bạn đã bắt đầu xác định nấc thang giá trị cho mình. Để giúp bạn, dưới đây là một danh sách các giá trị cá nhân, bạn có thể lựa chọn ít nhất 3 từ quan trọng nhất đối với bạn:

Bạn có thể chọn nhiều hơn 3 giá trị, thậm chí chọn đến phân nửa những giá trị đã nêu ra hoặc thêm vào các giá trị khác ngoài danh sách trên. Giữa những giá trị đã chọn, làm thế nào để bạn biết đâu là điều quan trọng nhất? Bạn cần thêm thời gian suy ngẫm lại những câu hỏi ban đầu, tưởng tượng lại những điều đã diễn ra trong cuộc sống khiến bạn thật sự cảm thấy hạnh phúc. Và khi bạn thật sự trả lời được những câu hỏi đó không phải bằng lý trí, mà bằng cảm xúc, bạn sẽ xác định được đâu là thang giá trị của mình.

Một khi bạn đã có thang giá trị riêng, nó sẽ giúp bạn có một phương hướng rõ ràng. Nếu bạn đặt “sức khỏe” ngay trên đầu danh sách, bạn sẽ biết rằng thiết lập một lịch trình tập thể dục hằng ngày và cắt bỏ bớt thực phẩm không lành mạnh là ưu tiên hàng đầu. Mặt khác, nếu “thành công” nằm ở đầu danh sách, bạn sẽ dành phần lớn thời gian và tâm trí của mình cho những mục tiêu hướng tới thành công, từ những thành công nho nhỏ trong công việc đến những thành công lớn hơn mang tính đột phá.

Hãy dành thời gian sắp xếp lại các giá trị trong danh sách trên theo thang giá trị của riêng mình. Hoặc bạn có thể so sánh từng giá trị với nhau và tự hỏi chính mình bạn sẽ chọn gì nếu phải bỏ bớt những giá trị kém quan trọng hơn. Hãy dành thời gian, cứ tiếp tục cho đến khi bạn có được thang giá trị cuối cùng mà bạn thấy thỏa mãn.

CHƯƠNG 5 AN VUI TÀI CHÍNH

ĐẦU TƯ GIA TĂNG TÀI SẢN

Như đã đề cập ở Chương 2 về mục tiêu tài chính, chúng ta sẽ phân bổ thu nhập vào quỹ tiết kiệm để tích lũy tài sản cho bản thân. Trong đó, nguồn tiết kiệm để sở hữu một loại tài sản nào đó ngay thời điểm hiện tại hoặc trong tương lai chính là khoản quan trọng nhất vì đây là yếu tố quyết định đến tình hình tài chính cá nhân của chúng ta trong nhiều năm về sau. Việc đưa ra một quyết định đúng đắn trong đầu tư vào tài sản sẽ giúp bạn sớm đạt được các mục tiêu tài chính của bản thân và gia đình.

VẬY ĐẦU TƯ LÀ GÌ?

Đầu tư hiểu đơn giản chính là quá trình sử dụng các nguồn lực tài chính, vật chất, sức lao động, trí tuệ và cả thời gian để đạt được lợi nhuận và lợi ích kinh tế cho một cá nhân hay tập thể nào đó. Lợi nhuận này sẽ đạt được thông qua việc mua các loại tài sản ở giá thấp và bán ra khi giá cao. Vậy thì tài sản là gì và có các loại tài sản phổ biến nào để các cá nhân như chúng ta có thể sở hữu và sinh ra lợi nhuận hiệu quả và an toàn?

Về định nghĩa, tài sản là những vật, tiền, giấy tờ mà chúng ta có thể xác định quyền sở hữu hợp pháp và có thể xác định giá trị. Có nhiều cách phân loại tài sản, ví dụ xét theo khả năng cất giữ giá trị, ta có “tài sản” và “tiêu sản” (như đất đai là một loại tài sản vì nó sẽ tăng giá trị theo thời gian, còn các thiết bị gia dụng, xe máy, ô tô là tiêu sản vì chúng sẽ giảm giá trị theo thời gian); xét theo tính vật lý, ta có tài sản hữu hình và tài sản vô hình. Ví dụ như vàng là tài sản vật chất hữu hình, còn bản quyền lại là một loại tài sản phi vật chất.

Các kênh đầu tư

Trong khuôn khổ nội dung về tài chính cá nhân, đặc biệt là tại thị trường Việt Nam, thông thường, chúng ta sẽ quan tâm phần nhiều đến các kênh đầu tư để gia tăng giá trị tài sản sau:

1

GỬI TIẾT KIỆM

Đây có lẽ là kênh đầu tư có mức rủi ro thấp nhất nhưng đổi lại mức độ sinh lời cũng thấp tương đương. Đặc biệt, do ảnh hưởng từ đại dịch Covid khiến quá trình lạm phát diễn ra nhanh hơn, lãi suất tiền gửi tại các ngân hàng cũng thấp hơn. Tuy nhiên, vẫn không thể phủ nhận đây là một kênh đầu tư truyền thống được nhiều người tin tưởng.

3

BẤT ĐỘNG SẢN

Đầu tư bất động sản chưa bao giờ giảm đi sức hút đối với các nhà đầu tư. Nhược điểm lớn nhất của kênh đầu tư này chính là số vốn đầu tư ban đầu lớn và thời gian đầu tư dài. Bên cạnh đó, để sở hữu bất động sản, người mua cũng cần hết sức cẩn trọng và kiểm tra kỹ tính pháp lý với quy trình phức tạp. Ngoài ra, sự ảnh hưởng từ các thông tin giả, dự án ảo cũng là yếu tố cần phải cân nhắc đến trước khi ra quyết định.

2

VÀNG VÀ NGOẠI TỆ (CHỦ YẾU LÀ ĐỒNG ĐÔ LA MỸ)

Bên cạnh gửi tiết kiệm thì vàng và ngoại tệ cũng là một trong những kênh đầu tư lâu đời và đáng tin cậy. Nếu chỉ nắm giữ vàng miếng, đầu tư vàng rủi ro thấp nên lợi nhuận cũng không quá lớn, nhưng nếu so sánh với tiền tiết kiệm thì phương án này có thể cho mức sinh lời cao hơn nếu nhà đầu tư có kiến thức về thị trường vàng. Đổi lại, người đầu tư cần phải chú ý đến việc cất giữ và bảo quản. Tuy nhiên, trong vài năm trở lại đây, với các định hướng và chính sách tiền tệ của chính phủ Việt Nam, vàng và đồng đô la Mỹ cũng không còn là một kênh đầu tư và cất giữ giá trị hiệu quả như trước đây, nếu so sánh với các kênh đầu tư khác.

4

(CHỨNG KHOÁN) CỔ PHIẾU

Kênh đầu tư này không cần nguồn vốn ban đầu quá lớn như bất động sản, không cần nơi lưu trữ như vàng, mức sinh lợi cao hơn rất nhiều so với gửi tiết kiệm. Đây có thể được xem là kênh đầu tư có tốc độ tăng trưởng nhanh nhất hiện nay. Tuy nhiên, nhà đầu tư sẽ cần có kiến thức chuyên môn khi tham gia vào thị trường đầu tư này và mức độ rủi ro cũng cao hơn các hình thức đầu tư gia tăng tài sản khác.

5

(CHỨNG KHOÁN) TRÁI PHIẾU DOANH NGHIỆP

Trái phiếu doanh nghiệp là loại chứng khoán có kỳ hạn từ 1 năm trở lên do doanh nghiệp phát hành, xác nhận nghĩa vụ trả nợ gốc, lãi và các nghĩa vụ khác (nếu có) của doanh nghiệp đối với nhà đầu tư sở hữu trái phiếu. Khi bạn mua trái phiếu do một doanh nghiệp phát hành, lúc này bạn là chủ nợ của doanh nghiệp đó. Trái phiếu có lãi suất cao hơn lãi suất tiết kiệm ở ngân hàng và ít có rủi ro mất vốn hơn cổ phiếu. Trái phiếu doanh nghiệp là một sản phẩm rất hấp dẫn giúp nhà đầu tư có thêm lựa chọn “chia trứng vào nhiều rổ” khi quản lý tài sản. Tuy nhiên hiện nay trên thị trường có nhiều loại trái phiếu doanh nghiệp, trong đó có nhiều hình thức doanh nghiệp huy động vốn thông qua kênh trái phiếu cam kết trả lãi cao kèm nhiều rủi ro, chẳng hạn như trái phiếu của doanh nghiệp bất động sản.

6

TÀI SẢN KỸ THUẬT SỐ (TIỀN MÃ HÓA)

Loại hình này được ví như bong bóng bởi sự thay đổi nhanh chóng theo từng ngày, mức độ rủi ro là không thể lường trước. Đối với kênh tiền mã hóa (crypto) thì nhà đầu tư có thể được hưởng số tiền không tưởng trong thời gian ngắn, khả năng thanh khoản cao, giao dịch linh hoạt nhưng chắc chắn không dành cho “tay mơ”, vì biên độ giao động giá trị của loại hình tài sản này là không giới hạn và nhà đầu tư có thể hoàn toàn trắng tay nếu không có đủ kiến thức và hiểu biết khi tham gia.

Đặc điểm cần lưu ý khi lựa chọn tài sản để đầu tư

Cách tốt nhất để hạn chế rủi ro luôn là đa dạng hóa công cụ đầu tư và danh mục đầu tư, đồng thời có tầm nhìn dài hạn khi hoạch định chiến lược đầu tư. Ngoài ra, việc tìm hiểu và nhận định đúng các yếu tố nội tại của bản thân chúng ta, như khả năng chịu đựng rủi ro tốt hay kém, tính chất ổn định của công việc tạo ra thu nhập chính, độ tuổi và sức khỏe của mỗi người, tình hình tài chính được thừa kế,... sẽ giúp các cá nhân tìm ra cho mình loại tài sản phù hợp để đầu tư và tạo ra các cơ hội gia tăng tài sản hiệu quả, đáp ứng các mục tiêu tài chính cá nhân trên cơ sở không gây quá nhiều áp lực tài chính lên cuộc sống của mình.

Vậy khi quyết định đầu tư vào tài sản, những đặc tính riêng biệt nào của từng loại tài sản khác nhau mà chúng ta cần phải BIẾT – HIỂU – VẬN DỤNG? Sau đây là các đặc điểm quan trọng về tài sản mà ta cần chú ý khi chọn lựa sở hữu các loại tài sản.

1

BIÊN LỢI NHUẬN

Lợi nhuận = (Giá mua – Giá bán) – Chi phí giao dịch chiều mua/ bán.

2

BIÊN ĐỘ VÀ TẦN SUẤT RỦI RO

- Biên độ rủi ro là khả năng mất giá trị so với giá mua tối đa bao nhiêu %.

- Tần suất rủi ro là khả năng tài sản thay đổi giá trị, gây thiệt hại cho nhà đầu tư.

3

THANH KHOẢN

- Thanh khoản là khoảng thời gian để chuyển đổi (bán) tài sản thành tiền mặt.

- Trong cùng một loại tài sản vẫn tồn tại các hình thức khác nhau với tính thanh khoản khác nhau (trái phiếu so với tiền gửi kỳ hạn, căn hộ có sổ so với đất nền chưa ra sổ, cổ phiếu niêm yết so với cổ phiếu chưa niêm yết,...)

4

THỜI GIAN ĐẦU TƯ ĐỂ SINH LỜI

Là khoảng thời gian thông thường để nhóm tài sản đó có thể tạo ra lợi nhuận hoặc đạt được mức lợi nhuận như mong đợi. Ví dụ bất động sản thông thường cần chu kỳ 3-5 năm để tối ưu lợi nhuận; chứng khoán thì tùy theo theo nhu cầu đầu tư, sinh lợi nhuận trong khoảng thời gian 6 tháng – 1 năm – 2 năm,...

5

THỦ TỤC VÀ CHI PHÍ GIAO DỊCH (BAO GỒM THUẾ THU NHẬP CÁ NHÂN)

6

CẤU TRÚC VỐN VÀ THỦ TỤC XỬ LÝ

- Định nghĩa: Tỷ lệ (Vốn chủ sở hữu chia cho Vốn vay) dùng để mua tài sản. Vốn chủ sở hữu có thể là tiền mặt hoặc tiền gửi ngân hàng, sổ tiết kiệm,... Vốn vay thông qua vay ngân hàng, vay các tổ chức tín dụng, vay tiêu dùng.

- Mua bất động sản: Ngoài vốn chủ sở hữu, để vay vốn thì người đi vay cần phải có thu nhập ổn định để ngân hàng xem xét cho vay. Vì vậy, vay vốn đầu tư bất động sản thường phức tạp cho những người thu nhập tự do, chi phí vay cao, thủ tục thường vài tuần,...

- Đầu tư chứng khoán – cổ phiếu: Với sự hỗ trợ của công ty chứng khoán, chúng ta có thể vay để đầu tư chứng khoán theo quy định, tùy mã chứng khoán. Thủ tục và phương thức vay nhanh chóng, vay khi mua chứng khoán và trả khi chốt lời, không phụ thuộc thu nhập của người vay,...

7

CHU KỲ KINH TẾ PHÙ HỢP

Là các điều kiện kinh tế chung thích hợp để tích trữ hay sở hữu tài sản. Đầu tư hay còn hiểu là tích lũy và gia tăng tài sản, và đầu tư dù là loại hình nào cũng luôn có những mức lợi nhuận và rủi ro nhất định. Thông thường thì hai yếu tố này sẽ tỷ lệ thuận với nhau, tài sản có rủi ro cao sẽ cho cơ hội tạo ra lợi nhuận lớn hơn.

CHƯƠNG 5 AN VUI TÀI CHÍNH

ĐẦU TƯ THỂ NÀO
CHO TƯƠNG LAI?

Đầu tư chỉ đơn giản là làm cho phần tiền tiết kiệm của bạn lớn hơn và sinh ra lợi nhuận. Ví dụ khách hàng mở sổ tiết kiệm tại các chi nhánh ngân hàng, lượng tiền gửi ít hay nhiều phụ thuộc vào khả năng kinh tế của họ. Mục đích ban đầu của họ là tìm một nơi an toàn để lưu giữ khoản tiền mà họ tiết kiệm được. Thế nhưng, định kỳ họ lại nhận được phần lãi từ chính số tiền mà họ gửi tại ngân hàng. Vô hình trung, họ đã có hoạt động đầu tư từ phần tiền mà họ đã tiết kiệm được. Thế nhưng, bạn có bao giờ nghĩ rằng số tiền tương đương ấy sẽ ngày càng nhiều hơn và sinh ra lãi mà không cần bất kỳ nỗ lực tích góp thường xuyên hay không? Câu trả lời đó chính là đầu tư cho tương lai.

Trong bối cảnh nền kinh tế phát triển như hiện nay, đầu tư cho tương lai được xem như là một trong những điều cần thiết để hướng đến một cuộc sống sung túc và hạnh phúc. Tiết kiệm và đầu tư đồng nghĩa với việc hạn chế tiêu dùng từ hiện tại đến một thời điểm nào đó trong tương lai. Vì vậy, khi nghĩ về lý do để đầu tư, chúng ta lại đang suy nghĩ về lý do tại sao lại trì hoãn tiêu dùng hơn là tiêu dùng ngay bây giờ.

Tuấn và Mai đã học cách lên kế hoạch tài chính, quản lý rủi ro và an vui tài chính. Bây giờ là thời điểm hai bạn bắt đầu học cách đầu tư vào bản thân để xây dựng tương lai. Hai bạn đã có những kế hoạch ngắn hạn và dài hạn cho riêng mình và những kế hoạch ấy đều hướng tới một cuộc sống thịnh vượng và sung túc.

ĐẦU TƯ VÀO BẢN THÂN

Tỷ phú Warren Buffett đã nói: “Khoản đầu tư tốt nhất bạn có thể đầu tư vào là chính bạn”.

Tất cả chúng ta đều đầu tư vào con người và những thứ xung quanh chúng ta. Khi bạn đi chơi với bạn bè, bạn đang đầu tư vào một mối quan hệ. Cho dù bạn dành thời gian đăng bài trên mạng xã hội hay chơi trò chơi điện tử, bạn cũng đang đầu tư. Đối với nhiều người, khoản đầu tư lớn nhất của họ chính là nỗ lực hết mình vào công việc và đầu tư vào người chủ của họ. Họ đầu tư một lượng lớn thời gian và tiền bạc để xây dựng kết nối và sự công nhận trong công ty. Với rất nhiều cách để tiêu tiền và lãng phí thời gian ngày nay, không có gì ngạc nhiên khi nhiều

người không còn đầu tư đủ vào bản thân.

Mỗi ngày, bạn đầu tư thời gian và năng lượng của mình vào tình bạn, công việc kinh doanh, mục tiêu, phong trào,... Làm thế nào bạn có thể đầu tư tốt hơn vào bản thân?

Đầu tư vào bản thân thực ra không phức tạp. Đây cũng là những hoạt động hằng ngày mà chúng ta vẫn thường làm. Mỗi khi bạn xem một bộ phim tài liệu, đi nghỉ, chơi sudoku, đi spa hoặc thậm chí đọc một bài báo, một trang sách, bạn đang dành thời gian và năng lượng cho sức khỏe và sự phát triển của chính mình. Đổi lại, bạn trở thành một phiên bản tốt hơn của mình.

ĐẦU TƯ VÀO SỨC KHOẺ

Nếu khỏe mạnh thì mới có nền tảng tốt để thực hiện những mong ước của bản thân. Điều đáng buồn là hằng năm, tỷ lệ người dân mắc những căn bệnh tử nhẹ đến nghiêm trọng đều rất nhiều và họ thường phải chi trả rất nhiều để chạy chữa. Chi phí của chữa bệnh luôn lớn hơn so với phòng ngừa bệnh tật. Vì thế, việc đầu tư và chăm sóc sức khỏe là nền tảng để có thể phát triển bản thân. Đây luôn là khoản đầu tư mang lại lợi nhuận cao nhất. Bởi một khi sức khỏe đã không còn thì bạn có bỏ ra bao nhiêu của cải, tiền bạc cũng không thể nào lấy lại được.

ĐẦU TƯ VÀO SỰ NGHIỆP

Khi Tuấn đã có công việc ổn định, tiết kiệm được khoản tiền để mua xe máy phục vụ cho công việc của mình, điều này có nghĩa là nhu cầu về vật chất, sự an toàn của anh đã được đáp ứng. Từ điểm đó, Tuấn hướng đến một mục tiêu cao hơn là tự khẳng định mình. Để làm được điều đó, anh có thể đầu tư phát triển sự nghiệp bằng cách nâng cao kiến thức chuyên môn; học lên bậc học cao hơn hoặc mở rộng kinh nghiệm trong lĩnh vực mà mình hoạt động.

Với sự trợ giúp của công nghệ, bạn có thể chủ động nâng cao kiến thức bằng nhiều phương pháp khác nhau. Bạn có thể lĩnh hội tri thức mới thông qua các phương tiện truyền thông đại chúng, mạng Internet, sách báo,... Hoặc tham gia các khóa học chuyên về phát triển năng lực, trí lực. Điều này sẽ giúp bạn khám phá thêm những khía cạnh mới để phát triển bản thân một cách toàn diện nhất.

ĐẦU TƯ VÀO CON CÁI

Khi đã có thu nhập ổn định để phục vụ cho cuộc sống cá nhân, Tuấn và Mai sẽ sớm cân nhắc đến việc lập gia đình. Tương lai, họ sẽ có những đứa trẻ của riêng mình. Khi con của họ dần lớn lên từng ngày, để có thể vạch ra được một tương lai tốt đẹp, đây là lúc họ nên đầu tư cho con cái.

Chúng ta cần có một kế hoạch tài chính phù hợp và ổn định để có thể cung cấp cho con trẻ những cơ hội và điều kiện tốt nhất. Từ các khoản thu nhập và khoản tiết kiệm hiện có, phụ huynh có thể trích một khoản gửi ngân hàng trong thời gian phù hợp. Ví dụ như khoản học phí một năm đại học của con là 18 triệu. Nếu bắt đầu gửi tiết kiệm trước đó 4 năm, mỗi tháng 1.5 triệu thì chúng ta sẽ có đủ tiền đại học cho 4 năm học

của con. Ngoài ra, khi gửi tiết kiệm ngân hàng sẽ có lãi kèm theo. Phụ huynh có thể tận dụng phần lãi đó để trang trải những chi phí phát sinh như nhà trọ, xe cộ,...

Bên cạnh đó, các phụ huynh cũng cần có một khoản đầu tư vào giáo dục cho con cái. Việc đầu tư ở đây bao gồm cung cấp cho những đứa trẻ một nền giáo dục và môi trường phát triển tốt, nơi mà những đứa trẻ có thể học tập tri thức, phát huy năng khiếu và kỹ năng mềm. Đầu tư cho con cái cũng như đầu tư cho chính bản thân mình. Bởi vì nhìn con cái hạnh phúc và phát triển tối đa năng lực là niềm hạnh phúc vô bờ bến của bất cứ ai làm cha mẹ.

ĐẦU TƯ VÀO GIÁO DỤC TÀI CHÍNH

Việc giáo dục tài chính luôn đóng vai trò quan trọng, dù bạn có đang làm công việc nào đi nữa. Hình thành thói quen tốt về tiền bạc và hiểu biết về tài chính không chỉ giúp bạn mà còn cho cả gia đình bạn, con cái bạn biết cách tiết kiệm và quản lý tiền. Các nước phát triển hướng dẫn con cái quản lý tài chính ngay từ khi còn nhỏ để chúng tập làm quen với các quyết định về tiền bạc, học cách quản lý từ một con heo đất rồi đến tài khoản ngân hàng, và cuối cùng là cách tự đầu tư tiền của chúng.

Giáo dục tài chính đảm bảo rằng chúng ta hiểu các chủ đề như lãi kép, đa dạng hóa đầu tư và các phương tiện tiết kiệm được ưu đãi về thuế. Tuấn và Mai có thể truyền đạt kiến thức cá nhân của mình cho bạn bè và người thân, gửi cho họ những tài liệu về tài chính và khuyến khích tham gia các khóa học tài chính cá nhân ở các trung tâm đào tạo.

Kết luận: Tương lai vốn dĩ bất định và có rất nhiều biến số bất ngờ. Chính vì vậy, hãy dành tiền tiết kiệm để đầu tư vào một phương tiện quan trọng nhằm chuẩn bị cho những sự kiện bất ngờ trong cuộc sống. Đây cũng chính là khoản tiết kiệm đóng vai trò như một tấm đệm để bảo vệ gia đình bạn trước những khả năng lẫn rủi ro. Một mục đích quan trọng của việc đầu tư đó là mang lại cảm giác độc lập và tự chủ để thực hiện mọi việc. Vì vậy, ngay từ bây giờ, hãy bắt đầu lên kế hoạch đầu tư để hoàn thiện bản thân ở hiện tại và đầu tư cho con cái của bạn trong tương lai.

LỜI KẾT

Chúng ta đã đi đến phần cuối cùng của tài liệu tài chính cá nhân dành cho giới trẻ, cuốn cẩm nang mang đến khái niệm quản lý tài chính cá nhân kết hợp giữa tiêu dùng, đầu tư và tiết kiệm. Có thể xem những khó khăn về tài chính như một cơ thể còn ốm yếu, cần trải qua một cuộc khám bệnh cơ bản bằng cách đo lường sức khỏe tài chính. Sau đó xây dựng những mục tiêu tài chính ngắn hạn và dài hạn, thực hành những bài tập giúp cho “sức khỏe tài chính” – khả năng quản lý tiền bạc của bạn – được nâng cao. Kể đến, chúng ta biết cách chi tiêu, sử dụng “sức khỏe” của mình một cách hiệu quả nhất, và biết cách sử dụng các công cụ tài chính và quản lý rủi ro. Những công cụ này giúp bạn cân bằng giữa tiết kiệm và chi tiêu để không bị những căn bệnh “nợ nần” tấn công sức khỏe tài chính của mình.

Trở lại câu chuyện về Tuấn và Mai, hai bạn đều là người trẻ, năng động và trân trọng những trải nghiệm của cuộc sống, họ cũng có những bối rối nhất định khi bàn về vấn đề tài chính cá nhân; nhưng từng bước theo các hướng dẫn trong cuốn cẩm nang này, Tuấn và Mai đã lên kế hoạch cho những mục tiêu tài chính ngắn hạn của mình. Hơn thế, họ còn xác định được kết quả cuối cùng của việc quản lý tài chính

cá nhân mang lại. Những bước đầu tiên có thể rất mất thời gian và không đạt hiệu quả ngay lập tức, nhưng đây là một tín hiệu tốt lành và là sự chuẩn bị cần thiết để có những đột phá tiếp theo. Khi Tuấn và Mai biết mình đang ở đâu trên “thang giá trị” và mục tiêu mình sẽ đến nơi nào của nấc thang đấy, mọi mục tiêu đã trở nên sáng tỏ hơn rất nhiều. Bạn cũng là Tuấn và Mai ngoài đời thực, chúng ta cũng sẽ có những vấn đề với sức khỏe tài chính cá nhân của bản thân, tuy nhiên, ta đều có thể bồi dưỡng, sửa chữa và cải thiện để tình hình trở nên tốt đẹp hơn.

Tài liệu này chỉ là một phần nhỏ trong nền tảng tri thức về tài chính cá nhân. Cuốn cẩm nang này chắc hẳn không giúp các bạn có thật nhiều tiền ngay lập tức, nhưng sẽ giúp ích trong việc đưa vấn đề “tiền bạc” lại gần hơn với bạn. Hy vọng những kiến cơ bản trong khuôn khổ nội dung của cuốn cẩm nang này sẽ xây dựng những bước đầu tiên vững chắc trong hành trình hướng tới tự do tài chính cá nhân của chính bạn.

Xin gửi đến bạn lời chúc sức khỏe, cả về khía cạnh tài chính và tinh thần!

Trân trọng!

GIỚI THIỆU VỀ HOME CREDIT VIỆT NAM

Công ty Tài chính TNHH MTV Home Credit Việt Nam được thành lập và hoạt động tại Việt Nam từ năm 2008, hiện là một trong những công ty hàng đầu trong lĩnh vực tài chính tiêu dùng tại Việt Nam với ưu điểm vượt trội: nhanh chóng, tiện lợi và thân thiện.

- **6000** nhân viên
- **14 triệu** khách hàng
- **9000+** điểm bán hàng trên toàn quốc

CÁC SẢN PHẨM CHÍNH CỦA HOME CREDIT

Điện máy

Xe máy

Tiền mặt

Thẻ tín dụng

Các sản phẩm vay khác

Bảo hiểm

CHUNG TAY VÌ SỰ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CỦA CỘNG ĐỒNG

Với sứ mệnh cung cấp các dịch vụ tài chính đáng tin cậy cho cộng đồng, đồng thời mang đến những giá trị bền vững cho một thế giới tốt đẹp hơn, Home Credit tự hào là đơn vị tiên phong trong lĩnh vực Tài chính Tiêu dùng tích hợp phát triển bền vững vào chiến lược kinh doanh theo cách tiếp cận ESG – Môi trường, Xã hội và Quản trị.

Các trụ cột chính trong Phát triển Bền vững tại Home Credit

CỘNG ĐỒNG ĐỒNG BỀN VỮNG

Home Credit luôn hướng tới việc hỗ trợ cộng đồng đồng trở nên toàn diện và bền bỉ hơn. Điều đó bao gồm hỗ trợ người có hoàn cảnh khó khăn, người khuyết tật, phụ nữ thông qua các hoạt động thúc đẩy tinh thần kinh doanh, hỗ trợ đào tạo và việc làm, hỗ trợ khẩn cấp trong ứng phó và phục hồi sau thiên tai, dịch bệnh.

TẠO ĐIỀU KIỆN ĐỂ MỌI NGƯỜI LÀM CHỦ KỸ THUẬT SỐ

Đổi mới sáng tạo đem đến nhiều cơ hội mới, giúp mọi người tiếp cận dễ dàng hơn với các dịch vụ tài chính. Chúng tôi tiến hành nghiên cứu và phát triển liên tục để kết hợp công nghệ mới vào các dịch vụ tài chính, nhờ đó thực hiện trao quyền cho người dùng trong môi trường chuyển đổi số - trong khi vẫn đảm bảo quyền riêng tư và bảo mật thông tin.

ỨNG DỤNG DI ĐỘNG HOME CREDIT

Home Credit App là một ứng dụng toàn diện, đem lại cho khách hàng nhiều trải nghiệm hơn trong quản lý tài chính, thanh toán, mua sắm, giải trí với hệ thống ưu đãi hấp dẫn từ hàng ngàn đối tác của chúng tôi. Với ứng dụng Home Credit, khách hàng có thể dễ dàng đăng ký và tận hưởng các tiện ích nổi bật, cũng như được cung cấp thêm nhiều kiến thức về quản lý tài chính cá nhân.

TÀI CHÍNH BAO QUÁT & TOÀN DIỆN

Trong suốt lịch sử hoạt động, Home Credit luôn theo đuổi mục tiêu tài chính bao quát & toàn diện – giúp đỡ các khách hàng khó khăn, đối tượng yếu thế tiếp cận với vay tín dụng.

Cùng với đó, chúng tôi luôn thúc đẩy mạnh mẽ phong trào giáo dục tài chính cho cộng đồng. Chúng tôi tin rằng khi được trao kiến thức, mọi người đều có thể làm chủ kỹ năng quản lý tài chính và huy động những nguồn hỗ trợ cần thiết giúp nâng cao chất lượng cuộc sống.

Để biết thêm thông tin về Home Credit và Những hoạt động ESG nổi bật, vui lòng truy cập

www.homecredit.vn

**HOME
CREDIT**

**Tài chính số
toàn diện**

